NBP Narodowy Bank Polski

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 roku

Sprawozdanie z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2019 roku

Warszawa, 2020 r.

Spis treści

Synteza 6
1. Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego 11
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego 11
1.2. Rada Polityki Pieniężnej 12
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego 14
1.4. Plan działalności NBP 16
2. Polityka pieniężna 17
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2019 r. 17
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2019 r. 19
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2019 r. 24
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego 30
3.1. Nadzór makroostrożnościowy 30
3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego 31
3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego 32
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej 33
3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej 34
4. Działalność emisyjna 35
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu 35
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich 36
4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego oraz działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego 36
4.4. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych 37
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi 39
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych 39
5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi 40
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi 41
5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych 42
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej 44
6. Działalność dewizowa 45
6.1. Rejestr działalności kantorowej 45
6.2. Decyzje w sprawach dewizowych 45
6.3. Kontrola obrotu dewizowego 46

7. Działania na rzecz systemu płatniczego 48
7.1. Realizacja zadań operacyjnych 48
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego 49
7.3. Nadzór nad infrastrukturą systemu płatniczego 51
7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych 52
8. Obsługa Skarbu Państwa 54
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP 54
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa 55
8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi 55
8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym 56
9. Działalność analityczno-badawcza 58
9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej 58
9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji 58
9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych 59
9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej 59
9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę 59
9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki 60
9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP 61
9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP 61
9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi 63
10. Działalność statystyczna 64
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki 64
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych 65
11. Działalność edukacyjna i informacyjna 69
11.1. Działalność edukacyjna 69
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna 71
11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna 72
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów 73
12. Działalność legislacyjna 74
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP 74
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych 74
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego 76
12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej 76
13. Współpraca międzynarodowa 78

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej 78
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi 79
14. Działalność wewnętrzna 83
14.1. Zarządzanie kadrami 83
14.2. Zmiany organizacyjne 84
14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym 84
14.4. Działalność inwestycyjna 84
14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP 84
14.6. Audyt wewnętrzny 85
14.7. Działalność oddziałów okręgowych NBP 85
14.8. Zapewnienie bezpieczeństwa 85
Załączniki 87
1. Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku wraz ze Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania 88
2. Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe 166
3. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP 170
4. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami 174
5. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2019 r. 181
Spis najważniejszych skrótów 182

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza". Podstawowe zadania NBP określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim i Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego. W 2019 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2019* oraz *Planem działalności NBP na lata 2019–2021*.

2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2019 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność analityczno-badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna oraz współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wraz ze sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego.

3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2019 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 16 jednostek organizacyjnych.

4. W 2019 r. polityka pieniężna była prowadzona zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2019*. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. Prowadząc politykę pieniężną, NBP nadal wykorzystywał strategię celu inflacyjnego. Od 2004 r. cel inflacyjny ustalony jest na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyleń o szerokości +/- 1 punkt procentowy. W 2019 r. koniunktura w Polsce była dobra, choć tempo wzrostu PKB było niższe niż w poprzednim roku (4,1% w 2019 r. wobec 5,3% w 2018 r.). Głównym czynnikiem wzrostu pozostała rosnąca konsumpcja — wspierana przez wzrost zatrudnienia i płac, niskie bezrobocie, a także dobre nastroje konsumentów i wypłaty świadczeń socjalnych — choć pod koniec roku jej dynamika obniżyła się. Towarzyszył temu dalszy wzrost inwestycji, chociaż dynamika nakładów brutto na środki trwałe w 2019 r. była nieco niższa niż w 2018 r. Dynamika cen konsumpcyjnych w 2019 r. wyniosła średniorocznie 2,3%, a więc była zgodna z średniookresowym celem inflacyjnym. Towarzyszyła temu umiarkowana inflacja bazowa. Wskaźnik inflacji po wyłączeniu cen żywności i energii wyniósł w 2019 r. średniorocznie 2,0%. Jednocześnie w gospodarce nie narastały nierównowagi makroekonomiczne. W szczególności, dynamika kredytu dla sektora niefinansowego w 2019 r. ukształtowała się poniżej dynamiki nominalnego PKB (dynamika kredytu wyniosła 5,8%, a dynamika nominalnego PKB 7,2%). W konsekwencji zadłużenie sektora niefinansowego z tytułu kredytów w relacji do PKB obniżyło się. Ponadto w 2019 r. wzrosła nadwyżka w handlu, podobnie jak dodatnie łączne saldo na rachunku obrotów bieżących i kapitałowych. W efekcie obniżyło się zadłużenie zagraniczne w relacji do PKB. W tych warunkach kurs złotego był relatywnie stabilny. Wobec powyższych uwarunkowań Rada utrzymywała w 2019 r. stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Stabilizacja stóp procentowych NBP wspierała

utrzymanie stabilności cen, a także sprzyjała utrzymaniu polskiej gospodarki na ścieżce zrównoważonego wzrostu oraz pozwalała zachować równowagę makroekonomiczną.

5. W 2019 r. Narodowy Bank Polski realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2019*. Główną stopą procentową Narodowego Banku Polskiego była stopa referencyjna NBP. Stopa ta określała rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływając na oprocentowanie krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA, odzwierciedlającej średnie ważone oprocentowanie niezabezpieczonych lokat zawieranych na rynku międzybankowym na termin overnight w pobliżu stopy referencyjnej NBP. W 2019 r. średnie absolutne odchylenie wspomnianego indeksu od stopy referencyjnej NBP wyniosło 14 pb. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej wykorzystywane były przez NBP przede wszystkim operacje otwartego rynku. Za ich pomocą bank centralny dążył do kształtowania optymalnych, z punktu widzenia celu operacyjnego, warunków płynnościowych w sektorze bankowym. NBP stosował regularnie operacje podstawowe, przeprowadzane raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności (za ich pomocą absorbowane były środki będące w posiadaniu sektora bankowego przewyższające wymagany poziom rezerwy obowiązkowej). Operacje dostrajające służyły zaś doraźnemu oddziaływaniu na warunki płynnościowe w sektorze bankowym. Realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej NBP sprzyjał jednocześnie system rezerwy obowiązkowej. Uśredniony sposób utrzymywania rezerwy oddziaływał w kierunku stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych, stwarzając podmiotom nią objętym swobodę decydowania o wysokości środków pozostających na rachunkach w banku centralnym (pod warunkiem zgromadzenia w NBP środków na poziomie nie niższym od wymaganej wartości rezerwy, średnio w okresie jej utrzymywania). Obowiązek utrzymywania rezerwy ograniczał ponadto skalę operacji otwartego rynku, przeprowadzanych przez bank centralny w celu absorpcji nadpłynności. Banki miały również możliwość uzupełniania niedoborów oraz lokowania nadwyżek środków w banku centralnym, korzystając z oferowanych przez NBP kredytu lombardowego oraz depozytu na koniec dnia. Instrumenty te — podobnie jak system rezerwy obowiązkowej — pełniły rolę uzupełniającą, w stosunku do operacji otwartego rynku, w zakresie realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Rentowności operacji depozytowo-kredytowych wyznaczały maksymalne pasmo wahań dla oprocentowania niezabezpieczonych lokat o terminie overnight zawieranych na rynku międzybankowym.

6. Poziom krótkoterminowej płynności sektora bankowego, mierzonej jako średnie w roku saldo operacji prowadzonych przez bank centralny (emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych) w 2019 r. wyniósł 81 518 mln zł. W porównaniu ze średnim poziomem w 2018 r. nastąpiło ograniczenie płynności o 8 648 mln zł. W 2019 r. średni poziom bonów pieniężnych emitowanych przez NBP wyniósł 80 393 mln zł. Z kwoty tej 97,8 %, tj. 78 662 mln zł stanowiły bony sprzedawane w ramach operacji podstawowych, natomiast 1 732 mln zł stanowiły operacje dostrajające. Średni poziom operacji depozytowo-kredytowych wyniósł 1 125 mln zł. W kierunku zmniejszenia płynności sektora bankowego w 2019 r. oddziaływał głównie wzrost poziomu pieniądza gotówkowego. Wzrost płynności spowodowany był przede wszystkim przewagą skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą.

7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego". Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz zapewnienia stabilnych warunków

funkcjonowania banków i całego systemu finansowego, a także utrzymania niskiego poziomu inflacji. W 2019 r. NBP kontynuował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Narodowy Bank Polski uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził analizy i badania krajowego systemu bankowego i współpracował ze Związkiem Banków Polskich.

8. W 2019 r. działania na rzecz stabilności polskiego systemu finansowego polegały przede wszystkim na prowadzeniu regularnych analiz i badań dotyczących jego stabilności i rozwoju. Wyniki prac zostały opublikowane w formie cyklicznych opracowań. W 2019 r. NBP wypełniał zobowiązania ustawowe, organizując prace Komitetu Stabilności Finansowej w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M) i zapewniając Komitetowi zaplecze analityczno-badawcze. NBP był także zaangażowany w działania KSF związane z zarządzaniem kryzysowym. Współpracował z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów (MF), Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG). Ponadto w 2019 r. NBP prowadził analizy dotyczące procesów finansowych, współzależności systemu finansowego i gospodarki oraz operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej, jak również współpracował z instytucjami europejskimi na rzecz ograniczania ryzyka systemowego.

9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 8,8% i na koniec grudnia 2019 r. wyniosła 238,8 mld zł. W 2019 r. NBP wyemitował wartości kolekcjonerskie: 14,6 tys. sztuk monet złotych, 367,5 tys. sztuk monet srebrnych oraz 55 tys. sztuk banknotów, w tym poświęcone ważnym wydarzeniom związanym z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Ponadto NBP wprowadził do obiegu kolejny banknot z nowym zabezpieczeniem przed zabrudzeniami (o wartości nominalnej 100 zł), przygotowywał się do wprowadzenia do obiegu monet ze zmienionego materiału i kontynuował zmiany mające na celu usprawnienie krajowego obrotu gotówkowego w Polsce.

10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Jednocześnie — spełniając te kryteria — podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw. W 2019 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 7,6 mld (w 2018 r. — 3,0 mld) zł. Dążąc do wzmocnienia bezpieczeństwa finansowego Polski, Zarząd NBP podjął w 2019 r. decyzję o zwiększeniu zasobu złota o 100 ton (do 228,6 ton) i przeniesieniu 100 ton tego kruszcu z Banku Anglii do skarbców NBP na terenie Polski.

11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz prowadzeniu określonych ustawowo kontroli. W 2019 r. przeprowadzono 1366 kontroli dewizowych i wydano 35 decyzji dewizowych. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w Polsce działały 4844 kantory.

12. Działania NBP na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i dokonywaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych oraz sprawowaniu nadzoru nad infrastrukturą systemu płatniczego. W 2019 r. NBP zainicjował zmiany prawne mające na celu pełniejsze uregulowanie statusu prawnego akceptacji gotówki, wprowadził zmiany w systemie SORBNET2 usprawniające jego działanie, rozpoczął prace związane z konsolidacją systemu TARGET2 z platformą T2S oraz opublikował wyniki projektu badawczego poświęconego kosztom instrumentów płatniczych na polskim rynku.

Prowadzony przez NBP system SKARBNET4 uzyskał pozytywną ocenę zgodności zasad funkcjonowania z przepisami europejskimi.

13. Prowadzona przez NBP obsługa bankowa budżetu państwa przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. NBP prowadził 23 127 rachunków dla 2956 klientów. NBP wdrożył zmiany w organizacji zastępczej obsługi kasowej, umożliwiające wyeliminowanie z końcem 2019 r. stosowania czeków gotówkowych przez posiadaczy rachunków w NBP, oraz prowadził prace na rzecz uruchomienia tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków. Narodowy Bank Polski obsługiwał zobowiązania i należności zagraniczne budżetu państwa i obrót skarbowymi papierami wartościowymi, a także współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.

14. Najważniejsze badania ekonomiczne z zakresu stabilności makroekonomicznej prowadzone w NBP w 2019 r. dotyczyły: polityki pieniężnej, w tym mechanizmu transmisji polityki pieniężnej, procesów cenotwórczych, cen i inflacji, prognozowania makroekonomicznego, sytuacji fiskalnej oraz sytuacji gospodarki. Doskonalono narzędzia prognostyczne (w szczególności modele NECMOD i Soe-PL) i przeprowadzono liczne prace modelowe. Wyniki prac były wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP i Radę Polityki Pieniężnej. W 2019 r. zorganizowano 10 konferencji naukowych (w tym 9 międzynarodowych) i 26 otwartych seminariów naukowych. W 2019 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej[1] ukazało się 12 artykułów naukowych pracowników NBP.

15. W 2019 r. NBP realizował zadania statystyczne obejmujące pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz, w węższym zakresie, od podmiotów niefinansowych. W 2019 r. w NBP kontynuowano dostosowywanie statystyki ostrożnościowej do wymogów projektu EUCLID realizowanego przez EBA, zakończono wprowadzanie zmian w systemach informatycznych wykorzystywanych do pozyskiwania i przetwarzania danych funduszy inwestycyjnych (w celu dostosowania do zmienionych regulacji prawnych) oraz rozwijano metodykę i zwiększano zakres badań procesów migracyjnych.

16. W 2019 r. w ramach działań edukacyjnych NBP uczestniczył w realizacji 235 projektów na terenie całego kraju. W 2019 r. poszerzono ofertę Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe tematy i formy przekazu oraz promowano działalność tej placówki, którą odwiedziło blisko 76 tys. osób. Ponadto NBP przeprowadził kampanie informacyjne na temat 100. rocznicy nadania nazwy złoty polskiej walucie narodowej oraz na temat zwiększenia strategicznych rezerw złota NBP i sprowadzenia 100 ton kruszcu z Banku Anglii do Polski.

17. W 2019 r. NBP uczestniczył w pracach Stałego Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym (EBC) Narodowy Bank Polski uczestniczył w opiniowaniu projektów stanowisk EBC do projektów wspólnotowych aktów prawnych oraz aktów prawnych poszczególnych krajów UE. Dotyczyły one w szczególności nadzoru finansowego, wzmocnienia stabilności finansowej i instrumentów finansowych.

[1] Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) — lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information (ISI). Zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

18. W 2019 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS), komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, EBA, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Najważniejsze prace dotyczyły zakończenia budowy unii bankowej, utworzenia wspólnego mechanizmu ochronnego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz pogłębienia unii rynków kapitałowych. W 2019 r. NBP współpracował ponadto z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi, w tym z: Grupą Banku Światowego, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych. W 2019 r. NBP poszerzał relacje z bankami centralnymi i innymi instytucjami międzynarodowymi oraz umacniał swoją pozycję na arenie międzynarodowej przez organizowanie konferencji międzynarodowych i udział w międzynarodowych projektach pomocowych. W 2019 r. zakończono jeden z takich projektów — projekt twinningowy na rzecz Narodowego Banku Republiki Białorusi.
19. W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w NBP było o 32 etaty wyższe niż w 2018 r. i wyniosło 3312 etatów. Wzrost był spowodowany zwiększeniem liczby zadań NBP wynikającym ze zmian prawnych, organizacyjnych i technicznych.
20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. W załączniku 1 przedstawiono *Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku* wraz ze *Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania*.
21. Wynik finansowy NBP za 2019 r. wyniósł 7,8 mld zł. Złożyły się na to: dodatni wynik zarządzania rezerwami dewizowymi (+7,6 mld zł), dodatni wynik z tytułu różnic kursowych (+5,6 mld zł), koszty prowadzonej polityki pieniężnej (-1,4 mld zł), koszty działania i amortyzacji (-1,2 mld zł) oraz koszty utworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (-2,8 mld zł), której obowiązek tworzenia wynika z ustawy o NBP.

1. Funkcjonowanie organów Narodowego Banku Polskiego

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2019 r. Prezes NBP w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP oraz Komitetowi Stabilności Finansowej w formule makroostrożnościowej. Ponadto, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską, Prezes NBP uczestniczył (lub był reprezentowany) w następujących spotkaniach międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- dorocznym spotkaniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- spotkaniach Rad Gubernatorów Grupy Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych.

W 2019 r. Prezes NBP wydał 36 zarządzeń, dotyczących m.in. emisji banknotów i monet, sposobu numeracji banków i rachunków bankowych, sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki. Ponadto Prezes NBP wydał 3 obwieszczenia: 2 zawierające jednolite teksty aktów prawnych organów NBP oraz obwieszczenie w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2018 r.

Ponadto Prezes NBP jako przełożony pracowników brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej	
Przewodniczący:	Adam Glapiński
Członkowie:	Grażyna Ancyparowicz
	Eugeniusz Gatnar
	Łukasz Hardt
	Cezary Kochalski*
	Jerzy Kropiwnicki
	Eryk Łon
	Jerzy Osiatyński**
	Rafał Sura
	Kamil Zubelewicz
	Jerzy Żyżyński

* Z dniem 21 grudnia 2019 r. Cezary Kochalski został powołany na członka RPP.
** Z dniem 20 grudnia 2019 r. zakończyła się kadencja członka RPP Jerzego Osiatyńskiego.

W 2019 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2019*. W 2019 r. RPP odbyła 23 posiedzenia (w tym 11 decyzyjnych), na których podjęła 8 uchwał normatywnych i jedną uchwałę nienormatywną. Uchwały RPP były publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski i Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

W 2019 r. RPP nie podejmowała uchwał w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim ani uchwał w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej (Tabela 1, Tabela 2).

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2019 r.[2]

Stopa procentowa	Wysokość w %
Stopa referencyjna	1,50
Stopa lombardowa	2,50
Stopa depozytowa	0,50
Stopa redyskonta weksli	1,75

Źródło: dane NBP.

[2] Z dniem 18 marca 2020 r. (dzień wejścia w życie) RPP obniżyła wysokość stopy referencyjnej do poziomu 1,00%, stopy lombardowej do 1,50%, stopy redyskontowej weksli do 1,05%, utrzymując dotychczasową wysokość stopy depozytowej (0,50%). Jednocześnie RPP określiła wysokość stopy dyskontowej weksli na poziomie 1,10%. Powyższa decyzja została podjęta w dniu 17 marca 2020 r. Ponadto z dniem 9 kwietnia 2020 r. (dzień wejścia w życie) RPP obniżyła wysokość stopy referencyjnej do poziomu 0,50%, stopy lombardowej do 1,00%, stopy depozytowej do 0,00%, stopy redyskontowej weksli do 0,55%, a stopy dyskontowej weksli do 0,60%. Powyższa decyzja została podjęta w dniu 8 kwietnia 2020 r.

Tabela 2. Wysokość stóp rezerwy obowiązkowej i oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej na koniec 2019 r.[3]

Stopa rezerwy obowiązkowej/oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej	Wysokość w %
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków złotowych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych	3,50
Stopa rezerwy obowiązkowej od środków uzyskanych z tytułu operacji *repo* i *sell-buy-back* oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata	0,00
Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, utrzymywanej przez banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową na rachunkach bieżących lub rachunkach rezerwy obowiązkowej	0,50

Źródło: dane NBP.

Uchwały podjęte przez RPP w 2019 r. dotyczyły:

- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r.,
- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2018,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2018,
- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2018 r.,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020,
- zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim,
- zmiany uchwały w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2020,
- wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdania finansowe Narodowego Banku Polskiego za 2019 i 2020 r.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej* — za III i IV kwartał 2018 r. oraz za I i II kwartał 2019 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2018 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2020 r.*,

[3] Z dniem 30 kwietnia 2020 r. (dzień wejścia w życie) RPP obniżyła poziom stopy rezerwy obowiązkowej od środków złotowych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych do 0,50% i jednocześnie podniosła wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej do wysokości stopy referencyjnej, określającej oprocentowanie podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez NBP. Powyższa decyzja została podjęta w dniu 17 marca 2020 r.

- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2020* przyjętego przez Radę Ministrów 24 września 2019 r.

RPP rozpatrywała także projekcje inflacji i PKB oraz przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2019 r. członkowie RPP uczestniczyli w:
- spotkaniu z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, które było poświęcone omówieniu *Raportu o sytuacji banków w 2018 roku*,
- spotkaniach z analitykami i inwestorami rynkowymi,
- konferencjach i seminariach organizowanych przez NBP oraz instytucje międzynarodowe i banki centralne.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego[4]

Zarząd NBP	
Przewodniczący:	Adam Glapiński
Wiceprezes NBP — Pierwszy Zastępca Prezesa NBP:	Piotr Wiesiołek
Wiceprezes NBP:	Anna Trzecińska
Członkowie:	Jacek Bartkiewicz*
	Teresa Czerwińska**
	Andrzej Kaźmierczak
	Ryszard Kokoszczyński
	Paweł Samecki
	Paweł Szałamacha

* Z dniem 2 kwietnia 2019 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Jacka Bartkiewicza.
** Z dniem 4 czerwca 2019 r. Teresa Czerwińska została powołana na członka Zarządu NBP.

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezastrzeżonych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. W 2019 r. Zarząd NBP wykonywał podstawowe zadania zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2019*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2019–2021* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2019*.

Ponadto Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał oraz materiały przekazywane RPP, dotyczące w szczególności:

[4] Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).
Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP został powołany Piotr Pogonowski.
Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP – Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP została powołana Marta Kightley.

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym, kredytowym i walutowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku,
- zasad związanych z tworzeniem i rozwiązywaniem rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w NBP.

Zarząd NBP omawiał także zagadnienia dotyczące: działalności emisyjnej, zarządzania rezerwami dewizowymi, w tym zwiększenia strategicznych rezerw złota będących w posiadaniu NBP i sprowadzenia do Polski 100 ton kruszcu z Banku Anglii, funkcjonowania polskiego systemu płatniczego oraz działalności badawczo-analitycznej NBP.

W 2019 r. Zarząd NBP odbył 51 posiedzeń. Podjął 82 uchwały (w tym 54 uchwały normatywne i 28 uchwał nienormatywnych)[5] oraz 165 uchwał zarządczych.

Uchwały podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły w szczególności:

- kryteriów uczestnictwa banków krajowych, oddziałów banków zagranicznych oraz oddziałów instytucji kredytowych w operacjach otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski,
- regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków i kont depozytowych bonów skarbowych i bonów pieniężnych NBP w systemie SKARBNET4 oraz przeprowadzania w tym systemie operacji na papierach wartościowych,
- operacji kasowo-skarbcowych w Narodowym Banku Polskim,
- regulaminu prowadzenia przez NBP rachunków bankowych oraz wzorów umów rachunku bankowego,
- realizacji przez Narodowy Bank Polski w obrocie zagranicznym i krajowym poleceń wypłaty w walutach obcych i walucie krajowej oraz operacji czekowych w walutach obcych, a także skupu i sprzedaży walut obcych,
- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,

[5] Zgodnie z art. 53 i 54 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1810) uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego będące aktami normatywnymi ogłaszane są w Monitorze Polskim lub w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

- powołania Rady do spraw obrotu gotówkowego oraz określenia trybu jej działania,
- prowizji i opłat bankowych stosowanych przez Narodowy Bank Polski,
- regulaminu organizacyjnego NBP.

Uchwały zarządcze podjęte przez Zarząd NBP dotyczyły m.in.:

- przystąpienia NBP, wspólnie z 17 bankami centralnymi Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskim Bankiem Centralnym, do realizacji programu współpracy technicznej Komisji Europejskiej na rzecz banków centralnych oraz instytucji finansowych krajów Bałkanów Zachodnich,
- udziału NBP jako instytucji współpracującej z UKNF przy realizacji projektu twinningowego na rzecz Narodowego Banku Gruzji,
- podpisania przez NBP porozumienia z Europejskim Bankiem Centralnym, określającego zakres Europejskich Dni Kultury EBC 2020 poświęconych Polsce,
- przyjęcia znowelizowanego dokumentu *Polityka sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*,
- publikacji raportu *Koszty instrumentów płatniczych na rynku polskim. Raport końcowy z projektu badawczego NBP*,
- wyrażenia zgody na uruchomienie projektu konsolidacja T2-T2S,
- przyjęcia opracowania *Model funkcjonowania bankowości spółdzielczej w Polsce – w kierunku pożądanych zmian*,
- wyrażenia zgody na przedłużenie do końca 2020 r. umowy pożyczki dwustronnej zawartej pomiędzy NBP a MFW.

Ponadto w 2019 r. Zarząd NBP sporządził roczne sprawozdanie finansowe NBP za 2018 r.[6]

1.4. Plan działalności NBP

W 2019 r. realizowano Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2019–2021, uchwalony przez Zarząd NBP 25 października 2018 r. W *Planie* określono cele NBP na najbliższe lata i zadania służące ich realizacji.

Zgodnie z zasadami planowania działalności w NBP Zarząd NBP uchwalił Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2020–2022, który obowiązuje od 1 stycznia 2020 r.

[6] Na podstawie art. 17 ust. 4 pkt 12 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

2. Polityka pieniężna[7]

Przedkładając sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej, Rada Polityki Pieniężnej wypełnia zobowiązanie zawarte w art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej do złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z art. 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej jest ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019* dołączono załączniki, w których przedstawiono wybrane dane makroekonomiczne i finansowe, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*[8] i *Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami* w roku objętym sprawozdaniem.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że działania władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a jednocześnie są podejmowane w warunkach niepewności dotyczącej przyszłych procesów makroekonomicznych. Należy także uwzględniać to, że w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które — choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej — mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2019 r.

W 2019 r. Rada Polityki Pieniężnej, zwana dalej „Radą", prowadziła politykę pieniężną zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2019* przyjętymi we wrześniu 2018 r. Podobnie jak w poprzednich latach głównym celem polityki pieniężnej było utrzymanie stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności systemu finansowego. W ten sposób Rada realizowała podstawowe zobowiązania Narodowego Banku Polskiego zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1810 oraz z 2020 r. poz. 568). Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza". Ustawa o Narodowym Banku Polskim, zwanym dalej „NBP", w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu

[7] Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2019,* które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 28 maja 2020 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23—24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim.
[8] Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do *Sprawozdania z działalności NBP* z uwagi na jego obszerność. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz na stronie internetowej NBP.

cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP".

Rada dąży do zapewnienia stabilności cen, wykorzystując strategię średniookresowego celu inflacyjnego. Od 2004 r. Rada realizuje średniookresowy cel inflacyjny na poziomie 2,5% z symetrycznym przedziałem odchyleń o szerokości ± 1 punkt procentowy. W państwach, w których realizowana jest strategia celu inflacyjnego, inflacja jest przeciętnie niższa niż w pozostałych krajach.

Od 2004 r. do końca 2019 r. przeciętny poziom inflacji w Polsce wynosił 2,0% rocznie, a więc był zbliżony do 2,5% i mieścił się w symetrycznym przedziale odchyleń, choć w niektórych latach dynamika cen znajdowała się poza tym przedziałem. Również tempo wzrostu gospodarczego było w ostatnich latach stosunkowo stabilne i zbliżone do długookresowego trendu, a w gospodarce nie narastały nierównowagi makroekonomiczne. Wskazuje to na skuteczność strategii celu inflacyjnego w zapewnieniu długookresowej stabilności cen, przy jednoczesnym wspieraniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego.

Średniookresowy charakter celu oznacza, że ze względu na szoki makroekonomiczne i finansowe inflacja może okresowo kształtować się powyżej lub poniżej celu, w tym również poza określonym przedziałem odchyleń od celu. Reakcja polityki pieniężnej na szoki jest elastyczna i zależy od ich przyczyn oraz oceny trwałości ich skutków, w tym wpływu na procesy inflacyjne. W przypadku odchylenia się inflacji od celu Rada w sposób elastyczny określa oczekiwane tempo powrotu inflacji do celu, ponieważ szybkie sprowadzenie inflacji do celu może wiązać się z istotnymi kosztami dla stabilności makroekonomicznej lub finansowej.

Realizowana przez Radę strategia polityki pieniężnej zakłada elastyczność w zakresie stosowanych instrumentów. Oznacza to, że instrumentarium NBP może być dostosowywane do natury występujących w gospodarce zaburzeń. Elastyczne kształtowanie instrumentów polityki pieniężnej sprzyja efektywnemu działaniu mechanizmu transmisji oraz stabilności makroekonomicznej i finansowej.

Podejmując decyzje w zakresie polityki pieniężnej, Rada bierze pod uwagę opóźnienia, z jakimi zmiany parametrów polityki pieniężnej wpływają na gospodarkę. Długość opóźnień, jakie występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp procentowych do zaobserwowania jej najsilniejszego wpływu na wielkości realne (m.in. produkcję i zatrudnienie) oraz inflację, wynosi kilka kwartałów i może zmieniać się w czasie. Ponadto polityka pieniężna prowadzona jest w warunkach niepewności, dotyczącej szczególnie przyszłego kształtowania się sytuacji gospodarczej.

Doświadczenia globalnego kryzysu finansowego wskazują, że stabilizowanie inflacji na niskim poziomie jest ważnym, ale niewystarczającym warunkiem utrzymania równowagi w gospodarce, która z kolei sprzyja utrzymaniu stabilności cen w długim okresie. Zagrożeniem dla stabilności cen w długim okresie są zwłaszcza nierównowagi w sektorze finansowym. Mając to na uwadze, Rada prowadzi politykę pieniężną w taki sposób, aby sprzyjać utrzymaniu stabilności systemu finansowego i ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, uwzględniając w swoich decyzjach kształtowanie się cen aktywów (zwłaszcza cen nieruchomości) oraz dynamikę akcji kredytowej. W warunkach znacznej swobody przepływu kapitału i integracji rynków finansowych najważniejszą rolę w ograniczaniu nierównowag makroekonomicznych powinna pełnić polityka

makroostrożnościowa. Wywierając selektywny wpływ na kształtowanie się agregatów kredytowych, umożliwia ona stabilizowanie akcji kredytowej, przy mniejszych kosztach dla wzrostu gospodarczego niż polityka pieniężna.

Oprócz polityki pieniężnej i makroostrożnościowej istotną rolę w utrzymywaniu stabilności makroekonomicznej pełni także polityka fiskalna. W celu zachowania stabilności makroekonomicznej niezbędne jest prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewnia długookresową stabilność finansów publicznych.

Rada realizuje strategię celu inflacyjnego w warunkach płynnego kursu walutowego. Reżim płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdy jest to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2019 r.

Polityka pieniężna w Polsce w 2019 r. była prowadzona w warunkach relatywnie niskiego tempa wzrostu gospodarczego na świecie, w szczególności w strefie euro. Towarzyszyło temu wyraźne obniżenie dynamiki handlu światowego i osłabienie aktywności w sektorze przemysłowym. Jednocześnie inflacja na świecie pozostała umiarkowana, a w strefie euro — niska, kształtując się w tej gospodarce wyraźnie poniżej 2%. Pod koniec 2019 r. dynamika cen w wielu gospodarkach, zwłaszcza w gospodarkach wschodzących, istotnie się zwiększyła. Wynikało to przede wszystkim ze wzrostu cen żywności związanego w znacznej mierze z rosnących cen mięsa wieprzowego pod wpływem epidemii afrykańskiego pomoru świń (ASF), głównie w Chinach.

W warunkach umiarkowanej inflacji i relatywnie niskiego tempa wzrostu gospodarczego główne banki centralne w I połowie 2019 r. łagodziły retorykę dotyczącą polityki pieniężnej, a w II połowie roku luzowały politykę pieniężną. W szczególności Rezerwa Federalna Stanów Zjednoczonych (zwana dalej „Fed") obniżyła stopy procentowe oraz rozpoczęła skup bonów skarbowych i uruchomiła dodatkowe operacje repo, a Europejski Bank Centralny (EBC) obniżył stopę depozytową głębiej poniżej zera i wznowił program skupu aktywów. W tych warunkach w gospodarkach rozwiniętych rentowności długoterminowych obligacji obniżyły się, a indeksy cen akcji wzrosły, osiągając na części rynków rozwiniętych najwyższe poziomy w historii.

W Polsce koniunktura w 2019 r. była dobra, choć tempo wzrostu PKB było niższe niż w poprzednim roku (4,1% w 2019 r. wobec 5,3% w 2018 r.). Głównym czynnikiem wzrostu pozostała rosnąca konsumpcja — wspierana przez wzrost zatrudnienia i płac, niskie bezrobocie, a także dobre nastroje konsumentów i wypłaty świadczeń socjalnych — choć pod koniec roku jej dynamika obniżyła się. Towarzyszył temu dalszy wzrost inwestycji, chociaż dynamika nakładów brutto na środki trwałe w 2019 r. była nieco niższa niż w 2018 r. Przyczynił się do tego spadek inwestycji publicznych wynikający przede wszystkim ze spadku wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego, po ich silnym wzroście w 2018 r. związanym m.in. z realizacją licznych projektów inwestycyjnych przed wyborami samorządowymi. Jednocześnie skala spowolnienia wzrostu nakładów na środki trwałe była ograniczana przez wyraźne przyśpieszenie wzrostu inwestycji przedsiębiorstw

w warunkach wysokiego wykorzystania zdolności produkcyjnych i nadal dobrej koniunktury w przemyśle. Dodatni wkład do wzrostu PKB w 2019 r. miało również saldo obrotów z zagranicą, co wynikało z mniejszej skali spowolnienia eksportu — mimo osłabionej koniunktury w najbliższym otoczeniu Polski — niż importu.

Dynamika cen konsumpcyjnych w 2019 r. wyniosła średniorocznie 2,3%, a więc była zgodna z średniookresowym celem inflacyjnym (2,5% z symetrycznym przedziałem odchyleń o szerokości ± 1 punkt procentowy). Towarzyszyła temu umiarkowana inflacja bazowa. Wskaźnik inflacji po wyłączeniu cen żywności i energii wyniósł w 2019 r. średniorocznie 2,0%.

Jednocześnie w gospodarce nie narastały nierównowagi makroekonomiczne. W szczególności, dynamika kredytu dla sektora niefinansowego w 2019 r. ukształtowała się poniżej dynamiki nominalnego PKB (dynamika kredytu wyniosła 5,8%, a dynamika nominalnego PKB 7,2%). W konsekwencji zadłużenie sektora niefinansowego z tytułu kredytów w relacji do PKB obniżyło się. Ponadto w 2019 r. wzrosła nadwyżka w handlu, podobnie jak dodatnie łączne saldo na rachunku obrotów bieżących i kapitałowych. W efekcie obniżyło się zadłużenie zagraniczne w relacji do PKB. W tych warunkach kurs złotego był relatywnie stabilny.

Wobec powyższych uwarunkowań Rada utrzymywała w 2019 r. stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Stabilizacja stóp procentowych NBP wspierała utrzymanie stabilności cen, a także sprzyjała utrzymaniu polskiej gospodarki na ścieżce zrównoważonego wzrostu oraz pozwalała zachować równowagę makroekonomiczną.

W 2019 r., podobnie jak w poprzednich latach, ważnym elementem prowadzonej polityki pieniężnej była komunikacja z otoczeniem polegająca na przedstawianiu przez Radę informacji o podejmowanych decyzjach wraz z oceną przebiegu procesów gospodarczych wpływającą na te decyzje. Do najważniejszych instrumentów komunikacji polityki pieniężnej w 2019 r. należały publikowane cyklicznie: *Informacje po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej* (oraz towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniach Rady), *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*[9], *Raporty o inflacji*, a także *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2018* i *Założenia polityki pieniężnej na rok 2020*.

Poniżej przedstawiono najważniejsze uwarunkowania decyzji Rady w 2019 r. w podziale na półrocza.

W I połowie 2019 r. dynamika PKB w wielu gospodarkach na świecie pozostała relatywnie niska. Jednocześnie utrzymywała się niepewność dotycząca perspektyw globalnej koniunktury, częściowo związana ze zmianami w polityce handlowej największych państw. W tych uwarunkowaniach aktywność w światowym przemyśle osłabiła się, natomiast koniunktura w sektorze usług pozostała korzystna. W strefie euro, w tym w Niemczech, w I połowie ub.r. utrzymała się obniżona dynamika aktywności gospodarczej. W kierunku spowolnienia wzrostu PKB oddziaływała słaba koniunktura w sektorze przemysłowym. Natomiast stabilizująco na tempo wzrostu gospodarczego wpływał utrzymujący się wzrost popytu konsumpcyjnego, wspierany przez rosnące zatrudnienie i płace oraz spadek obciążeń podatkowych i wzrost transferów publicznych dla gospodarstw domowych w części

[9] W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które wpływały na decyzje Rady dotyczące poziomu stóp procentowych podejmowane na poszczególnych posiedzeniach w 2019 r.

głównych gospodarek strefy euro. Korzystne uwarunkowania dla wzrostu konsumpcji sprzyjały utrzymaniu się dobrej sytuacji w sektorze usług. Z kolei w Stanach Zjednoczonych koniunktura w I połowie 2019 r. pozostawała dobra w związku z korzystną — z punktu widzenia pracowników — sytuacją na rynku pracy. Natomiast w Chinach w I połowie 2019 r. — pomimo przejściowej stabilizacji dynamiki PKB w I kw. ub.r. związanej z ekspansywną polityką gospodarczą — wzrost aktywności gospodarczej stopniowo spowalniał.

W I połowie 2019 r. dynamika cen w gospodarce światowej kształtowała się nadal na umiarkowanym poziomie, mimo wyraźnego wzrostu cen części produktów żywnościowych. W szczególności wyraźnie wzrosły ceny mięsa wieprzowego, co wynikało z rozprzestrzeniania się epidemii afrykańskiego pomoru świń (ASF) istotnie ograniczającej podaż wieprzowiny na świecie. Z kolei ceny ropy naftowej na rynkach światowych — mimo wzrostu w pierwszych miesiącach ubiegłego roku — były niższe niż w I półroczu 2018 r. Umiarkowana dynamika cen w gospodarce globalnej wynikała z utrzymującej się niskiej inflacji w części gospodarek rozwiniętych, przy szybszym wzroście cen w gospodarkach wschodzących. Niska inflacja utrzymywała się w szczególności w strefie euro, gdzie w I połowie 2019 r. inflacja HICP wyniosła 1,4%, a inflacja bazowa (po wyłączeniu cen żywności, energii, alkoholu i wyrobów tytoniowych) 1,0%.

Wobec utrzymywania się relatywnie niskiej dynamiki PKB i umiarkowanej inflacji w wielu krajach w I połowie 2019 r. główne banki centralne złagodziły retorykę dotyczącą ich polityki pieniężnej. EBC utrzymywał stopy procentowe w pobliżu zera, w tym stopę depozytową poniżej zera, a także reinwestował w całości raty kapitałowe z papierów wartościowych zakupionych w ramach programu skupu aktywów. Jednocześnie EBC wydłużył sygnalizowany okres utrzymywania stóp procentowych na dotychczasowym poziomie. Z kolei Fed – po podwyżkach stóp procentowych w 2018 r. – w I połowie 2019 r. stabilizował stopy procentowe i sygnalizował możliwość ich obniżenia. Fed ograniczył przy tym tempo zmniejszania swojej sumy bilansowej i zapowiedział zakończenie tego procesu w II połowie 2019 r.

Złagodzenie retoryki przez główne banki centralne w I połowie 2019 r. oddziaływało w kierunku spadku rentowności obligacji skarbowych na świecie, w tym w Polsce, a także sprzyjało wyraźnemu wzrostowi cen akcji w gospodarkach rozwiniętych po ich spadku pod koniec 2018 r. Jednocześnie kursy walut wielu gospodarek wschodzących, w tym złotego, były relatywnie stabilne względem dolara.

W Polsce w I połowie 2019 r. utrzymywała się dobra koniunktura, choć tempo wzrostu było niższe niż w poprzednich kwartałach (dynamika PKB w I połowie 2019 r. wyniosła 4,7% r/r). Wzrostowi aktywności gospodarczej sprzyjała rosnąca konsumpcja wspierana przez zwiększające się zatrudnienie i płace, bardzo dobre nastroje konsumentów oraz wypłaty świadczeń społecznych. Utrzymującemu się wzrostowi zatrudnienia towarzyszył dalszy spadek stopy bezrobocia, która kształtowała się na historycznie niskim poziomie. Ważnym czynnikiem wzrostu PKB były również rosnące inwestycje, zwłaszcza przedsiębiorstw, czemu sprzyjało utrzymywanie się silnego popytu krajowego w warunkach wysokiego wykorzystania zdolności wytwórczych. Jednocześnie ograniczająco na skalę inwestycji przedsiębiorstw mogło oddziaływać pogorszenie się nastrojów firm przetwórstwa przemysłowego i podwyższona niepewność dotycząca dalszego wzrostu aktywności w tym sektorze. Dodatni wkład do dynamiki PKB miał także eksport netto, choć w warunkach obniżonego tempa wzrostu

gospodarczego w otoczeniu polskiej gospodarki wzrost obrotów w handlu zagranicznym spowolnił. Jednocześnie dzięki ożywieniu sprzedaży zagranicznej do krajów spoza strefy euro, dynamika eksportu obniżyła się w mniejszym stopniu niż dynamika importu. Sprzyjało to utrzymaniu się dodatniego salda na rachunku obrotów bieżących (w relacji do PKB). Dodatnie było także łączne saldo obrotów bieżących i kapitałowych, co wskazywało na wysoki stopień równowagi zewnętrznej. Brak było także wyraźnych sygnałów narastania nierównowag wewnętrznych: dynamika kredytu dla sektora niefinansowego pozostawała zbliżona — choć nieco niższa — do tempa wzrostu nominalnego PKB. W I połowie 2019 r. głównym źródłem niepewności dla krajowej koniunktury była skala i trwałość spowolnienia u głównych partnerów handlowych Polski oraz siła jego przełożenia na polską gospodarkę.

W Polsce w I połowie 2019 r. dynamika cen dóbr i usług konsumpcyjnych stopniowo rosła z niskiego poziomu notowanego na początku ub.r. i w czerwcu wyniosła 2,6%, tj. była bardzo zbliżona do 2,5%. W kierunku zwiększenia się inflacji w tym okresie oddziaływał przede wszystkim wzrost cen żywności, głównie mięsa wieprzowego — pod wpływem rozprzestrzeniania się epidemii afrykańskiego pomoru świń (ASF) na świecie — i warzyw ze względu na suszę. Jednocześnie stopniowo rosła inflacja bazowa (po wyłączeniu cen żywności i energii; 1,4% średnio w I połowie 2019 r.), podwyższana przez wzrost dynamiki cen usług w warunkach utrzymującej się korzystnej sytuacji polskich konsumentów.

Wobec powyższych uwarunkowań, w szczególności utrzymywania się dobrej koniunktury przy umiarkowanej dynamice cen oraz braku nierównowag makroekonomicznych, w I połowie 2019 r. Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. Za taką decyzją przemawiały także prognozy, w tym marcowa projekcja inflacji i PKB, które wskazywały na stopniowe obniżenie się tempa wzrostu PKB w kolejnych kwartałach następujące w warunkach nadal umiarkowanej inflacji, która w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej miała się kształtować w pobliżu celu inflacyjnego.

W II połowie 2019 r. dynamika aktywności w gospodarce światowej pozostała niska, czemu towarzyszyło pogorszenie perspektyw globalnej koniunktury. W strefie euro koniunktura w przemyśle pozostała słaba, a pod koniec roku w sektorze usługowym pojawiły się sygnały pogorszenia nastrojów. Szczególnie niekorzystna sytuacja utrzymywała się w Niemczech, gdzie spadkowi produkcji przemysłowej w II połowie 2019 r. towarzyszyły sygnały spowolnienia wzrostu aktywności w sektorze usługowym i spadek dynamiki zatrudnienia. W Stanach Zjednoczonych koniunktura była wciąż relatywnie dobra na tle innych gospodarek rozwiniętych, jednak w II połowie 2019 r. tempo wzrostu aktywności gospodarczej — podobnie jak w Chinach — nieco obniżyło się względem I połowy roku.

Wobec utrzymującej się osłabionej koniunktury w wielu gospodarkach, inflacja na świecie w II połowie 2019 r. pozostała umiarkowana, mimo dalszego wzrostu cen części produktów żywnościowych, w tym wieprzowiny w wyniku rozprzestrzeniania się epidemii ASF. W strefie euro inflacja HICP w II połowie roku utrzymała się na niskim poziomie (średni 1,0%), mimo nieznacznego wzrostu inflacji bazowej pod koniec roku (w II połowie 2019 r. wyniosła średnio 1,1%).

Pogorszenie perspektyw globalnego wzrostu gospodarczego skłoniło główne banki centralne do poluzowania polityki pieniężnej w II połowie 2019 r. EBC obniżył stopę depozytową do bardziej ujemnego poziomu (-0,50%), wznowił program skupu aktywów finansowych i ponownie wydłużył zapowiadany okres utrzymywania stóp procentowych na dotychczasowym poziomie. Jednocześnie

Fed w II połowie 2019 r. trzykrotnie obniżył stopy procentowe (przedział dla stopy *fed funds* został obniżony w sumie o 0,75 pkt proc. do 1,50-1,75%) oraz — w reakcji na zaburzenia na amerykańskim rynku pieniężnym — rozpoczął skup bonów skarbowych i uruchomił dodatkowe operacje repo.

Poluzowanie polityki pieniężnej przez główne banki centralne sprzyjało dalszemu wzrostowi cen akcji, które na części rynków rozwiniętych osiągnęły najwyższe poziomy w historii. Towarzyszyła temu stabilizacja rentowności długoterminowych obligacji skarbowych w wielu gospodarkach, w tym w Polsce, na bardzo niskim poziomie. Jednocześnie kursy walut gospodarek wschodzących, w tym złotego, względem dolara amerykańskiego pozostały relatywnie stabilne.

W Polsce w II połowie 2019 r. utrzymywała się dobra koniunktura, chociaż dynamika PKB obniżyła się w ślad za spowolnieniem wzrostu w otoczeniu polskiej gospodarki (dynamika PKB w Polsce w II połowie 2019 r. wyniosła 3,6%). Głównym czynnikiem wzrostu w dalszym ciągu był popyt konsumpcyjny, nadal wspierany przez korzystną sytuację pracowników na rynku pracy, dobre nastroje konsumentów oraz wypłaty świadczeń społecznych. Przy czym realna dynamika konsumpcji w IV kw. nieco się obniżyła, do czego mogło się przyczynić pewne pogorszenie nastrojów gospodarstw domowych oraz wyższa niż na początku 2019 r. dynamika cen. Towarzyszyło temu nieznaczne obniżenie się dynamiki zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw przy relatywnie stabilnej dynamice wynagrodzeń nominalnych. W II połowie 2019 r. nadal rosły również inwestycje, choć tempo tego wzrostu obniżyło się. Przyczynił się do tego spadek inwestycji publicznych wynikający przede wszystkim ze spadku wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego, po ich silnym wzroście w 2018 r. związanym m.in. z realizacją licznych projektów inwestycyjnych przed wyborami samorządowymi. Jednocześnie nadal rosły inwestycje przedsiębiorstw. Dynamika kredytu dla sektora niefinansowego pozostała relatywnie stabilna i ukształtowała się poniżej tempa wzrostu nominalnego PKB, w związku z czym relacja stanu zadłużenia sektora niefinansowego do PKB obniżyła się do około 50%.
W warunkach osłabienia w handlu światowym, ponownie obniżyła się dynamika polskiego importu i eksportu. Przy czym dzięki dywersyfikacji geograficznej odbiorców polskich produktów, dynamika eksportu pozostała wyższa niż importu i zwiększył się dodatni wkład eksportu netto do wzrostu PKB. W efekcie saldo na rachunku obrotów bieżących pozostało dodatnie. Jednocześnie utrzymywała się niepewność dotycząca siły i trwałości wpływu spowolnienia u głównych partnerów handlowych Polski na krajową koniunkturę.

Przez większość II połowy 2019 r. dynamika cen w Polsce kształtowała się w pobliżu 2,5% (średnio w II połowie 2019 r. inflacja wyniosła 2,8%). W grudniu inflacja wzrosła do 3,4%, co wynikało głównie z oddziaływania czynników podażowych i regulacyjnych. Wzrost dynamiki cen był więc w znacznej mierze skutkiem czynników poza bezpośrednim wpływem polityki pieniężnej, których wpływ na inflację był oceniany jako przejściowy. W kierunku wzrostu inflacji oddziaływała w szczególności ograniczona podaż mięsa wieprzowego na świecie związana z rozszerzaniem się epidemii ASF, przekładająca się na wyższą dynamikę cen żywności nieprzetworzonej. W grudniu wzrosła również roczna dynamika cen paliw, co wynikało z tzw. efektu bazy (odzwierciedlającego wyraźny spadek cen ropy na rynkach światowych pod koniec 2018 r. i ich stabilizację w II połowie 2019 r.). Jednocześnie wzrosła także dynamika cen usług administrowanych, w tym opłat za wywóz śmieci, co — wraz

z nadal dobrą koniunkturą w kraju — przyczyniło się do zwiększenia się inflacji bazowej (w grudniu inflacja bazowa wyniosła 3,1%, a w II połowie roku średnio 2,5%).

Biorąc pod uwagę informacje napływające w II połowie 2019 r., Rada utrzymywała stopy procentowe NBP na niezmienionym poziomie, w tym stopę referencyjną na poziomie 1,5%. W ocenie Rady za stabilizacją stóp procentowych przemawiało utrzymywanie się korzystnej koniunktury, przy podwyższonej niepewności dotyczącej skali i trwałości osłabienia koniunktury za granicą oraz jego wpływu na krajową aktywność gospodarczą. Jednocześnie inflacja przez większość analizowanego okresu kształtowała się na umiarkowanym poziomie, a jej wzrost w grudniu ub.r. oraz jej prognozowane utrzymanie się na podwyższonym poziomie w I kw. wynikało z czynników podażowych i regulacyjnych, tj. znajdujących się poza bezpośrednim wpływem polityki pieniężnej. Ponadto prognozy wskazywały, że po wygaśnięciu wpływu tych czynników inflacja obniży się i w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej ukształtuje się na poziomie zgodnym z celem inflacyjnym NBP.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2019 r.

W 2019 r. NBP wykorzystywał zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2019*.

Płynność sektora bankowego w 2019 r.

W 2019 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach nadpłynności sektora bankowego[10]. Jej średni poziom w roku wyniósł 81 518 mln zł[11] i był niższy w porównaniu do 2018 r. o 8 648 mln zł, tj. o 9,6%.

Średni poziom nadpłynności w grudniu 2019 r. wyniósł 86 330 mln zł i był o 295 mln zł (tj. o 0,3%) niższy niż w grudniu 2018 r.

Największy wpływ na kształtowanie płynności sektora bankowego w 2019 r. miały zmiany w poziomie pieniądza gotówkowego w obiegu oraz transakcje, w ramach których Ministerstwo Finansów sprzedawało NBP waluty obce. Pierwszy z wyżej wymienionych czynników przyczynił się do spadku płynności sektora bankowego w ciągu roku średnio o 20 872 mln zł. Przewaga dokonywanego przez NBP skupu walut obcych nad ich sprzedażą spowodowała natomiast wzrost płynności sektora bankowego średnio o 29 933 mln zł.

[10] Nadpłynność sektora bankowego stanowi nadwyżkę środków pozostającą w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej. Miarą nadpłynności jest saldo przeprowadzanych przez NBP operacji otwartego rynku oraz operacji depozytowo-kredytowych.
[11] W okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Stopy procentowe NBP

Podstawowym instrumentem polityki pieniężnej w 2019 r. były stopy procentowe NBP.

Stopa referencyjna NBP, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych.

Stopa depozytowa oraz stopa lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych overnight na rynku międzybankowym.

Operacje otwartego rynku

W 2019 r. celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA[12] w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Głównym instrumentem służącym realizacji wskazanego zadania były operacje otwartego rynku, przeprowadzane z inicjatywy banku centralnego. Za ich pomocą bank centralny zarządzał płynnością sektora bankowego. Realizację celu operacyjnego polityki pieniężnej wspierały system rezerwy obowiązkowej oraz oferowane przez bank centralny operacje depozytowo-kredytowe.

Za pomocą podstawowych operacji otwartego rynku bank centralny dążył do utrzymywania zbilansowanych warunków płynnościowych w sektorze bankowym. Jednocześnie rentowności poszczególnych operacji, równe obowiązującemu w dniu ich przeprowadzania poziomowi stopy referencyjnej NBP, bezpośrednio oddziaływały na cenę pieniądza wyznaczaną na rynku międzybankowym, w tym na stawkę POLONIA.

Wykres 1. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 2005-2019

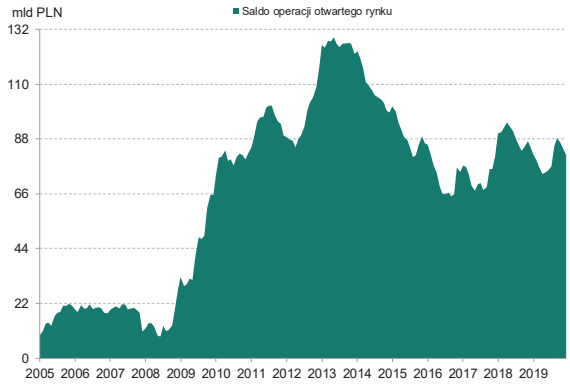

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach w 2019 r.

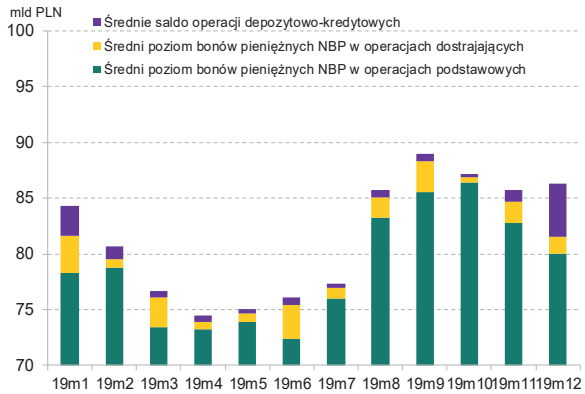

Źródło: dane NBP.

[12] Stawka POLONIA (*Polish Overnight Index Average*) wyznaczana jest jako średnia (ważona wolumenem poszczególnych transakcji) oprocentowania niezabezpieczonych depozytów międzybankowych zawartych na termin O/N w danym dniu roboczym do godziny 16.30.

Operacje podstawowe stosowane były w 2019 r. regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z reguły z 7-dniowym terminem zapadalności[13]. Za pomocą operacji podstawowych bank centralny absorbował większość nadpłynności utrzymującej się w sektorze bankowym. W 2019 r. średni poziom bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach operacji podstawowych wyniósł 78 662 mln zł i był niższy w porównaniu z 2018 r. o 8 475 mln zł.

Poza operacjami podstawowymi NBP w 2019 r. stosował również operacje dostrajające, które pełniły rolę uzupełniającą w zakresie realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Przesłanką dla ich stosowania było dążenie banku centralnego do zapewnienia na rynku międzybankowym warunków sprzyjających realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Rentowności poszczególnych operacji dostrajających były równe poziomowi stopy referencyjnej NBP i – w sposób analogiczny jak w przypadku rentowności operacji podstawowych – wpływały na cenę pieniądza na rynku międzybankowym.

W 2019 r. NBP przeprowadził 12 operacji dostrajających w ostatnich roboczych dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. Ponadto 4-krotnie bank centralny zdecydował się na zastosowanie operacji dostrajających w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej. W ramach dostrajających operacji otwartego rynku emitowane były przez NBP bony pieniężne z terminami zapadalności 1-, 2- i 3-dniowymi. Średni poziom tego rodzaju operacji wyniósł w 2019 r. 1 732 mln zł i był wyższy niż w 2018 r. o 73 mln zł.

W 2019 r. średnie absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP wyniosło 14 pb, w porównaniu do 21 pb odnotowanych w 2018 r.[14]

[13] Wyjątek stanowiły operacje przeprowadzone w dniach 26 kwietnia i 25 października (6-dniowe), a także 2 maja i 31 października (8-dniowe).
[14] Przytoczony wskaźnik obliczono jako średnie dzienne absolutne odchylenie stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP (uśredniony moduł różnicy) przeliczone według bazy 365 dni.

Wykres 3. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2018-2019

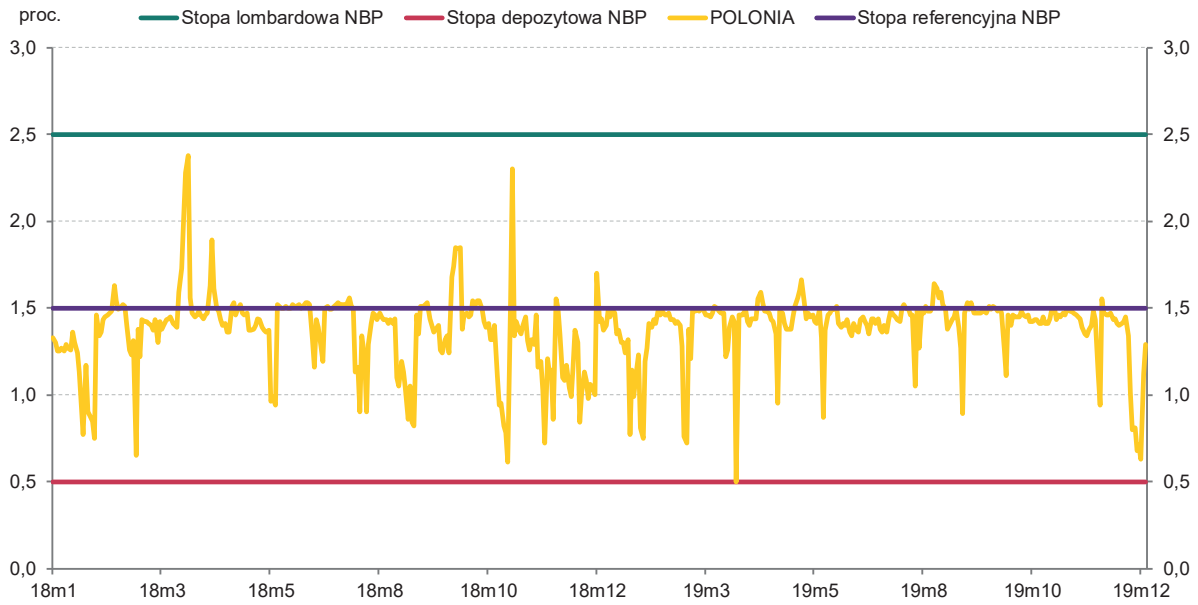

Źródło: dane NBP.

Rezerwa obowiązkowa

System rezerwy obowiązkowej sprzyjał realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej, oddziałując w kierunku stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Uśredniony charakter systemu rezerwy obowiązkowej stwarzał podmiotom swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w poszczególnych dniach okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymania średniego stanu środków na rachunkach w NBP na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej. Jednocześnie obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej ograniczał skalę operacji otwartego rynku NBP, przeprowadzanych w celu sterylizacji nadpłynności utrzymującej się w sektorze bankowym w 2019 r.

W 2019 r. obowiązkowi utrzymania rezerwy obowiązkowej podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych, oddziały banków zagranicznych działające w Polsce, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2019 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań stanowiących podstawę naliczania rezerwy, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu transakcji repo i sell-buy-back oraz środków pozyskanych co najmniej na 2 lata, w przypadku których analogiczny parametr wynosił 0,0%.

Oprocentowanie środków rezerwy obowiązkowej w 2019 r. wynosiło 0,5%.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. wysokość rezerwy obowiązkowej ukształtowała się na poziomie 46 845 mln zł, w tym rezerwa obowiązkowa sektora bankowego wyniosła 46 630 mln zł, a rezerwa obowiązkowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej – 215 mln zł. Poziom rezerwy obowiązkowej ogółem był wyższy w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. o 3 651 mln zł, co oznacza wzrost o 8,5%.

Wykres 4. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2019 r.

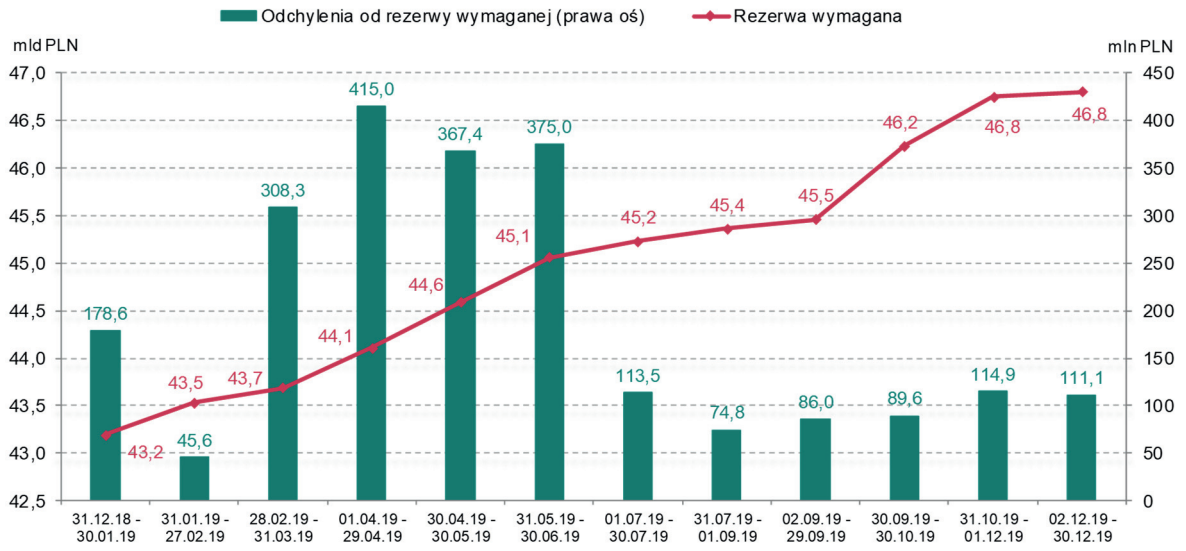

Źródło: dane NBP.

Głównym czynnikiem wpływającym na zmianę wskazanej pozycji *in plus* w 2019 r. był wzrost depozytów w sektorze bankowym, od których naliczana była rezerwa obowiązkowa. W kierunku ograniczenia poziomu rezerwy obowiązkowej oddziaływało zaś zwolnienie przez Zarząd NBP z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej 4 banków komercyjnych i 2 banków spółdzielczych.

W 2019 r. we wszystkich okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej odnotowana została niewielka nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów w porównaniu z wymaganym poziomem rezerwy obowiązkowej. Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach podmiotów rezerwy w 2019 r. wyniosła 190 mln zł i stanowiła 0,42% średniego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej. Jednocześnie odnotowano 3 przypadki nieutrzymania wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej przez 3 banki komercyjne.

Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe (depozyt na koniec dnia oraz kredyt lombardowy) pełniły rolę instrumentów stabilizujących poziom płynności w sektorze bankowym oraz skalę wahań stóp rynku

międzybankowego. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków. Przy ich wykorzystaniu wspomniane podmioty uzupełniały niedobory płynności bądź lokowały nadwyżki środków w NBP, w obu przypadkach na okresy jednodniowe.

Stopa oprocentowania kredytu lombardowego, wyznaczająca maksymalną cenę pozyskania pieniądza w NBP, określała górną granicę wahań stóp procentowych overnight na rynku międzybankowym. Z kolei stopa depozytowa stanowiła ograniczenie korytarza ich odchyleń od dołu.

W 2019 r., podobnie jak w latach poprzednich, banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego. Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku wyniosła 7,6 mln zł i była ponad 7-krotnie niższa od kwoty wykorzystania w 2018 r. (57,4 mln zł). Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 0,02 mln zł (przy 0,2 mln zł w 2018 r.).

W 2019 r. banki złożyły lokaty terminowe w NBP ogółem w kwocie 410 477,9 mln zł (liczone za dni ich utrzymywania) i były one o 17,5% niższe w stosunku do depozytów złożonych w roku poprzednim. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia wyniósł 1 124,6 mln zł wobec 1 370,4 mln zł w 2018 r. Najwyższe kwoty środków banki lokowały w NBP w postaci depozytu na koniec dnia w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu swap walutowy, NBP może dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym, przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2019 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W ramach obowiązującej strategii polityki pieniężnej NBP może dokonywać zakupu bądź sprzedaży na rynku walut obcych za złote.

W 2019 r. NBP nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego[15]

Stabilnie funkcjonujący system finansowy jest niezbędnym warunkiem zrównoważonego rozwoju gospodarczego w długim okresie oraz realizacji podstawowego celu NBP — utrzymania stabilnego poziomu cen. Powierzone Narodowemu Bankowi Polskiemu ustawowe zadania z tego obszaru obejmują: działania na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego, kształtowanie warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego oraz działania na rzecz stabilności systemu finansowego.

Szczególne znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego w Polsce ma utrzymanie bezpieczeństwa sektora bankowego, którego aktywa stanowią prawie trzy czwarte aktywów krajowych instytucji finansowych.

3.1. Nadzór makroostrożnościowy

W 2019 r. NBP realizował zadania wynikające z ustawy o Narodowym Banku Polskim, dotyczące obsługi Komitetu Stabilności Finansowej jako organu odpowiedzialnego za nadzór makroostrożnościowy w Polsce (KSF-M). W 2019 r. odbyło się 8 posiedzeń Komitetu.

W ramach prac KSF-M w 2019 r. Narodowy Bank Polski:

- Przygotowywał i udostępniał analizy, opracowania oraz opinie dotyczące identyfikacji i oceny ryzyka systemowego w wymiarze krajowym i międzynarodowym, w tym cykliczne raporty NBP: *Raport o stabilności systemu finansowego* (dwa razy w roku) i *Raport o stanie równowagi polskiej gospodarki* (raz w roku) oraz *Raport o nadzorze systemowym nad systemem płatniczym* (raz w roku)[16].
- Przygotowywał analizy stanowiące merytoryczną podstawę formułowania przez KSF-M propozycji działań na rzecz ograniczania ryzyka systemowego, w tym stanowisk i rekomendacji Komitetu, dotyczących bufora antycyklicznego, bufora ryzyka systemowego oraz reformy stawek referencyjnych WIBOR w ramach dostosowań do wymogów rozporządzenia BMR[17].
- Kontynuował realizację rekomendacji KSF-M dotyczącej poszerzenia zakresu dostępnych danych o rynku nieruchomości. Celem rekomendacji jest ograniczenie luk informacyjnych w zakresie ryzyka systemowego[18].

[15] Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6, 6a i 6b ustawy o Narodowym Banku Polskim.
[16] Por. rozdział *Działania na rzecz systemu płatniczego*.
[17] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. Urz. UE L 171 z 2016 r.).
[18] W 2018 r. KSF-M skierował do NBP rekomendację dotyczącą zapewnienia dostępności danych i informacji o rynku nieruchomości (w związku z wydanym w 2016 r. przez ERRS zaleceniem w tej sprawie, skierowanym do wszystkich krajów UE).

- Informował opinię publiczną i nadzorowane podmioty o pracach Komitetu za pośrednictwem strony internetowej poświęconej nadzorowi makroostrożnościowemu.
- Współpracował w imieniu Komitetu z organami i instytucjami Unii Europejskiej, a także z organami makroostrożnościowymi innych państw. W szczególności w imieniu KSF-M podejmował działania mające na celu realizację zaleceń Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego.

Wzorem lat poprzednich przedstawiciel NBP przewodniczył pracom eksperckiej grupy roboczej o stałym charakterze powołanej przez Komitet. W 2019 r. grupa robocza — wykorzystując głównie materiały opracowane w NBP — zajmowała się zagadnieniami będącymi przedmiotem prac KSF, w tym dotyczącymi wysokości bufora ryzyka systemowego[19], przygotowaniami do dostosowania stawek referencyjnych krajowego rynku pieniężnego do wymogów rozporządzenia BMR i przygotowaniem projektu opinii w sprawie identyfikacji innych instytucji o znaczeniu systemowym[20]. Ponadto grupa przygotowała na potrzeby KSF-M projekt *Strategii polityki makroostrożnościowej*.

Prezes NBP jako Przewodniczący KSF-M przekazał Sejmowi RP informację o działalności Komitetu w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w 2018 r.[21]. Informacja jest dostępna na stronie internetowej NBP.

3.2. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2019 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej w formule zarządzania kryzysowego (KSF-K). W 2019 r. odbyło się 15 posiedzeń KSF-K. Omawiano podczas nich sytuację ekonomiczno-finansową banków komercyjnych i spółdzielczych oraz działania służące zachowaniu stabilności w systemie finansowym.

Zadaniem NBP jest w szczególności przedstawianie opinii dla KSF-K na temat wpływu na płynność sektora bankowego instytucji, której obecna lub prognozowana sytuacja finansowa może stanowić zagrożenie dla jej dalszego funkcjonowania[22].

NBP opiniował również projekty krajowych i unijnych regulacji prawnych dotyczących instytucji i rynków finansowych, jak również infrastruktury finansowej.

[19] Projekt opinii jest przekazywany Ministerstwu Finansów zgodnie z art. 50 ust. 7 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 483). Minister Finansów co najmniej raz na 2 lata ocenia adekwatność bufora ryzyka systemowego, biorąc pod uwagę rekomendację KSF-M.

[20] O-SII (ang. *other systemically important institution*) to podmiot niebędący globalną instytucją systemowo ważną, ale mogący — ze względu na swoją wielkość, powiązania lub model biznesowy — stwarzać zagrożenie dla stabilności sytemu finansowego danego kraju. KSF-M wydaje opinię, o którą corocznie występuje Komisja Nadzoru Finansowego.

[21] Na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

[22] Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

Współpraca NBP z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego obejmowała także:

- członkostwo delegowanego przez Prezesa NBP członka Zarządu NBP w Komisji Nadzoru Finansowego[23] oraz członkostwo dwóch przedstawicieli delegowanych przez Prezesa NBP w Radzie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego[24],
- współdziałanie z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego oraz Bankowym Funduszem Gwarancyjnym — na podstawie ustawowych upoważnień dotyczących zasad przekazywania informacji[25].

3.3. Działalność analityczna i badawcza w zakresie systemu finansowego

W 2019 r. przedmiotem badań NBP były liczne zagadnienia dotyczące stabilności i rozwoju polskiego systemu finansowego. Ze względu na ustawowe zadanie regulowania płynności banków i ich refinansowania NBP analizował również sytuację pojedynczych banków. Wyniki kluczowych prac były udostępniane KSF i UKNF. Część została opublikowana w formie cyklicznych opracowań:

- *Raport o stabilności systemu finansowego*. Analizy wykazały, że polski system finansowy funkcjonował stabilnie, a zagrożenia dla jego stabilności były umiarkowane. Potwierdziły to testy warunków skrajnych — większość banków byłaby w stanie zaabsorbować skutki silnych szoków. Obszarami wrażliwymi były: sytuacja niektórych instytucji kredytowych (w warunkach obserwowanej słabnącej dochodowości sektora bankowego) i portfel walutowych kredytów mieszkaniowych (w związku ze skutkami materializacji ryzyka prawnego). Uwagi wymaga również rosnący portfel wysokokwotowych kredytów konsumpcyjnych o długich terminach zapadalności oraz kredyty mieszkaniowe (w kontekście ożywienia na rynku nieruchomości).
- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2018 r.* W opracowaniu przedstawiono tendencje i bariery rozwoju funkcjonujących w Polsce instytucji oraz rynków finansowych. Na koniec 2018 r. aktywa instytucji finansowych wyniosły 2,72 bln zł i były o 3,6% wyższe niż w 2017 r. Wzrost koncentrował się w sektorze bankowym oraz przedsiębiorstwach faktoringowych i leasingowych, spadły natomiast aktywa pozostałych instytucji finansowych. Relacja aktywów systemu finansowego do PKB na koniec 2018 r. wyniosła 128,7% i obniżyła się w porównaniu ze stanem na koniec 2017 r. Największy udział w aktywach utrzymał sektor bankowy (około 90% PKB). Poziom rozwoju polskiego systemu finansowego jest niejednolity. W porównaniu z innymi krajami rozwiniętymi zdecydowanie lepiej są rozwinięte instytucje finansowe, w tym sektor bankowy. Relatywnie słabiej rozwijają się natomiast rynki finansowe.
- *Poziom antycyklicznego bufora kapitałowego w Polsce*. Analizy wykazały, że luka kredytowa (tj. odchylenie od długoterminowego trendu relacji zadłużenia prywatnego sektora

[23] Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 298, z późn. zm.).
[24] Na podstawie art. 7 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2019 r. poz. 795, z późn. zm.).
[25] Na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz art. 328 ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

niefinansowego do produktu krajowego brutto) pozostawała ujemna. Tempo wzrostu kredytów nie kreowało nierównowagi w gospodarce i systemie finansowym i nie stanowiło bariery wzrostu gospodarczego.

- *Sytuacja na rynku kredytowym*[26]. W 2019 r. banki zaostrzały politykę kredytową w przypadku większości oferowanych kategorii kredytów, tj. kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz kredytów mieszkaniowych i kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. Zmianom polityki kredytowej towarzyszył umiarkowany wzrost popytu na kredyty dla gospodarstw domowych.

NBP prowadził ponadto badania mające na celu pogłębienie wiedzy o procesach finansowych i współzależnościach systemu finansowego i gospodarki oraz operacjonalizację polityki makroostrożnościowej. Projekty badawcze dotyczyły m.in.:

- prognozowania dynamiki i jakości kredytów dla sektora niefinansowego,
- zależności między poziomem kapitału sektora bankowego a długookresowym wzrostem gospodarczym,
- optymalnego poziomu kapitału w polskim sektorze bankowym,
- rozwoju innowacji technologicznych w systemie finansowym i ich wpływu na ten system oraz nakładów banków na inwestycje w nowoczesne technologie,
- inicjatyw w obszarze aktywów cyfrowych.

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2019 r. Narodowy Bank Polski współpracował z instytucjami UE odpowiedzialnymi za ocenę ryzyka systemowego i przeciwdziałanie jego narastaniu. Prezes NBP jest członkiem Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS). Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ERRS, w tym dotyczących: rynku nieruchomości, ryzyka kontrahentów centralnych (*central counterparty*, CCP), ryzyka wynikającego z wyjścia Wielkiej Brytanii z UE, oceny skuteczności polityki makroostrożnościowej, sposobów zapobiegania narastaniu problemu kredytów zagrożonych w UE do poziomu systemowo istotnego, testów warunków skrajnych, oraz w przygotowaniu zalecenia Rady dotyczącego oddziałów instytucji kredytowych[27].

Ponadto w 2019 r.:

- Przedstawiciele NBP brali udział w posiedzeniach Rady organów nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA), pracach Europejskiej (Wiedeńskiej)

[26] Materiał jest opracowywany kwartalnie na podstawie ankiet kierowanych do przewodniczących komitetów kredytowych banków komercyjnych.
[27] Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 26 września 2019 r. w sprawie wymiany i gromadzenia informacji do celów makroostrożnościowych w odniesieniu do oddziałów instytucji kredytowych mających siedzibę zarządu w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim (ERRS/2019/18).

Inicjatywy Koordynacyjnej (Vienna Initiative) oraz Regionalnej Grupy Konsultacyjnej dla Europy przy Radzie Stabilności Finansowej (Financial Stability Board, FSB).

- NBP po raz kolejny uczestniczył w badaniu ankietowym dotyczącym rozwoju światowego i krajowego rynku walutowego oraz pozagiełdowych instrumentów pochodnych. Jest ono realizowane raz na 3 lata przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych (Bank for International Settlements, BIS). Wyniki badania zostały opublikowane na stronie internetowej NBP.

3.5. Działania operacyjne NBP na rzecz utrzymania stabilności finansowej

Na koniec 2019 r. z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej było zwolnionych (w pełnym wymiarze lub częściowo) 6 banków realizujących programy postępowania naprawczego lub plany naprawy (w tym 2 banki spółdzielcze).

W 2019 r. nie było konieczności udzielenia bankom wsparcia płynnościowego w postaci kredytu refinansowego na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6a oraz art. 42 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim. Kredyty udzielone w 2018 r. zostały spłacone w 2019 r. zgodnie z postanowieniami umów kredytowych.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- udział w pracach KSF-M i KSF-K, w tym wykorzystanie w szerokim zakresie analiz i opracowań NBP w procesie podejmowania decyzji przez KSF-M,
- prowadzenie analiz mających na celu pogłębienie wiedzy o procesach finansowych i współzależnościach systemu finansowego i gospodarki oraz operacjonalizację polityki makroostrożnościowej,
- współpraca z instytucjami europejskimi na rzecz przeciwdziałania narastaniu ryzyka systemowego.

4. Działalność emisyjna[28]

Narodowemu Bankowi Polskiemu przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominałowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) według stanu na 31 grudnia 2019 r. wyniosła 238,8 mld zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 19,3 mld, tj. o 8,8%, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2018 r. Strukturę pieniądza gotówkowego w obiegu na koniec 2018 i 2019 r. przedstawia Wykres 5.

Wykres 5. Struktura pieniądza gotówkowego w obiegu na koniec 2018 r. i 2019 r. (w mld zł)

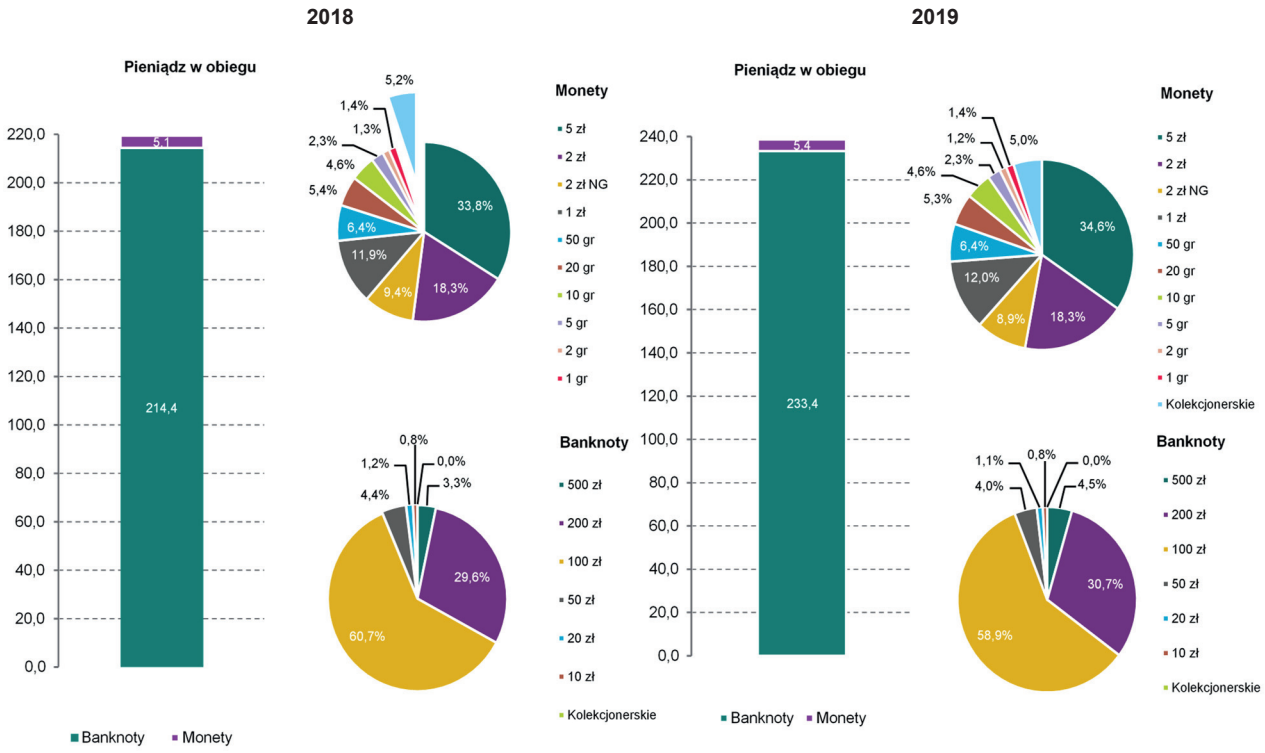

Źródło: dane NBP.

[28] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o Narodowym Banku Polskim.

W 2019 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 314 135,2 tys. sztuk banknotów i 1 044 177,7 tys. sztuk monet. Oznacza to, że w porównaniu z dostawami w 2018 r. (236 820,2 tys. sztuk banknotów i 1 122 866,8 tys. sztuk monet) liczba banknotów wzrosła o 32,6%, a liczba monet zmniejszyła się o 7,0%.

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

Narodowy Bank Polski emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków. Dąży również do rozwijania zainteresowania polską kulturą, nauką i tradycją.

W 2019 r. w ramach 26 tematów NBP wyemitował 14,62 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich, 367,5 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich oraz 55 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich (w 2018 r. 6,7 tys. sztuk złotych monet, 223,42 tys. sztuk srebrnych monet oraz 50 tys. sztuk banknotów kolekcjonerskich). Łącznie w 2019 r. wyemitowano 49 rodzajów monet kolekcjonerskich oraz banknot kolekcjonerski.

W 2019 r. kontynuowano upamiętnianie ważnych wydarzeń związanych z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Z tej okazji wyemitowano następujące wartości kolekcjonerskie: *100 lat złotego*, *Sejm Ustawodawczy 1919—1922*, *100-lecie polskiej flagi państwowej*, *100-lecie polskiego lotnictwa wojskowego*, *100. rocznica podpisania Dekretu o archiwach państwowych*.

W 2019 r. wyemitowano ponadto: złotą monetę w kształcie sztabki z okazji sprowadzenia do Polski 100 ton złota wchodzącego w skład aktywów rezerwowych NBP oraz srebrne i złote monety o nominałach 1, 2, 5, 10, 20, 50 gr oraz 1, 2, 5 zł z okazji setnej rocznicy ustanowienia polskiego złotego.

W 2019 r. Narodowy Bank Polski kontynuował emisję złotych monet inwestycyjnych *Bielik — 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości*, o wartości nominalnej 500 zł, 100 zł i 50 zł, oraz monet o wartości nominalnej 5 zł z wizerunkiem okolicznościowym, w standardzie obiegowym, z serii zatytułowanej Odkryj Polskę[29].

4.3. Funkcjonowanie obiegu gotówkowego oraz działania na rzecz usprawnienia obrotu gotówkowego

W 2019 r. przeprowadzono m.in. następujące działania związane z funkcjonowaniem obiegu gotówkowego:

- Wprowadzono do obiegu banknot o wartości nominalnej 100 zł, w którym wykorzystano transparentną warstwę ochronną zabezpieczającą przed zabrudzeniami. Jest to kolejny banknot (po banknotach 10 zł, 20 zł i 50 zł), w którym zastosowano tę technikę zabezpieczenia.

[29] W ramach tematów *Zabytki Fromborka* i *Kopiec Wyzwolenia*; łącznie 2,4 mln szt. monet.

- Kontynuowano prace mające na celu wprowadzenie do obiegu (od stycznia 2020 r.) monet o wartości nominalnej od 10 gr do 1 zł z wykorzystaniem zmienionego materiału. Zmiana umożliwi uzyskanie oszczędności w procesie emisji znaków pieniężnych.
- Z powodu zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami nie zakwalifikowano ponownie do obiegu 181,3 mln sztuk banknotów i monet, w tym: 177,1 mln sztuk banknotów i 4,2 mln sztuk monet (w 2018 r. — 189,9 mln sztuk, w tym 185,0 mln sztuk banknotów i 4,9 mln sztuk monet).
- Zaopatrywano banki w znaki pieniężne. W 2019 r. banki oraz podmioty mające ustawowe upoważnienie do pobierania z NBP i odprowadzania do NBP polskiej waluty odprowadziły 184,2 mld zł (w 2018 r. 177,6 mld zł), a pobrały 203,5 mld zł (w 2018 r. 198,4 mld zł), z czego 95,5 mld zł w systemie depozytowym (w 2018 r. 99,2 mld zł) oraz 108,0 mld zł w systemie podstawowym (w 2018 r. 99,2 mld zł).[30]

Ponadto w 2019 r. NBP kontynuował przygotowywanie zainteresowanych podmiotów do zmian wprowadzonych zarządzeniem nr 19/2016 Prezesa NBP[31], mających na celu usprawnienie obrotu gotówkowego. Dotyczyły one w szczególności:

- obowiązku maszynowego przeliczania, sortowania i sprawdzania autentyczności banknotów w przypadku przeznaczenia ich do wykorzystania w urządzeniach obsługiwanych przez klientów (np. w bankomatach) — od 1 stycznia 2020 r.,
- wprowadzenia maksymalnego 10-procentowego limitu ręcznego przeliczania banknotów, ich sortowania oraz sprawdzania autentyczności — od 1 stycznia 2021 r.,
- wprowadzenia kodów kreskowych na opakowaniach banknotów i monet w NBP.

W 2019 r. NBP opublikował na stronie internetowej *Raport o obrocie gotówkowym w Polsce w 2018 r.*, zawierający wybrane informacje na temat funkcjonowania krajowego obiegu gotówkowego.

4.4. Fałszerstwa polskich znaków pieniężnych

W 2019 r. liczba ujawnionych falsyfikatów polskich znaków pieniężnych wzrosła w porównaniu z 2018 r. Zwiększyła się liczba falsyfikatów banknotów (z 5601 do 6467), natomiast w przypadku monet nastąpił spadek (z 825 do 718).

Ogólna liczba falsyfikatów banknotów i monet przypadająca na milion znaków pieniężnych w obiegu[32] utrzymała się na niskim poziomie i wyniosła 1,91 sztuki (1,83 w 2018 r., 1,91 w 2017 r.).

[30] W systemie podstawowym polska waluta jest pobierana ze skarbców oddziałów okręgowych NBP po przekazaniu NBP środków na ten cel. W systemie depozytowym waluta polska, będąca własnością NBP, jest przechowywana w skarbcach jednostek organizacyjnych banków i pobierana po przekazaniu NBP środków na ten cel. W obu przypadkach pobieranie polskiej waluty odbywa się na podstawie zawartych umów.
[31] Zarządzenie nr 19/2016 z dnia 17 sierpnia 2016 r. Prezesa NBP w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP z 2018 r. poz. 14, z późn. zm.).
[32] W przypadku monet uwzględniono nominały 1, 2 i 5 zł.

Utrzymujący się niski poziom fałszerstw jest związany ze zwiększeniem liczby zmodernizowanych banknotów w obiegu oraz podnoszeniem się poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zabezpieczeń, wynikającym z działań edukacyjnych NBP.

Dane na temat liczby fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2016–2019 przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Liczba ujawnionych falsyfikatów polskich znaków pieniężnych w latach 2016–2019

Falsyfikaty	2016	2017	2018	2019
Banknoty	6 919	5 156	5 601	6 467
Monety	1 490	1 273	825	718
Ogółem	8 409	6 429	6 426	7 185

Źródło: dane NBP.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- wprowadzenie do obiegu kolejnego banknotu z nowym zabezpieczeniem przed zabrudzeniami,
- prace nad wprowadzeniem do obiegu monet ze zmienionego materiału,
- kontynuowanie zmian mających na celu usprawnienie krajowego obrotu gotówkowego.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi[33]

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych i zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Incydentalnie mogą być wykorzystane do wsparcia stabilności rynków finansowych lub sektora bankowego w przypadku znacznych zaburzeń ich funkcjonowania.

5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych

W 2019 r. oficjalne aktywa rezerwowe[34] NBP wzrosły:

- w przeliczeniu na euro o 12,2 mld (12,0%), do 114,5 mld euro,
- w przeliczeniu na dolary o 11,4 mld (9,8%), do 128,4 mld dolarów,
- w przeliczeniu na złote o 47,9 mld (10,9%), do 487,6 mld zł.

Do wzrostu oficjalnych aktywów rezerwowych w największym stopniu przyczyniły się: dodatnie saldo przepływów zewnętrznych, dochód uzyskany z inwestowania rezerw i zmiany relacji kursowych.

Wykres 6. Oficjalne aktywa rezerwowe w latach 2016—2019 (stan na koniec danego roku)

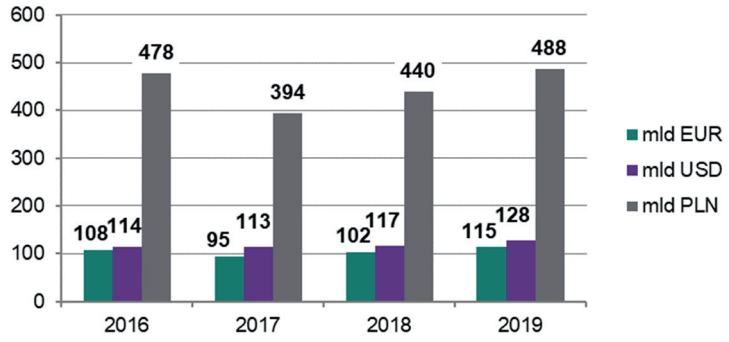

Źródło: dane NBP.

[33] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim.
[34] Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnienia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

5.2. Strategia zarządzania rezerwami dewizowymi[35]

Priorytetem w zarządzaniu rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich niezbędnej płynności. Narodowy Bank Polski, spełniając te kryteria, podejmuje jednocześnie działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw.

Dążąc do wzmocnienia bezpieczeństwa finansowego Polski, w 2019 r. Zarząd NBP, uwzględniając uwarunkowania rynkowe oraz wielkość rezerw dewizowych, podjął strategiczną decyzję o zwiększeniu zasobu złota o 100 ton (do 228,6 ton). W wyniku dokonanego zakupu udział złota w oficjalnych aktywach rezerwowych NBP wzrósł do 8,7% na koniec 2019 r. (wobec 4,5% na koniec 2018 r.).

Znaczne zwiększenie zasobu złota skłoniło Zarząd NBP do podjęcia decyzji o dywersyfikacji miejsc jego przechowywania. W 2019 r. prawie połowa zasobu, tj. 100 ton, została przeniesiona z Banku Anglii do skarbców NBP na terenie Polski. Dywersyfikacja miejsc przechowywania złota jest często stosowana przez banki centralne w ramach zarządzania ryzykiem.

Jednocześnie biorąc pod uwagę analizy globalnych perspektyw makroekonomicznych, prognozy rozwoju sytuacji na światowych rynkach finansowych oraz wyniki analizy optymalizacyjnej i symulacyjnej Zarząd NBP podjął decyzję o zmianie struktury walutowej benchmarku strategicznego (zwiększenie zaangażowania w USD i ograniczenie udziału EUR), co pozytywnie wpłynęło na stopę zwrotu z rezerw. Po zmianie struktura walutowa obejmuje: 51% USD, 20% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK i 3% NZD. Z kolei *modified duration*[36] benchmarku strategicznego zostało utrzymane na poziomie zbliżonym do obowiązującego w 2018 r. (2,1).

Wykres 7. Struktura walutowa rezerw w latach 2016—2019 (stan na koniec danego roku)

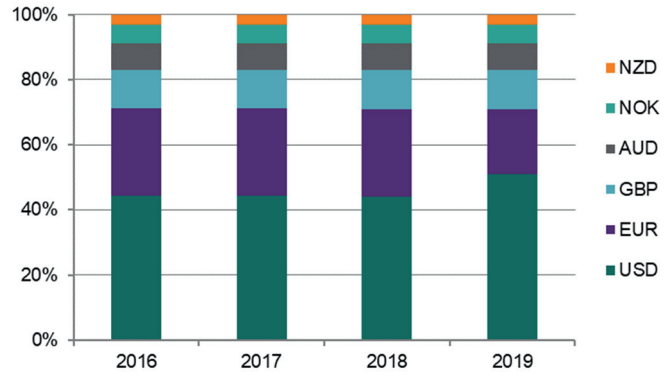

Źródło: dane NBP.

[35] Bez uwzględnienia środków walutowych na rachunkach MF w NBP.
[36] *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Największą część rezerw dewizowych NBP inwestuje w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. W celu podwyższenia dochodowości rezerw w 2019 r. zwiększono zaangażowanie w pozarządowe papiery wartościowe (Wykres 7), głównie emitowane przez europejskie agencje rządowe. Niewielka część rezerw jest inwestowana w obligacje korporacyjne USD, a także utrzymywana w postaci krótkoterminowych lokat w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej. Ponadto przy zarządzaniu pozycją *modified duration* portfeli inwestycyjnych wykorzystywane są transakcje *futures*.

Wykres 8. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach dewizowych NBP z wyłączeniem złota (stan na koniec danego roku)

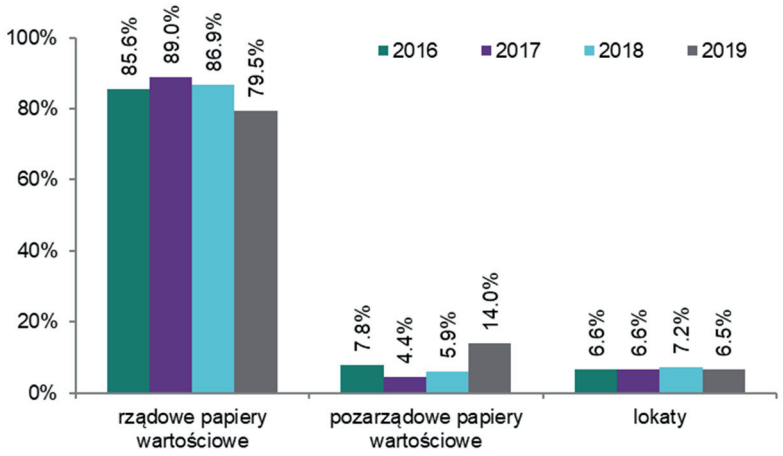

Źródło: dane NBP.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z ważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych w rezerwach Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny wymagany rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej

Ryzyko	Metody ograniczania
Stopy procentowej	Poziom *modified duration* Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestowanie na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

Źródło: dane NBP.

5.4. Stopa zwrotu z rezerw walutowych[37]

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy przede wszystkim od uwarunkowań rynkowych: zmian kursów walutowych, poziomu rentowności oraz zmian cen instrumentów inwestycyjnych.

W 2019 r. stopa zwrotu z inwestowania rezerw walutowych liczona w walucie instrumentów[38] wyniosła 2,3%, tj. o 1,2 pkt proc. więcej niż w 2018 r. Najwyższy w ostatnich latach poziom dochodowości rezerw wiązał się ze spadkiem rentowności (czyli wzrostem cen) papierów rządowych na wszystkich rynkach (Wykres 9, Wykres 10).

Wykres 9. Stopa zwrotu z rezerw walutowych NBP bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych w latach 2016–2019 (w %)

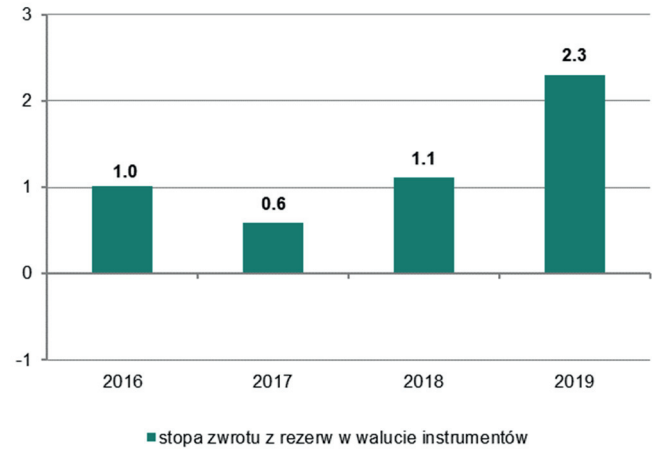

Źródło: dane NBP.

[37] Rezerwy walutowe odpowiadają rezerwom dewizowym z wyłączeniem złota.
[38] Stopa zwrotu z rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

Wykres 10. Zmiany rentowności 2-letnich i 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach w 2019 r. (w punktach bazowych)

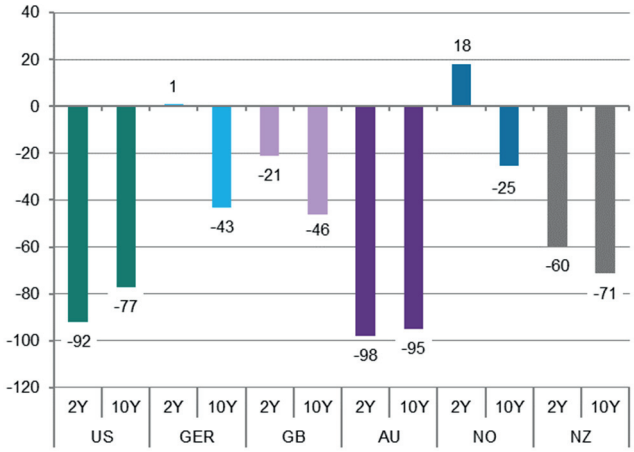

Źródło: dane NBP.

W 2019 r. stopa zwrotu z rezerw wyliczona w złotych[39] wyniosła 3,2% (Wykres 11), do czego przyczyniła się aprecjacja większości walut rezerwowych względem złotego[40] (Wykres 12). W kierunku umocnienia się walut rezerwowych wobec złotego, zwłaszcza w III kwartale 2019 r., oddziaływało przede wszystkim pogorszenie się nastawienia inwestorów do walut gospodarek wschodzących w sytuacji globalnego wzrostu awersji do ryzyka związanego z konfliktem handlowym pomiędzy USA i Chinami oraz wzrostem obaw o perspektywy światowej gospodarki.

Wykres 11. Stopa zwrotu z rezerw walutowych z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych w latach 2016–2019 (w %)

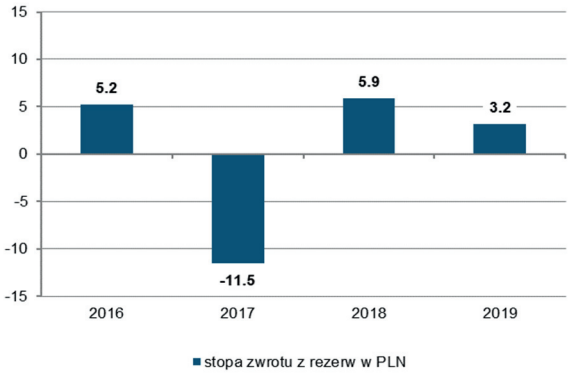

Źródło: dane NBP.

[39] Stopa zwrotu z rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

[40] Wzrost kursów: GBP/PLN o 4,3%, NZD/PLN o 1,3%, USD/PLN o 1,0% i AUD/PLN o 0,3%, spadek kursów: EUR/PLN o 1,0% i NOK/PLN o 0,1% (kursy średnie NBP).

Wykres 12. Zmiany kursów głównych walut rezerwowych w relacji do złotego w 2018 i 2019 r. (w %)

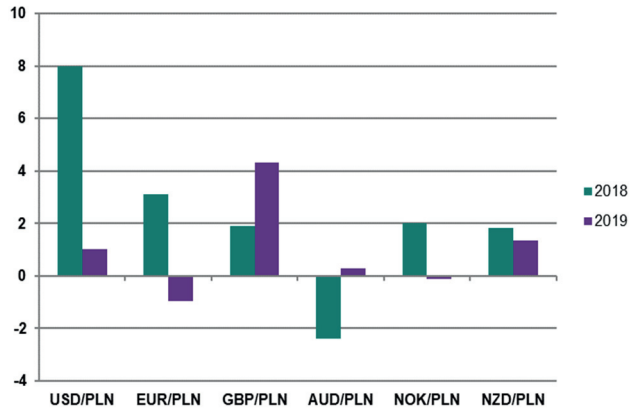

Źródło: dane NBP.

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

W 2019 r. dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi, bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych, wyniósł 7,6 mld zł (w 2018 r. — 3,0 mld zł). Złożył się na to głównie dodatni wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od dłużnych papierów wartościowych i lokat w wysokości 4,8 mld zł oraz dodatni wynik z transakcji dłużnymi papierami wartościowymi — 3,2 mld zł.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2019 r. 5,7 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej zasobów walut obcych — 0,1 mld zł[41].

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- zwiększenie zasobu złota NBP o 100 ton i sprowadzenie nowo zakupionego kruszcu do Polski,
- zmiany struktury walutowej i inwestycyjnej rezerw, przyczyniające się do podwyższenia ich dochodowości.

[41] Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

6. Działalność dewizowa[42]

Działalność dewizowa polega na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli: działalności kantorowej, w tym w zakresie wypełnienia obowiązków nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, korzystania z udzielonych indywidualnych zezwoleń dewizowych oraz wykonania przez rezydentów i przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2019 r. dokonano 827 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2018 r. — 779), z tego 150 wpisów dotyczyło nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2018 r. — 138). Pozostałe wpisy polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców oraz zmianie danych wpisanych do rejestru.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w Polsce działały 4844 kantory (wg stanu na 31 grudnia 2018 r. — 4873).

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2019 r. wydano ogółem 35 decyzji dewizowych, z tego 23 zezwolenia i 12 innych decyzji (w 2018 r. — 28 decyzji dewizowych).

Zezwolenia zostały udzielone na odstąpienie od ograniczeń w zakresie dokonywania obrotu dewizowego z nierezydentami z krajów nienależących do UE, OECD oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego (European Economic Area). Decyzje dotyczyły podwyższenia kwoty przekazu za granicę, przedłużenia terminu ważności zezwolenia i umorzenia postępowania z uwagi na jego bezprzedmiotowość.

[42] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim, art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a Ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2018 r. poz. 1115, z późn. zm.) oraz przepisów Ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. — Prawo dewizowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 160).

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrolą prowadzoną przez Prezesa NBP w 2019 r. zostali objęci rezydenci podlegający obowiązkowi przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz podmioty gospodarcze prowadzące działalność kantorową.

W 2019 r. przeprowadzono ogółem 1366 kontroli (w 2018 r. — 1415), w tym:

- 568 kontroli w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2018 r. — 1011),
- 797 kontroli działalności kantorowej (w 2018 r. — 402),
- jedną kontrolę realizacji indywidualnego zezwolenia dewizowego (w 2018 r. — 2).

Nieprawidłowości stwierdzono w toku 565 kontroli, czyli w 41% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2018 r. — 35%), w tym podczas:

- 246 kontroli wykonywania obowiązku sprawozdawczego na potrzeby bilansu płatniczego (w 2018 r. — 353),
- 319 kontroli działalności kantorowej (w 2018 r. — 142).

Po stwierdzeniu nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek wystosowano zalecenia pokontrolne. W jednym przypadku rażącego naruszenia warunków wykonywania działalności kantorowej wydano decyzję o zakazie wykonywania takiej działalności i wykreśleniu z rejestru działalności kantorowej. Wydano również 6 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej w związku ze stwierdzeniem niedopełnienia przez podmioty prowadzące działalność kantorową obowiązków wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

NBP zawiadomił właściwe organy finansowe o 577 przypadkach naruszenia prawa. Po przeprowadzeniu stosownych postępowań urzędy skarbowe i urzędy celno-skarbowe poinformowały NBP o ukaraniu 95 podmiotów, o 204 przypadkach złożenia tzw. czynnego żalu[43] oraz o 2 przypadkach wyrażenia zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Wyniki wszystkich kontroli w zakresie wypełniania przez przedsiębiorców prowadzących działalność kantorową obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu zostały przekazane Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej.

[43] W myśl art. 16 § 1 Ustawy z dnia 10 września 1999 r. — Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2020 r. poz. 19) nie podlega karze za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe sprawca, który po popełnieniu czynu zabronionego zawiadomił o tym organ powołany do ścigania, ujawniając istotne okoliczności tego czynu, w szczególności osoby współdziałające w jego popełnieniu.

Podejmowane przez NBP działania kontrolne zapewniają:

- zgodność obrotu wartościami dewizowymi w kantorach z zasadami prowadzenia działalności regulowanej,
- prawidłowe wypełnianie obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- zgodność przekazywanych przez sprawozdawców danych do bilansu płatniczego z dokumentami źródłowymi.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- przeprowadzenie 1366 kontroli dewizowych,
- wydanie 35 decyzji dewizowych.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego[44]

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- nadzór nad infrastrukturą systemu płatniczego.

Celem Narodowego Banku Polskiego jest zapewnienie sprawnego działania systemu płatniczego, umożliwiającego szybki i bezpieczny transfer środków pieniężnych pomiędzy osobami fizycznymi, podmiotami gospodarczymi, instytucjami publicznymi lub innymi podmiotami, które są stronami płatności.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemie SORBNET2

System SORBNET2 jest systemem płatności typu RTGS. Służy głównie do prowadzenia rachunków bieżących banków i dokonywania rozrachunku międzybankowego płatności w złotych. W systemie RTGS zlecenia płatnicze są realizowane zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych godzinach).

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 44 banków (w 2018 r. — 44), rachunek bieżący KSKOK oraz rachunki KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA. W 2019 r. 2 rachunki bieżące w złotych zostały otwarte[45], a 2 zamknięto[46].

W 2019 r. w systemie SORBNET2 zrealizowano 4,4 mln zleceń (w 2018 r. — 4,3 mln) na kwotę 79,3 bln zł (w 2018 r. — 77,9 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych zleceń o 144 tys. (3,4%) oraz wzrost ich wartości o 1,4 bln zł (1,8%) w stosunku do 2018 r. Średnia wartość pojedynczego zlecenia w 2019 r. wyniosła 18 mln zł (w 2018 r. — 18,3 mln zł) i spadła o 1,5% w stosunku do poprzedniego roku.

[44] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1, 6 i 6a ustawy o Narodowym Banku Polskim, a także Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2019 r. poz. 212).
[45] W dniu 18 lutego 2019 r. został otwarty rachunek bieżący dla Bank of China (Luxembourg) SA Spółka Akcyjna Oddział w Polsce. W dniu 30 września 2019 r. otwarto rachunek bieżący dla Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie.
[46] W dniu 18 lutego 2019 r. został zamknięty rachunek bieżący RBS Bank (Polska) SA. W dniu 30 września 2019 r. został zamknięty rachunek bieżący Euro Banku SA w związku z połączeniem go z Bankiem Millennium SA.

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polski komponent systemu TARGET2 — paneuropejskiego systemu RTGS służącego do przeprowadzania rozrachunku płatności w euro. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 20 podmiotów: NBP, KIR SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA oraz dla 16 banków (na koniec 2018 r. – dla 17 banków)[47].

W 2019 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano 1,7 mln operacji na łączną kwotę 1,7 bln euro. W porównaniu z 2018 r. liczba zrealizowanych operacji wzrosła o 51,3 tys. (tj. o 3,2%), a ich wartość zwiększyła się o 267,8 mld euro (tj. o 18,5%). Średnia wartość pojedynczego zlecenia wyniosła 1,0 mln euro i wzrosła o 14,9% w porównaniu z 2018 r.

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne, standaryzacyjne i badawcze

W ramach działań regulacyjnych dotyczących systemu płatniczego w 2019 r.:

- Prezes NBP wydał zarządzenie mające na celu doprecyzowanie zasad postępowania z numerami rozliczeniowymi i numerami rachunków bankowych w przypadku zastosowania instrumentu przymusowej restrukturyzacji wobec banków zagrożonych niewypłacalnością[48].
- NBP uczestniczył w pracach legislacyjnych, które dotyczyły:
  - pełniejszego uregulowania statusu prawnego akceptacji gotówki na terytorium RP – NBP zaproponował zmiany ustawodawcze mające na celu zagwarantowanie konsumentom prawa wyboru dogodnej metody płatności[49],
  - przepisów dotyczących sposobu tworzenia, utrwalania, przekazywania, przechowywania i zabezpieczania dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na informatycznych nośnikach danych[50],
  - zwiększenia wykorzystania systemów płatności do przekazywania składek na ubezpieczenia społeczne i objęcie nim wszystkich systemów płatności w rozumieniu ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami[51].

W 2019 r. NBP opracował projekt opublikowanej przez Polski Komitet Normalizacyjny normy PN-ISO/IEC 7064:2019 Technika informatyczna — Techniki bezpieczeństwa — Systemy znaków

[47] W dniu 8 listopada 2019 r. został zamknięty rachunek bieżący dla BNP Paribas Bank Polska SA.
[48] Zarządzenie nr 22/2019 Prezesa NBP z dnia 22 lipca 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych (Dz. Urz. NBP poz. 7). Tekst jednolity zarządzenia został ogłoszony obwieszczeniem Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Prezesa NBP w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych (Dz. Urz. NBP poz. 9).
[49] Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem płatności bezgotówkowych (UD329; KRM-10-26-18).
[50] Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, sporządzanych na informatycznych nośnikach danych (RD35; KRM-110-8-20).
[51] Ustawa z dnia 12 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 2550).

kontrolnych. Norma ma zastosowanie m.in. do wyznaczania i sprawdzania liczby kontrolnej w numerach rachunków płatniczych, co przyczynia się do wyeliminowania możliwości błędnego wprowadzenia takiego numeru w bankowych systemach transakcyjnych.

W 2019 r. NBP opublikował na stronie internetowej NBP raport prezentujący wyniki projektu badawczego prowadzonego w latach 2015—2018 dotyczącego kosztów instrumentów płatniczych na polskim rynku.

7.2.2. Rozwój krajowych wysokokwotowych systemów płatności

W 2019 r. podjęto następujące działania służące rozwojowi krajowych wysokokwotowych systemów płatności:

- W ramach systemu SORBNET2 wprowadzono zmiany funkcjonalne i technologiczne, usprawniające działanie systemu.
- Rozpoczęto prace związane z udziałem NBP w koordynowanej przez EBC konsolidacji systemu TARGET2 z platformą TARGET2-Securities (T2S). Celem konsolidacji jest uruchomienie w 2021 r. nowego systemu RTGS w euro. W pracach biorą udział wszystkie banki centralne uczestniczące w systemie TARGET2, a także uczestnicy krajowych komponentów systemu TARGET2. W 2019 r. prowadzono w NBP analizy wymagań biznesowych, funkcjonalnych i informatycznych związanych z wprowadzeniem nowego systemu.

7.2.3. Działania w zakresie schematu SEPA

W 2019 r. NBP kontynuował świadczenie dla zainteresowanych banków usługi pośrednictwa w dostępie do paneuropejskiej izby rozliczeniowej STEP2, umożliwiając im rozliczanie transgranicznych poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT)[52].

7.2.4. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczo-doradczy przy Zarządzie NBP, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu.

W 2019 r. Rada omawiała w szczególności następujące zagadnienia:

- zakres działań na rzecz rozwoju na polskim rynku kart przedpłaconych i instrumentów pieniądza elektronicznego,
- planowane przez KIR SA uruchomienie usługi płatności natychmiastowych w euro,

[52] Na koniec 2019 r. z tego pośrednictwa korzystało 18 banków.

- zasadność wdrożenia w wybranych systemach płatności nowego standardu komunikatów, zgodnego z normą ISO 20022 (ISO 20022: Usługi finansowe — uniwersalny schemat komunikatów branży finansowej),
- wyniki realizacji programu Polska Bezgotówkowa,
- zakres wdrożenia przez polskie banki dyrektywy w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (PSD2), w tym stopień wykorzystania standardu interfejsu komunikacyjnego PolishAPI (rozwiązanie umożliwiające stronom trzecim świadczenie usług dzięki dostępowi do rachunków płatniczych klienta),
- plany rozwoju systemu rozliczeń i rozrachunku prowadzonego przez grupę kapitałową KDPW w związku ze zmianami regulacji i potrzebami rynku,
- prace KIR SA dotyczące powszechnego stosowania elektronicznej identyfikacji i usług zaufania w sektorach komercyjnym i publicznym.

7.3. Nadzór nad infrastrukturą systemu płatniczego

Sprawowanie przez NBP nadzoru systemowego nad systemem płatniczym ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu systemów i usług tworzących infrastrukturę systemu płatniczego, tj. systemów płatności, schematów płatniczych, systemów rozliczeń i rozrachunku papierów wartościowych oraz świadczonej przez krajowe instytucje płatnicze usługi *acquiring*. Sprawowany przez NBP nadzór systemowy przyczynia się do zapewnienia stabilności systemu finansowego.

W 2019 r. działaniami nadzorczymi NBP były objęte następujące sektory systemu płatniczego:

- Systemy płatności. Prezes NBP wydał 6 zezwoleń na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów płatności. W NBP prowadzono działania związane z przygotowaniem oceny systemu płatności Elixir, którego operatorem jest KIR SA.
- Schematy płatnicze. Prezes NBP wydał jedno zezwolenie na prowadzenie schematu płatniczego na terytorium Polski oraz 6 zezwoleń na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania schematów płatniczych. Rozpoczęto ocenę zasad funkcjonowania schematów płatniczych (systemów kart płatniczych) Visa Europe i Mastercard pod kątem ich zgodności z przepisami unijnymi dotyczącymi rozdzielności podmiotów obsługujących transakcje[53].
- Usługa płatnicza *acquiring* (usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych). Prezes NBP, na wniosek KNF, wydał jedną opinię dotyczącą świadczenia tej usługi.
- Systemy rozrachunku i rozliczeń papierów wartościowych. Prezes NBP, na wniosek KNF, wydał 9 opinii dotyczących zmian regulaminów określających zasady funkcjonowania systemów

[53] Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2018/72 z dnia 4 października 2017 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych ustanawiających wymogi, które muszą spełniać systemy kart płatniczych i podmioty obsługujące transakcje w celu zapewnienia stosowania wymogów niezależności pod względem rachunkowości, organizacji i procedury podejmowania decyzji (Dz. Urz. UE L 13 z 18 stycznia 2018 r.), wydane jako akt wykonawczy do rozporządzenia w sprawie opłat *interchange* w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę.

rozrachunku i rozliczeń papierów wartościowych. Przedstawiciele NBP brali udział w pracach kolegium nadzorczego, które wydało pozytywną opinię w sprawie wniosku KDPW_CCP SA o rozszerzenie zezwolenia na prowadzenie działalności o rozliczenia i rozrachunek transakcji sprzedaży uprawnień do emisji, oraz współpracowali z KNF w zakresie badania wniosku KDPW SA o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze centralnego depozytu papierów wartościowych. Pozytywnym wynikiem zakończono przegląd realizacji rekomendacji sformułowanych w raporcie końcowym z oceny systemu SKARBNET4 z 2018 r. pod kątem spełniania wymogów rozporządzenia CSDR[54].

Ponadto:

- Kontynuowano[55] badanie odporności polskiego systemu płatniczego w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego, koordynowane przez EBC. Badaniem objęto systemowo ważne systemy płatności SORBNET2 i Elixir, system rozrachunku papierów wartościowych SKARBNET4 oraz systemy rozrachunku i rozliczeń papierów wartościowych prowadzone przez grupę kapitałową KDPW.
- Zarząd NBP przyjął zaktualizowany dokument pt. *Polityka sprawowania przez Narodowy Bank Polski nadzoru systemowego w zakresie systemu płatniczego*. Główna zmiana polegała na uznaniu przez NBP opracowanych w ramach ESBC wymagań w zakresie odporności cybernetycznej wobec infrastruktur rynku finansowego[56] za wytyczną uzupełniającą stosowaną w ramach nadzoru nad systemami płatności.
- Zarząd NBP przyjął *Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego za 2018 rok*, który jest zbiorczym opracowaniem na temat nadzorowanej przez NBP infrastruktury rynku płatniczego oraz działań nadzorczych podejmowanych przez NBP. Zgodnie z decyzją Zarządu NBP raport ten będzie cyklicznie udostępniany KSF-M.

7.4. NBP jako udziałowiec krajowych osób prawnych świadczących usługi na rzecz instytucji finansowych

W 2019 r. NBP posiadał akcje i udziały w następujących podmiotach krajowych[57]:

- Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA z siedzibą w Warszawie, który prowadzi centralny depozyt papierów wartościowych oraz dokonuje rozrachunku transakcji tymi papierami; KDPW SA posiada 100% akcji spółki KDPW_CCP SA, prowadzącej systemy rozliczeń transakcji instrumentami finansowymi;

[54] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie usprawnienia rozrachunku papierów wartościowych w UE i w sprawie centralnych depozytów papierów wartościowych oraz zmiany dyrektywy 98/26/WE, dyrektywy 2014/65/UE oraz rozporządzenia (UE) nr 236/2012 (Dz. Urz. UE L 257 z 28 sierpnia 2014 r., str. 1).
[55] Pierwsza edycja badania miała miejsce w 2018 r.
[56] Wymagania nadzorcze w zakresie odporności cybernetycznej dla infrastruktur rynku finansowego (ang. CROE – Cyber resilience oversight expectations for financial market infrastructures, EBC, grudzień 2018 r.).
[57] Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP może być udziałowcem albo akcjonariuszem innych osób prawnych, które prowadzą działalność usługową na rzecz instytucji finansowych lub Skarbu Państwa lub mają dla NBP istotne znaczenie z punktu widzenia stabilności krajowego systemu finansowego.

- Krajowej Izbie Rozliczeniowej SA z siedzibą w Warszawie, będącej główną instytucją na krajowym rynku rozliczania płatności detalicznych;
- spółce Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy, która jest producentem i integratorem rozwiązań informatycznych przeznaczonych przede wszystkim dla instytucji sektora finansowego, w szczególności bankowych i ubezpieczeniowych, oraz dla administracji publicznej.

Tabela 5. Zestawienie posiadanych przez NBP akcji i udziałów w spółkach polskiego prawa handlowego według stanu na 31 grudnia 2019 r.

Nazwa podmiotu	Kapitał zakładowy (w zł)	Liczba posiadanych przez NBP akcji/udziałów	Udział NBP w kapitale zakładowym (w %)
Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA	21 000 000	7 000	33,33
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	5 445 000	3 750	34,44
Bazy i Systemy Bankowe sp. z o.o.	10 000 000	1 000	100,00

Źródło: dane NBP.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- zainicjowanie przez NBP zmian prawnych mających na celu pełniejsze uregulowanie prawnego statusu akceptacji gotówki,
- wprowadzenie zmian w systemie SORBNET2 usprawniających jego działanie,
- rozpoczęcie prac związanych z konsolidacją systemu TARGET2 z platformą T2S,
- opublikowanie wyników projektu badawczego dotyczącego kosztów instrumentów płatniczych na polskim rynku,
- pozytywna ocena zgodności zasad funkcjonowania systemu SKARBNET4 z przepisami rozporządzenia CSDR.

8. Obsługa Skarbu Państwa[58]

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi oraz działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2019 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy o finansach publicznych, przede wszystkim centralny rachunek bieżący budżetu państwa, a także rachunki bieżące i pomocnicze państwowych jednostek budżetowych oraz urzędów obsługujących organy podatkowe, w tym tzw. rachunki wspólne do gromadzenia określonych rodzajów podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetu państwa. Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził rachunki innych osób prawnych.

NBP prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE. Prowadzi także rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. NBP obsługiwał 2956 klientów (w 2018 r. 2969), dla których oddziały okręgowe prowadziły 23 127 rachunków, w tym 8594 rachunki VAT (w 2018 r. odpowiednio 22 810 i 8445), z czego 5172 rachunki były obsługiwane w ramach zastępczej obsługi kasowej (6279 w 2018 r.)[59].

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał rozliczenia pieniężne na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej (przede wszystkim za pośrednictwem bankowości elektronicznej NBP i międzysystemowego interfejsu B2B), a także w formie gotówkowej. W obsłudze rachunków bankowych strategicznych dla budżetu państwa (np. centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa, rachunku do płatności składkowych ZUS, rachunku do płatności podatkowych) wykorzystywano interfejs B2B, który zapewnia nowoczesny sposób komunikowania się posiadacza rachunku z NBP oraz wysokie bezpieczeństwo przekazywanych danych.

Liczba operacji przetworzonych w systemie informatycznym NBP służącym do prowadzenia rachunków bankowych budżetu państwa systematycznie wzrasta. W 2019 r. było to 136,4 mln operacji (w 2018 r. — 131,4 mln). Obserwowane w ostatnich latach procesy centralizacyjne w administracji publicznej, związane z zamykaniem wybranych rachunków bankowych i przenoszeniem rozliczeń

[58] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, art. 51 i art. 52 ustawy o Narodowym Banku Polskim, Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.) i Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. — Prawo bankowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 2357).

[59] Zastępcza obsługa kasowa jest prowadzona dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym znajduje się oddział okręgowy NBP.

na tzw. rachunki wspólne, do których obsługi często wykorzystuje się mikrorachunki (m.in. indywidualne rachunki składkowe do wpłat na rzecz ZUS), nie mają wpływu na liczbę transakcji.

Ponadto w 2019 r.:

- Kontynuowano unowocześnianie systemów informatycznych wspomagających bankową obsługę budżetu państwa, wprowadzając nowe funkcje, dostosowane do potrzeb posiadaczy rachunków.
- Wprowadzono zmiany w zastępczej obsłudze kasowej umożliwiające wyeliminowanie z końcem 2019 r. wykorzystywania przez posiadaczy rachunków w NBP czeków gotówkowych, oraz promowano inne wprowadzone w ostatnim czasie usługi, tj. karty płatnicze i elektroniczną wypłatę gotówki.
- W ramach zainicjowanych przez Ministerstwo Finansów zmian w zakresie poboru i redystrybucji podatków PIT, CIT i VAT prowadzono prace związane z uruchomieniem tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa, obsługiwanego w nowym kanale B2B, z wykorzystaniem mikrorachunków, w tym indywidualnych mikrorachunków podatkowych[60].

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Na podstawie umowy agencyjnej z 18 listopada 2016 r. zawartej z Ministrem Rozwoju i Finansów Narodowy Bank Polski prowadził w 2019 r. obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa z tytułu:

- 53 pożyczek udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje finansowe,
- 73 gwarantowanych przez Rząd RP pożyczek i kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- udziałów Polski w 9 międzynarodowych instytucjach finansowych oraz zagranicznych należności udziałowych od jednej instytucji finansowej.

Pełniąc funkcję depozytariusza Grupy Banku Światowego, NBP obsługiwał 16 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w instytucjach tej grupy finansowej.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

Jako agent emisji skarbowych papierów wartościowych NBP jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2019 r. zostało przeprowadzonych:

[60] Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1520).

- 6 przetargów sprzedaży obligacji skarbowych. Łącznie podaż wyniosła 37,0 mld zł, popyt — 62,4 mld zł, sprzedaż — 39,7 mld zł, w tym sprzedaż dodatkowa 2,8 mld zł. Większość obligacji oferowanych przez MF stanowiły obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż stanowiła 53,7% sprzedaży ogółem.
- 15 przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 77,0 mld zł, a sprzedało o wartości 77,7 mld zł, wartość zakupu gotówkowego wyniosła 45,5 mln zł; większość obligacji sprzedanych na przetargach to obligacje o stałym oprocentowaniu — 49,9%.

W 2019 r. odbył się jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w dolarach — podaż wyniosła 400 mln USD, popyt 309,6 mln USD, odkup 279,5 mln USD.

8.3.2. System Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)

W 2019 r., podobnie jak w poprzednich latach, NBP realizował zadania związane z systemem Dealerów Skarbowych Papierów Wartościowych (DSPW)[61]. Na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów Narodowy Bank Polski:

- udostępniał Ministerstwu Finansów dane wykorzystywane do sporządzania oceny aktywności banków pełniących funkcję DSPW,
- pełnił funkcję organizatora fixingu skarbowych papierów wartościowych[62].

8.4. Współpraca z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2019 r. NBP współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji wykorzystywanych do koordynowania polityki zarządzania długiem publicznym (prowadzonej przez MF) z polityką pieniężną i polityką kursową realizowanymi przez NBP.

[61] Głównym celem systemu jest wyodrębnienie *primary dealers*. Jest to grupa banków, które w zamian za przywilej wyłączności składania ofert na przetargach skarbowych papierów wartościowych (SPW) oraz wyłączności lub uprzywilejowania w zakresie przeprowadzania indywidualnych operacji z Ministrem Finansów są zobowiązane do regularnego uczestniczenia w przetargach sprzedaży SPW i fixingach SPW, kwotowania SPW (szczególnie emisji bazowych na rynku elektronicznym), podejmowania działań na rzecz rozszerzania bazy inwestorów SPW, rzetelnego wypełniania obowiązków wynikających z uczestniczenia w systemach depozytowych oraz promowania rynku SPW. Działania te mają służyć realizacji strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych, w szczególności zwiększeniu płynności, efektywności i przejrzystości rynku SPW.

[62] Jako organizator fixingu SPW Narodowy Bank Polski określa jego zasady w porozumieniu z Ministrem Finansów (emitentem) i BondSpot SA (pełnomocnikiem) oraz sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu SPW (§ 2 ust. 3 regulaminu fixingu).

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- wprowadzenie zmian organizacyjnych umożliwiających wyeliminowanie z końcem 2019 r. wykorzystywania przez posiadaczy rachunków w NBP czeków gotówkowych,
- prowadzenie prac związanych z uruchomieniem tzw. rachunku wspólnego do gromadzenia podatkowych i niepodatkowych należności budżetu państwa z wykorzystaniem mikrorachunków,
- zorganizowanie łącznie 22 przetargów sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych.

9. Działalność analityczno-badawcza[63]

Działania banków centralnych zmierzające do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej wymagają szczegółowej wiedzy na temat procesów zachodzących w gospodarce i jej otoczeniu. Realizując te działania, NBP analizuje bieżącą i oczekiwaną sytuację gospodarczą w Polsce i na świecie. Korzysta przy tym z szerokiego zakresu danych oraz narzędzi analitycznych i prognostycznych. Bank prowadzi także badania naukowe umożliwiające ocenę zmian zachodzących w gospodarce i weryfikację stosowanych narzędzi analitycznych. Wyniki analiz i badań są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji przez Zarząd NBP oraz Radę Polityki Pieniężnej.

Poniżej przedstawiono najważniejsze prace i działania analityczno-badawcze prowadzone w 2019 r. dotyczące stabilności makroekonomicznej[64], w tym stabilności cen — w podziale na główne grupy tematyczne.

9.1. Analizy i badania dotyczące polityki pieniężnej

- Monitorowano i analizowano politykę pieniężną głównych banków centralnych i jej potencjalny wpływ na polską gospodarkę. W szczególności badano, jak stosowane przez te banki luzowanie ilościowe oddziałuje na przepływy kapitału do Polski.
- Zrealizowano badania mechanizmu transmisji polityki pieniężnej, w tym dotyczące: znaczenia kredytu bankowego oraz innych czynników kształtujących ten mechanizm (m.in. wpływu kursu walutowego na eksport i wpływu polityki pieniężnej na rynek pracy). Rozwinięto także stosowaną metodykę badań, w szczególności narzędzia umożliwiające ocenę zmian mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w czasie (wyniki prac przedstawiono w raporcie pt. *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2019 roku?*).
- Badano znaczenie następujących czynników ekonomicznych w kontekście polityki pieniężnej: procesy demograficzne i migracyjne, zachowanie przedsiębiorstw i równowaga na rynku pracy, podejmowanie ryzyka przez gospodarstwa domowe. Przeanalizowano redystrybucyjne skutki konwencjonalnej i niekonwencjonalnej polityki pieniężnej.
- Prowadzono badania dotyczące wpływu rodzaju dźwigni finansowej stosowanej przez banki na reakcję gospodarki na zmiany stóp procentowych oraz wpływu nierówności majątkowych i dochodowych wśród gospodarstw domowych na interakcje między polityką monetarną a fiskalną.

9.2. Analizy i badania procesów cenotwórczych, cen i inflacji

- Przygotowywano krótkookresowe prognozy wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz jego składowych.

[63] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim.
[64] Działania analityczno-badawcze z zakresu stabilności i rozwoju systemu finansowego oraz systemu płatniczego przedstawiono w rozdziałach 3 i 7 *Sprawozdania*.

- Prowadzono prace analityczne i badawcze dotyczące: miar wskaźników inflacji bazowej, sztywności cen w polskiej gospodarce i wykorzystania danych ze sklepów internetowych do prognozowania inflacji, przyczyn kształtowania się inflacji na relatywnie niskim poziomie oraz wpływu struktury rynku detalicznego i zachodzących na nim zmian na ceny.
- Przeanalizowano spójność odpowiedzi udzielonych przez polskich i fińskich konsumentów na pytania ilościowe i jakościowe na temat oczekiwanych zmian cen.
- Na podstawie danych ankietowych przeanalizowano proces formułowania ocen inflacji bieżącej przez konsumentów w Polsce.

9.3. Prognozowanie makroekonomiczne i rozwój modeli prognostycznych

- Przygotowano regularne projekcje inflacji i PKB oraz prognozy krótkookresowe PKB i jego komponentów wykorzystywane do oceny stabilności makroekonomicznej i stabilności sektora finansowego.
- Cyklicznie przekazywano szczegółowe informacje o krótko- i średniookresowych perspektywach wzrostu gospodarczego i inflacji w Polsce, stanowiące wkład do prognoz i raportów EBC.
- Prowadzono prace nad rozbudową i modyfikacją modelu NECMOD, m.in. w celu: uwzględnienia zwiększonej roli sektora finansowego w gospodarce (moduł odzwierciedlający kanał finansowania przedsiębiorstw, moduł kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych), pełnego uwzględniania wpływu imigracji (głównie z Ukrainy) na zmienne modelu oraz weryfikacji własności symulacyjnych modelu.
- Opracowano zmodyfikowaną i uaktualnioną wersję modelu makroekonomicznego (SoePL-2018).

9.4. Analizy i badania sytuacji fiskalnej

- Prowadzono analizy i prognozy dotyczące: sytuacji budżetu państwa oraz całego sektora instytucji rządowych i samorządowych, restrykcyjności polityki fiskalnej i jej oddziaływania na gospodarkę, wykorzystania funduszy z budżetu Unii Europejskiej oraz ich wpływu na główne agregaty makroekonomiczne.
- Prowadzono prace badawcze nad powiązaniami: procesów demograficznych i migracyjnych z systemem ubezpieczeń społecznych oraz stabilnością fiskalną w Polsce i w Unii Europejskiej, ekspansywnej polityki fiskalnej z sytuacją na rynku pracy i wielkością mnożnika wydatków rządowych, nierówności majątkowych i dochodowych z wielkością mnożnika wydatków rządowych.

9.5. Analizy gospodarki światowej i wpływu zagranicy na polską gospodarkę

- Cyklicznie analizowano relacje zagraniczne polskiej gospodarki oraz jej konkurencyjność cenowo-kosztową, a także stopień niedopasowania poziomu polskiej waluty.
- Analizowano sieć powiązań handlowych w ramach globalnych łańcuchów wartości dodanej pomiędzy Polską a wybranymi parterami handlowymi oraz strukturalne determinanty salda

bilansu obrotów bieżących polskiej gospodarki, a także rozwijano narzędzia wykorzystywane w krótkookresowych prognozach aktywności w otoczeniu polskiej gospodarki.
- Analizowano koniunkturę i politykę gospodarczą wybranych krajów, w tym głównych gospodarek świata i państw Europy Środkowo-Wschodniej.
- Prognozowano zmienne makrofinansowe wykorzystywane w procesie zarządzania rezerwami walutowymi w wybranych gospodarkach świata oraz oceniano perspektywy sytuacji gospodarczej krajów, w których NBP inwestuje rezerwy walutowe.
- Zakończono badanie niepokrytego parytetu stóp procentowych w gospodarkach wschodzących i rozwiniętych.
- Badano, w jaki sposób luzowanie ilościowe prowadzone przez duże banki centralne wpływa na małe otwarte gospodarki.

9.6. Analizy i badania sektora realnego gospodarki

9.6.1. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych dotyczące źródeł pozyskiwania dochodów, wydatków konsumpcyjnych i oszczędności, koniunktury konsumenckiej, jak również zmian stanu aktywów i zobowiązań.
- Przeprowadzono analizy: majątku gospodarstw domowych w Polsce na tle krajów europejskich, wpływu czynników ekonomiczno-społecznych na postrzeganie inflacji przez gospodarstwa domowe (na podstawie badań koniunktury konsumenckiej GUS), cyklicznych powiązań pomiędzy koniunkturą konsumencką a koniunkturą w sektorze przedsiębiorstw oraz wpływu elastycznego czasu pracy na mechanizm transmisji monetarnej.

9.6.2. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej rynku pracy

- Analizowano wpływ imigracji zarobkowej (głównie z Ukrainy) na rynek pracy i wzrost gospodarczy w Polsce.
- Przeprowadzono analizy wpływu automatyzacji produkcji i globalnego rozwoju gospodarki cyfrowej na polską gospodarkę oraz ocenę gotowości gospodarki Polski na napływ technologii cyfrowych.
- Cyklicznie analizowano sytuację na rynku pracy.

9.6.3. Analizy i badania sytuacji ekonomicznej i finansowej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono kwartalne badania pn. Szybki Monitoring NBP, obejmujące m.in. decyzje produkcyjne, zatrudnieniowe, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm oraz ich relacje z systemem bankowym. Prowadzono prace nad narzędziami skracającymi cykl analityczny danych ankietowych.
- Przeprowadzono badanie pn. Ankieta Roczna NBP, dotyczące czynników wpływających na kondycję sektora przedsiębiorstw, w tym na możliwości dalszej dywersyfikacji rynków

eksportowych polskich firm. Analizowano także wrażliwość przedsiębiorstw na zaburzenia popytowo-kosztowe, w tym wpływ takich zdarzeń na ceny produktów.
- Kontynuowano badanie mikroprzedsiębiorstw w Polsce, koncentrując się na kwestiach istotnych z perspektywy polityki pieniężnej, w tym na analizie polityki płacowej oraz jej wpływie na ceny i koszty.
- Przeprowadzono badania nad kształtowaniem się marż monopolistycznych w polskiej gospodarce oraz ich zmianami w czasie, w tym nad powiązaniem spadków marż z procesami globalizacyjnymi i integracją z globalnymi sieciami podażowymi.

9.6.4. Analizy i badania rynku nieruchomości

- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji oraz cen na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych, w tym obliczano indeks hedoniczny czynszów na rynkach biurowych i handlowych dla wybranych miast.
- Prowadzono badania ankietowe przedsiębiorstw deweloperskich, analizowano działalność przedsiębiorstw na rynku nieruchomości w podziale na podmioty duże, średnie i notowane na GPW, analizowano wpływ sytuacji producentów i hurtowni materiałów budowlanych oraz firm budowlanych na podaż mieszkań.
- Opublikowano kwartalne opracowanie *Informacje o cenach mieszkań i sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych* oraz *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2018 r.*

9.7. Publikacje naukowe pracowników NBP

Upowszechnianie wyników badań pracowników NBP umożliwia naukową weryfikację ich jakości i poprawności metodycznej — dzięki poddaniu ich ocenie ekspertów krajowych i zagranicznych oraz procesowi recenzyjnemu, któremu te publikacje podlegają.

W 2019 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 49 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 8 publikacji po polsku i 41 publikacji po angielsku. W czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazło się 12 publikacji (załącznik 3).

9.8. Konferencje i seminaria naukowe organizowane przez NBP

W 2019 r. NBP zorganizował 10 konferencji naukowych (w tym 9 międzynarodowych), w których wzięli udział przedstawiciele banków centralnych i przedstawiciele świata nauki o znacznym dorobku naukowym:

- 15 lutego 2019 r.: *Challenges of Interactions between Macroprudential and Other Policies*. Konferencja została zorganizowana przez NBP we współpracy z SUERF (The European Money and Finance Forum). Była poświęcona polityce makroostrożnościowej, w szczególności narzędziom

ułatwiającym jej projektowanie i prowadzenie, z uwzględnieniem powiązań polityki makroostrożnościowej z polityką pieniężną, fiskalną i mikroostrożnościową.

- 21–22 marca 2019 r.: *Challenges in Understanding the Monetary Transmission Mechanism*. Konferencję zorganizowaną przez NBP wspólnie z Euro Area Business Cycle Network (EABCN) poświęcono mechanizmowi transmisji polityki pieniężnej.
- 12 kwietnia 2019 r.: *Produktywność gospodarki: uwarunkowania, determinanty, perspektywy*. Konferencja została zorganizowana we współpracy z Towarzystwem Ekonomistów Polskich i Uniwersytetem Wrocławskim. Prelegenci przedstawili wyniki najnowszych badań nad głównymi zagadnieniami dotyczącymi uwarunkowań produktywności czynników wytwórczych, zarówno na poziomie makro-, jak i mikroekonomicznym.
- 23–24 maja 2019 r.: *Annual Research Conference — Central Bank Communications: from Mystery to Transparency*. Była to czwarta konferencja zorganizowana przez NBP we współpracy z Narodowym Bankiem Ukrainy. Tematem obrad były problemy komunikacji w bankowości centralnej.
- 6–7 czerwca 2019 r.: *Household Finance and Consumption Network Meeting*. Było to posiedzenie grupy badawczej dotyczące analiz i badań finansów gospodarstw domowych, zorganizowane we współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym. W trakcie spotkania zostały zaprezentowane najnowsze prace z dziedziny finansów gospodarstw domowych w krajach uczestniczących w pracach sieci Household Finance and Consumption Network (HFCN), w tym w Polsce.
- 8–12 lipca 2019 r.: *8 Warsztaty Letnie NBP*. Było to coroczne spotkanie ekonomistów poświęcone zagadnieniom makroekonomii i finansów.
- 11–13 września 2019 r.: *Metropolises and Peripheries of CEE Countries: New Challenges for UE, National and Regional Policies*. Konferencja została zorganizowana przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS), organizację Regional Studies Association (RSA) oraz NBP. Dotyczyła wyzwań ekonomicznych, społecznych i politycznych związanych z funkcjonowaniem obszarów metropolitarnych i peryferyjnych w Europie Środkowej i Wschodniej.
- 25 października 2019 r.: *Monetary Policies in the New European Setting* — 9. konferencja NBP z cyklu *Conference on the Future of the European Economy* (CoFEE). Podczas obrad omówiono wpływ czynników globalnych i europejskich na sytuację państw Europy Środkowej i Wschodniej oraz kryteria ustalania odpowiedniej polityki pieniężnej dla tego regionu.
- 25–26 listopada 2019 r.: *NBP Workshop on Forecasting*. Podczas 6. edycji warsztatów omówiono metody stosowane w prognozowaniu głównych zmiennych makroekonomicznych w bankach centralnych oraz innych instytucjach prognostycznych.
- 4–6 grudnia 2019 r.: *Recent trends in the real estate market and its analysis, 2019 edition*. Konferencja międzynarodowa została zorganizowana we współpracy ze Szkołą Główną Handlową. Podczas spotkania omawiano aktualne zagadnienia z dziedziny analizy rynku nieruchomości z punktu widzenia banku centralnego.

Ponadto zorganizowano 26 otwartych seminariów naukowych. Dotyczyły one różnych zagadnień polityki pieniężnej, funkcjonowania gospodarki, systemu finansowego oraz innych aspektów polityki ekonomicznej. Wykaz seminariów zamieszczono w załączniku 3.

9.9. Współpraca ze środowiskiem naukowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi

W 2019 r. w ramach współpracy ze środowiskiem bankowym, bankami centralnymi i instytucjami międzynarodowymi:

- przeprowadzono projekty badawcze z Narodowym Bankiem Ukrainy i Bankiem Maroka (program współpracy technicznej NBP),
- w ramach cyklicznego programu wizyt badawczych (NBP Visiting Researcher Program) w NBP gościło 6 badaczy — wszyscy przedstawili wyniki prowadzonych badań podczas seminariów naukowych,
- zaakceptowano raporty z 3 projektów badawczych wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze NBP przeznaczone do realizacji przez pracowników NBP i osoby spoza NBP,
- przedstawiciele Narodowego Banku Polskiego uczestniczyli w pracach grup roboczych ESBC, gremiów unijnych oraz innych instytucji krajowych i międzynarodowych poświęconych zagadnieniom i projektom związanym z głównymi obszarami prac analityczno-badawczych NBP.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- prowadzenie analiz dotyczących sytuacji gospodarczej w Polsce i jej otoczeniu na potrzeby Zarządu NBP i Rady Polityki Pieniężnej,
- doskonalenie narzędzi prognostycznych, w szczególności rozbudowa modeli NECMOD i Soe-PL,
- opublikowanie 49 opracowań naukowych pracowników NBP, w tym 12 w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie 10 konferencji naukowych (w tym 9 międzynarodowych) i 26 otwartych seminariów naukowych.

10. Działalność statystyczna[65]

Narodowy Bank Polski jest jedną z głównych instytucji w Polsce prowadzących badania statystyczne. Dotyczą one przede wszystkim działalności sektora finansowego oraz szeroko rozumianych relacji z zagranicą. Uzyskane dane i informacje są wykorzystywane do prowadzenia polityki pieniężnej, monitorowania ryzyka w sektorze finansowym, badań stabilności finansowej i analiz makroostrożnościowych.

NBP regularnie publikuje dane w szerokim zakresie, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC, Eurostatowi i BIS. Dzięki zgodności metodyki opracowywania danych z obowiązującymi standardami możliwe jest dokonywanie porównań międzynarodowych i obserwowanie pozycji Polski na tle innych krajów europejskich. NBP stale rozszerza zakres zbieranych danych oraz rozwija metody ich pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania NBP w obszarze statystyki obejmują pozyskiwanie danych sprawozdawczych, przede wszystkim od podmiotów sektora finansowego oraz — w węższym zakresie — od podmiotów niefinansowych. Równolegle są prowadzone prace nad metodyką opracowywania danych, jej harmonizacją ze zmieniającymi się standardami międzynarodowymi, jak również doskonaleniem rozwiązań informatycznych służących do pozyskiwania i prezentacji danych. NBP otrzymuje również dane statystyczne z innych instytucji, w tym z GUS, UKNF i KDPW.

W 2019 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w Banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Do najważniejszych z nich należą:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),

[65] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz Ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 649, z późn. zm.).

- kwartalne dane na temat adekwatności kapitałowej sektora bankowego,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych,
- roczne dane o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą.

Informacje statystyczne były udostępniane m.in. podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP i instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC i instytucjom międzynarodowym: Eurostatowi, BIS, MFW, BŚ i OECD.

W 2019 r. w NBP rozwijano narzędzia służące do prezentowania i wizualizacji informacji statystycznych oraz zbudowano infrastrukturę umożliwiającą monitorowanie źródeł statystycznych i wspieranie pracy analityków.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w Europejskim Systemie Banków Centralnych i innych instytucjach międzynarodowych

W 2019 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Komisją Europejską (Eurostatem), Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA) oraz Europejską Radą ds. Ryzyka Systemowego (ERRS).

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2019 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane miesięczne i kwartalne dane z zakresu zagregowanego bilansu monetarnych instytucji finansowych (MIF), miesięczne dane dotyczące statystyki stóp procentowych, miesięczne i kwartalne dane o aktywach i zobowiązaniach funduszy inwestycyjnych, roczne dane na temat statystyki instytucji ubezpieczeniowych, a także dane na potrzeby Rejestru RIAD[66].

Ponadto w 2019 r. NBP:

- Rozpoczął gromadzenie i przetwarzanie danych funduszy inwestycyjnych zgodnie z zakresem i trybem określonymi w zmodyfikowanych przepisach prawnych (od 1 stycznia 2019 r.)[67]. Wprowadził zmiany w systemach informatycznych usprawniające pozyskiwanie i przetwarzanie nowych danych na temat funduszy inwestycyjnych. Uczestniczył ponadto w pracach

[66] Rejestr Danych Instytucji i Podmiotów Powiązanych (Register of Institutions and Affiliates Data, RIAD).
[67] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie sposobu, szczegółowego zakresu i terminów przekazywania do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej, okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz analiz ryzyka systemowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1803, z późn. zm.).

legislacyjnych[68], w wyniku których nałożono na fundusze inwestycyjne obowiązek przekazywania danych o pracowniczych planach kapitałowych.

- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics), dotyczących: nowelizacji europejskich przepisów w zakresie statystyki monetarnej[69], statystyki płatności[70], aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych[71]; przeprowadzenia badania dostępności danych o sektorze instytucji typu *captive* i udzielających pożyczek oraz utworzenia zintegrowanego systemu sprawozdawczego banków (Integrated Reporting Framework).
- Brał udział w pracach działających w EBC: Grupy Roboczej ds. Danych Analitycznych o Kredytach (Working Group on Analytical Credit Datasets – WG AnaCredit) oraz Grupy Eksperckiej NEWS1. Objęły one uruchomienie systemu transmisji indywidualnych danych o ekspozycjach kredytowych, opracowanie wskaźników jakości danych, rozpatrywanie kwestii metodycznych zgłaszanych przez banki oraz kontynuację prac nad zapewnieniem porównywalności sprawozdawczości AnaCredit ze statystyką bilansową (BSI) i stóp procentowych[72].
- Uczestniczył w pracach Grupy Roboczej RIAD Hub Network: brał udział w procesie harmonizacji danych w systemach RIAD i CSDB (Centralised Securities Database), kontynuował zasilanie RIAD danymi referencyjnymi emitentów papierów wartościowych i współpracował z EBC nad rozszerzeniem systemu RIAD o dane na temat kredytobiorców z ekspozycją zagraniczną. W 2019 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane dane referencyjne o instytucjach finansowych (monetarnych instytucjach finansowych, funduszach inwestycyjnych, instytucjach ubezpieczeniowych, instytucjach istotnych dla systemu płatniczego) oraz dane o wybranych podmiotach niefinansowych.

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2019 r. w obszarze statystyki ostrożnościowej NBP:

- Prowadził prace nad implementacją w krajowym procesie sprawozdawczym taksonomii XBRL przygotowanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), dla wszystkich sprawozdań ostrożnościowych określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014. Zmiany mają charakter głównie technologiczny i są podyktowane koniecznością dostosowania krajowego procesu sprawozdawczego do zmian planowanych na poziomie europejskim, tj. projektu EUCLID realizowanego przez EBA, wchodzącego w życie w 2021 r.

[68] Rozporządzenie Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 6 listopada 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu, szczegółowego zakresu i terminów przekazywania do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej, okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz analiz ryzyka systemowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 2187).
[69] Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) 1071/2013 z dnia 24 września 2013 r. w sprawie bilansu sektora monetarnych instytucji finansowych (EBC/2013/33).
[70] Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (EU) 1409/2013 z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie statystyki płatności (EBC/2013/43).
[71] Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1073/2013 z dnia 18 października 2013 r. dotyczące danych statystycznych w zakresie aktywów i zobowiązań funduszy inwestycyjnych (wersja przekształcona) (EBC/2013/38).
[72] W ramach zespołu eksperckiego utworzonego we współpracy z Grupą Roboczą ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (WG MFS).

- Uczestniczył w pracach grup roboczych działających w ramach EBC: Grupy Roboczej ds. Statystyki Nadzorczej (Working Group on Supervisory Statistics) i Grupy Roboczej ds. Jakości Danych (Expert Group on Data Quality).
- Uczestniczył w pracach Grup Roboczych EBA[73]: ds. Księgowości, Raportowania i Audytu (Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing, SCARA) oraz ds. Regulacji i Polityki (Standing Committee on Regulation and Policy).
- Kontynuował przekazywanie EBC raportów z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (*consolidated banking data*, CBD).

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2019 r. NBP:

- Kontynuował badania procesów migracyjnych. Zbadano sytuację Polaków pracujących za granicą, w tym wpływ planowanego brexitu na ich sytuację ekonomiczną. Kolejne badanie dotyczyło obywateli Ukrainy pracujących w Polsce (w aglomeracji wrocławskiej i bydgoskiej). Rozpoczęto jednocześnie prace nad rozszerzeniem zakresu tego badania na wszystkie województwa w celu uzyskania informacji na temat wpływu imigracji na lokalne rynki pracy, sektory zatrudnienia imigrantów oraz procesy makroekonomiczne. Wyniki obu badań opublikowano w formie raportów.
- Kontynuował przekazywanie EBC zharmonizowanych danych miesięcznych i kwartalnych z zakresu bilansu płatniczego, międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, oficjalnych aktywów rezerwowych, płynnych aktywów i pasywów w walutach obcych oraz zadłużenia zagranicznego, jak również przekazywanie Eurostatowi rocznych danych o międzynarodowym handlu usługami i zagranicznych inwestycjach bezpośrednich.
- Uczestniczył w pracach międzynarodowych grup roboczych: Grupy Roboczej ds. Statystyki Relacji z Zagranicą (Working Group on External Statistics) w EBC, Grupy Roboczej ds. Statystyki Bilansu Płatniczego (Working Group on Balance of Payments Statistics) w Eurostacie oraz Grupy Roboczej ds. Statystyki Inwestycji Zagranicznych (Working Group on International Investment Statistics) w OECD.
- Brał udział w pracach powołanej wspólnie przez ESS (European Statistical System) i ESBC Grupy Zadaniowej ds. Statystyki Inwestycji Bezpośrednich (Joint ESS and ESCB Task Force on Foreign Direct Investment, TF-FDI) oraz przeprowadzonych przez tę grupę badaniach pilotażowych nad rozszerzeniem prezentacji inwestycji bezpośrednich.

10.2.4. Pozostałe obszary statystyki

- Statystyka rachunków finansowych. NBP przekazywał kwartalne i roczne rachunki finansowe odpowiednio EBC i Eurostatowi, uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Rachunków Finansowych (Working Group on Financial Accounts) oraz w prowadzonych

[73] W tym w ramach podgrup roboczych.

przez instytucje unijne pracach nad zapewnieniem jakości danych wykorzystywanych w procedurze nierównowag makroekonomicznych w UE.

- Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych. W 2019 r. NBP przekazywał EBC dane roczne z zakresu statystyki tego sektora. Brał udział w pracach Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych powołanego przez Prezesa GUS, a także w pracach Grupy Roboczej ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych w EBC (Working Group on Government Finance Statistics).
- Statystyka sektora realnego. NBP kontynuował współpracę z grupą roboczą BACH. Przygotowano publikację nt. zaawansowania technologicznego przedsiębiorstw niefinansowych w wybranych krajach europejskich. Sfinalizowano prace nad narzędziem wizualizacji danych z bazy BACH. W ramach uczestnictwa w Grupie Roboczej ds. Oceny Ryzyka (Risk Assessment Working Group) opracowano metodykę przeprowadzania testów warunków skrajnych na poziomie pojedynczych przedsiębiorstw niefinansowych (*micro stress-test*). Pozwala to na badanie stabilności finansowej sektora banków komercyjnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego, jakie może wynikać z ich relacji z przedsiębiorstwami niefinansowymi.
- Statystyka inwestycji w papiery wartościowe. NBP rozwijał narzędzia zarządzania jakością danych na temat charakterystyk papierów wartościowych oraz uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ds. Papierów Wartościowych w EBC (Working Group on Securities Statistics).

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- kontynuacja dostosowywania statystyki ostrożnościowej do wymogów i terminów projektu EUCLID realizowanego przez EBA,
- zakończenie prac nad zmianami w systemach informatycznych wykorzystywanych do pozyskiwania i przetwarzania danych z funduszy inwestycyjnych – w celu dostosowania do zmienionych regulacji prawnych,
- rozwój metodyki i rozszerzenie zakresu badań nad wpływem procesów migracyjnych na kształtowanie się bilansu płatniczego oraz na rynek pracy.

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Działalność edukacyjna NBP wiąże się z zadaniami wymienionymi w art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim, zgodnie z którym bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizowane są przedsięwzięcia mające na celu informowanie o działalności NBP oraz podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa o zasadach funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

W ramach działalności edukacyjnej NBP realizuje projekty mające na celu upowszechnianie zasad funkcjonowania rynku finansowego, kształtowanie postaw sprzyjających jego stabilności i rozwojowi, podnoszenie poziomu znajomości zagadnień ekonomicznych, w tym wiedzy o roli i misji banku centralnego, a także promocję przedsiębiorczości, przeciwdziałanie wykluczeniu finansowemu oraz popularyzowanie wiedzy o dziedzictwie ekonomicznym, historii pieniądza i nowych nurtach w ekonomii.

W 2019 r. NBP zorganizował kolejne edycje konkursów na prace o tematyce ekonomicznej: Konkursu o Nagrodę Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych[74] oraz Konkursu na pracę pisemną dla młodzieży[75]. Rozstrzygnięta została także III edycja Konkursu o Nagrodę Prezesa NBP za wybitne publikacje książkowe z zakresu bankowości, pieniądza i finansów.

NBP w 2019 r. zorganizował dwa konkursy grantowe: dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (pt. *Polski ZŁOTY ma sto lat!*, w ramach którego przyznano wsparcie finansowe dla 102 najciekawszych inicjatyw edukacyjnych) oraz dla uczelni (pt. *Uczelnie Szkołom – o finansach z NBP*, w którym wyróżniono 17 projektów[76]).

NBP przeprowadził we wszystkich miastach wojewódzkich bezpłatne szkolenia na temat nowych technologii w edukacji ekonomicznej. Wzięło w nich udział 351 nauczycieli.

W 2019 r. NBP dofinansował projekty edukacyjne skierowane do różnych grup społecznych, w tym do środowisk szkolnych[77], akademickich, seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem finansowym. Decyzje o dofinansowaniu przez NBP projektów edukacyjnych poprzedzono kilkuetapową

[74] Do konkursu zgłoszono 53 prace.
[75] Temat pracy dla uczniów siódmych i ósmych klas szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych brzmiał: *„Dbamy o wartość pieniądza" to motto Narodowego Banku Polskiego. Co to oznacza i dlaczego jest tak ważne?* Do konkursu zgłoszono 259 prac.
[76] Beneficjentami projektów zgłoszonych do konkursu są uczniowie klas siódmych i ósmych szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych.
[77] Działaniami objęto blisko 140 tys. uczniów i ponad 4,7 tys. nauczycieli.

weryfikacją. Projekty o wysokości dofinansowania powyżej 30 tys. zł opiniowała Rada ds. Edukacji Ekonomicznej, będąca organem opiniodawczo-doradczym przy Zarządzie NBP[78]. Projekty, których wysokość dofinansowania nie przekraczała 30 tys. zł, opiniowała powołana w NBP Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Łącznie dofinansowano 235 projektów (38 projektów zaopiniowanych przez Radę, 114 projektów zaopiniowanych przez Komisję oraz 83 projekty w ramach konkursu grantowego dla szkół).

Wszystkie projekty edukacyjne zrealizowane w 2019 r. zostały poddane ewaluacji. Działania ewaluacyjne przeprowadzają pracownicy NBP i wyłonione w przetargu zewnętrzne agencje badawcze. Ważną rolę w ewaluacji odgrywa także Rada ds. Edukacji Ekonomicznej i Komisja ds. Wspierania Społecznych Inicjatyw Edukacyjnych. Gremia te formułują wnioski i rekomendacje będące elementem oceny zgłaszanych projektów.

W 2019 r. NBP przystąpił do cyklicznego międzynarodowego projektu badania kompetencji i wiedzy finansowej Polaków (International Survey of Adult Financial Literacy Competencies) organizowanego w ramach OECD/INFE.

11.1.2. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

Działalność placówki edukacyjno-ekspozycyjnej Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka ma na celu przybliżanie dziejów pieniądza oraz jego roli w społeczno-gospodarczej historii Polski i świata. Placówka oferuje nowoczesne interaktywne wystawy, około 10 tys. eksponatów oraz programy edukacyjne skierowane głównie do młodzieży szkolnej i akademickiej. Zwiedzanie ekspozycji i korzystanie z działalności edukacyjnej Centrum Pieniądza NBP jest bezpłatne.

W 2019 r. placówkę odwiedziło blisko 76 tys. osób (w 2018 r. — 68 tys.), przy czym przeważały grupy szkolne. Wśród indywidualnych zwiedzających zwiększył się udział rodzin z dziećmi, osób o różnych formach niepełnosprawności i osób rosyjsko- i ukraińskojęzycznych.

W 2019 r. w ramach działalności Centrum Pieniądza NBP:

- Rozpoczęto cykle wykładów: o historii gospodarczej Polski, we współpracy z czasopismem *Mówią Wieki*, oraz o numizmatyce, we współpracy z Polskim Towarzystwem Numizmatycznym.
- Otwarto wystawę monet kolekcjonerskich wyemitowanych przez NBP w latach 1995–2018, w tym monet i zestawów wybitych na 100-lecie odzyskania niepodległości i 100-lecie złotego, serii *Skarby Stanisława Augusta* oraz monet poświęconych papieżowi Janowi Pawłowi II.
- Poszerzono ofertę Centrum o: muzealną grę edukacyjną i warsztaty na temat produkcji banknotów (skierowane do rodzin), nowe lekcje tematyczne dla uczniów i nowe pomoce dydaktyczne dla nauczycieli, audioprzewodniki w wersji polskiej i angielskiej oraz materiały informacyjne w języku rosyjskim i ukraińskim.

[78] W jej skład wchodzą przedstawiciele środowisk społecznych i zawodowych związanych z działalnością edukacyjną, naukową, komunikacją społeczną i polityką finansową.

- Podjęto działania na rzecz wzbogacenia ekspozycji o tematy dotyczące nowych zjawisk w gospodarce (np. rozwój płatności mobilnych, FinTech).
- Pozyskano nowe eksponaty[79] i wykonano konserwację 144 dóbr kultury posiadanych przez NBP[80].

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2019 r. Narodowy Bank Polski zorganizował kampanie informacyjne dotyczące:

- 100. rocznicy nadania nazwy złoty polskiej walucie narodowej — Narodowy Bank Polski promował tę rocznicę i informował społeczeństwo o znaczeniu posiadania waluty narodowej,
- decyzji Zarządu Narodowego Banku Polskiego o zwiększeniu strategicznych rezerw złota i sprowadzeniu 100 ton kruszcu z Banku Anglii do Polski (kampania telewizyjna, prasowa, internetowa oraz wydarzenia promocyjne),
- funkcji i znaczenia banku centralnego dla Polski i jej gospodarki (kampania pn. Moje NBP, realizowana w formie promocji telewizyjnej i internetowej, za pośrednictwem tematycznej strony internetowej i innych wydarzeń promocyjnych).

11.2.2. Działania informacyjno-promocyjne

W 2019 r. działania informacyjno-promocyjne NBP objęły:

- popularyzację wiedzy na temat banku centralnego za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych NBP — zorganizowano 22 wydarzenia, w ramach których siedziby oddziałów odwiedziło ponad 100 tys. osób,
- promowanie monet i banknotów kolekcjonerskich,
- promowanie działalności edukacyjnej NBP,
- rozpowszechnianie wiedzy o ofercie Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka.

11.2.3. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2019 r.:

- Prowadzono stronę internetową NBP i inne serwisy internetowe banku. Strona NBP.pl utrzymała liczbę odsłon na poziomie z 2018 r. (w 2019 r. — prawie 105 mln, w 2018 r. — 105,5 mln). Strony

[79] Srebrny puchar zdobiony monetami, poświęcony Rudolfowi Modrzejewskiemu, wybitnemu projektantowi mostów wiszących z początku XX w., złota moneta „darejka" z antycznej Persji, datowana na V w. p.n.e., złoty średniowieczny floren z XIII w., waga szalkowa z XVIII w.

[80] M.in. 20 dzieł sztuki z kolekcji NBP, 70 monet chińskich, dwóch dziewiętnastowiecznych pocztowych skrzyń, srebrnego kufla zdobionego medalami i monetami polskimi (ok. 1721 r.) oraz srebrnego pucharu zdobionego dziewiętnastowiecznymi talarami pruskimi z wytwórni w Berlinie, (po 1871 r.)

Obserwatora Finansowego odnotowały wzrost odsłon (w 2019 r. — 1,9 mln, w 2018 r. — 1,5 mln).

- Prowadzono kanały NBP w Internecie (w tym NBPtv na YouTube). Zamieszczono w nich 93 materiały wideo (w 2018 r. — 143, w 2017 r. — 81), które miały 4,7 tys. subskrypcji i 3,1 mln wyświetleń.
- W serwisie Twitter w 2019 r. odnotowano ponad 654 tys. wyświetleń tweetów NBP, a na Facebooku odnotowano 31,6 tys. śledzących profil.
- Kontynuowano transmisje na żywo *(streaming* z tłumaczeniem symultanicznym) z konferencji prasowych RPP, prezentacji projekcji inflacji oraz wybranych krajowych i międzynarodowych konferencji NBP.

11.2.4. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2019 r. w ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi NBP:

- informował o opracowywanych w NBP raportach i analizach, w tym dotyczących polityki pieniężnej, systemu finansowego (w szczególności nadzoru makroostrożnościowego), systemu płatniczego i sytuacji makroekonomicznej,
- prezentował bieżącą działalność NBP, m.in. dotyczącą realizacji polityki pieniężnej, emisji znaków pieniężnych (w tym monet i banknotów kolekcjonerskich) oraz działalności edukacyjnej banku centralnego,
- organizował spotkania z dziennikarzami i konferencje prasowe, w tym po posiedzeniach Rady Polityki Pieniężnej, dotyczące publikacji ważniejszych raportów i opracowań NBP,
- prowadził korespondencję z dziennikarzami, udzielając odpowiedzi na pytania dotyczące działalności NBP,
- przeprowadził po raz siedemnasty Konkurs o Nagrodę im. Władysława Grabskiego.

11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna

Działalność wydawnicza NBP obejmuje publikowanie dokumentów związanych z zadaniami banku centralnego, opracowań naukowych i statystyczno-analitycznych oraz służących upowszechnianiu wiedzy z zakresu ekonomii i finansów.

W 2019 r. wydano kilkadziesiąt publikacji, w tym m.in.: *Raport Roczny*, *Plan działalności NBP*, *Sprawozdanie z działalności NBP*, *Założenia polityki pieniężnej*, *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej*, *Bilans Płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej*, *Raport o inflacji*, *Rozwój systemu finansowego w Polsce*, *Raport o stabilności systemu finansowego w Polsce*, *Raport o płynności sektora bankowego i instrumentach polityki pieniężnej*, *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce*, *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*, *Raport o nadzorze systemowym w zakresie polskiego systemu płatniczego*, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą*, *Raport o obrocie gotówkowym w Polsce*, *Sytuacja na lokalnych rynkach nieruchomości mieszkaniowych w Polsce*, *Biuletyn Informacyjny* (miesięcznik statystyczny), czasopismo naukowe *Bank i Kredyt*, *Materiały i Studia*

(zeszyty polskojęzyczne), *NBP Working Paper* (zeszyty anglojęzyczne)[81], *Przegląd Spraw Europejskich*, kwartalne streszczenia *Biuletynu Ekonomicznego EBC* w języku polskim, *Bankoteka* (magazyn edukacyjny Centrum Pieniądza NBP, wydawany kwartalnie w języku polskim, angielskim i rosyjskim).

W siedzibie NBP działa Centralna Biblioteka NBP, będąca biblioteką naukową. Posiada ona jeden z największych w Polsce zbiorów z zakresu nauk ekonomicznych, zwłaszcza bankowości, finansów i zarządzania. W 2019 r. Centralną Bibliotekę NBP odwiedziło około 7 tys. czytelników. Udostępniono łącznie ok. 16 tys. woluminów książek i czasopism. Księgozbiór Centralnej Biblioteki NBP liczy ponad 151,7 tys. woluminów książek (w 2019 r. zbiory powiększyły się o ponad 2,5 tys. pozycji).

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2019 r. rozpatrzono ogółem 3261 spraw skierowanych do NBP (w 2018 r. — 3586), w tym 3032 listów (w 2018 r. — 3390) oraz 229 skarg i wniosków (w 2018 r. — 196), w tym 151 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Spośród wszystkich spraw 3189 załatwiono w NBP, a pozostałe 72 przekazano zgodnie z kompetencjami do banków lub innych instytucji.

Podobnie jak w poprzednich latach, sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły: próśb o informacje historyczne na temat banków i instytucji finansowych, wskazania następców prawnych zlikwidowanych banków, działalności banków, interpretacji przepisów prawnych, jak również kwestii emisyjno-skarbcowych i kolekcjonerskich, spraw kadrowych i socjalno-bytowych, objęcia patronatem NBP, informacji statystycznych, bieżących wydarzeń związanych z działalnością NBP, informacji o polityce pieniężnej NBP oraz informacji o kredytach walutowych.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- udział w realizacji 235 projektów z zakresu edukacji ekonomicznej realizowanych w całym kraju,
- poszerzenie oferty Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka o nowe tematy i formy przekazu, promocja działalności tej placówki,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnych, m.in. na temat 100. rocznicy nadania nazwy złoty polskiej walucie narodowej oraz zwiększenia strategicznych rezerw złota posiadanych przez NBP i sprowadzenia 100 ton kruszcu z Banku Anglii do Polski.

[81] Szczegółowy wykaz publikacji w ramach serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* wydanych w 2019 r. zawiera załącznik 3.

12. Działalność legislacyjna[82]

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2019 r. organy NBP wydały 130 aktów prawnych, z tego 39 — Prezes NBP, 9 — Rada Polityki Pieniężnej, a 82 — Zarząd NBP.

W 2019 r. w Monitorze Polskim ogłoszono 33 akty prawne wydane przez organy NBP[83], a w Dzienniku Urzędowym NBP — 17 aktów prawnych.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych z zakresu polityki gospodarczej oraz mających znaczenie dla systemu bankowego. Miał przy tym na celu zapewnienie stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2019 r. NBP otrzymał:

- 1002 dokumenty nadesłane w ramach prac Stałego Komitetu Rady Ministrów (KRM), w tym 223 projekty ustaw, do których sporządzono 16 opinii (stanowisk NBP),
- 116 dokumentów nadesłanych w ramach rządowych uzgodnień międzyresortowych, w tym 24 projekty ustaw i 92 projekty rozporządzeń, do których sporządzono 73 opinie (stanowiska NBP),
- 75 projektów ustaw nadesłanych z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta, do każdego przedstawiono stanowisko NBP,
- 22 projekty aktów prawnych nadesłanych w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE), do których sporządzono 2 opinie (stanowiska NBP).

W 2019 r. pracownicy NBP wzięli udział w 12 konferencjach uzgodnieniowych i 3 posiedzeniach komisji prawniczych, a także w 18 posiedzeniach komisji oraz podkomisji sejmowych i senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2019 r., niedotyczących bezpośrednio sektora bankowego (najważniejsze akty prawne dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

[82] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i art. 17 ust. 4 oraz art. 21 pkt 3 i 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów innych ustaw, zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydawania aktów prawnych.
[83] W tym dwa zarządzenia Prezesa NBP podpisane 18 grudnia 2018 r.

- projekty uchwalonych ustaw:

- Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. z 2019 r. poz. 730),
- Ustawa z dnia 15 marca 2019 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 875),
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1649),
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy — Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1798),
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy — Prawo upadłościowe oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1802),
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. — Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2019),
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. — Przepisy wprowadzające ustawę — Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2020),
- Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 2217).

- projekty ustaw:

- poselski projekt ustawy o zmianie ustawy — Kodeks cywilny (druk sejmowy nr 1198 — VIII kadencja),
- rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne (druk sejmowy nr 114 — IX kadencja),
- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw,
- rządowy projekt ustawy o jawności życia publicznego,
- rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem płatności bezgotówkowych.

W 2019 r. NBP uczestniczył w pracach KSE, w szczególności przez opiniowanie wybranych projektów krajowych aktów prawnych, o których mowa w pkt 12.2 i 12.3.

Narodowy Bank Polski współtworzył również rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa — w szczególności przez udział w pracach następujących gremiów:

- Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,

- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Rady Dialogu Społecznego.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

Narodowy Bank Polski zaopiniował:

- projekty uchwalonych ustaw:

- Ustawa z dnia 17 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 326),
- Ustawa z dnia 22 lutego 2019 r. o zmianie ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 371),
- Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1358),
- Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r. poz. 2088).

- projekty ustaw:

- rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy — Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 706 VIII kadencji),
- rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (druk sejmowy nr 3600 VIII kadencji).

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów opinii Europejskiego Banku Centralnego do projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2019 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 42 projektów aktów prawnych (unijnych oraz państw członkowskich UE), do których EBC wydał opinie[84].

[84] Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

Opinie EBC do unijnych aktów prawnych dotyczyły m.in.:

- rozporządzenia w sprawie ram zarządzania instrumentem budżetowym na rzecz konwergencji i konkurencyjności w strefie euro,
- projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej,
- zaleceń Rady dotyczących mianowania prezesa EBC oraz członków Zarządu EBC.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty aktów prawnych państw członkowskich UE, w tym projekt polskiej ustawy o zmianie ustawy — Prawo bankowe wprowadzający ograniczenia dotyczące zbywania wierzytelności hipotecznych. Regulowały one m.in. kwestie związane z nadzorem finansowym, wzmocnieniem stabilności finansowej, wprowadzeniem narzędzi makroostrożnościowych, bezpieczeństwem systemów sieciowych i informatycznych oraz przeciwdziałaniem praniu pieniędzy.

Najważniejsze działania NBP w 2019 r.:

- udział w pracach organów państwa nad projektami aktów prawnych mających znaczenie dla systemu bankowego,
- opiniowanie projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów aktów prawnych państw członkowskich UE, dotyczących m.in. kwestii finansowych i bankowych, w tym nadzoru finansowego, wzmocnienia stabilności finansowej oraz instrumentów finansowych.

13. Współpraca międzynarodowa[85]

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2019 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów UE, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ERRS, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ERRS, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Najważniejsze działania dotyczyły: dokończenia budowy unii bankowej (w tym zmiany dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, rozporządzenia o jednolitym mechanizmie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz dyrektywy i rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych), a także utworzenia wspólnego mechanizmu ochronnego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz pogłębienia unii rynków kapitałowych.

NBP był także zaangażowany w działania związane z wyjściem Wielkiej Brytanii z UE — na szczeblu wewnętrznym, krajowym i unijnym.

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro. Przedstawiciele NBP uczestniczyli w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (jednego z organów decyzyjnych EBC) oraz w pracach komitetów ESBC.

Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były przede wszystkim następujące kwestie: sytuacja makroekonomiczna państw członkowskich UE oraz sytuacja na rynkach finansowych (w tym wpływ cyfryzacji na te rynki), uwarunkowania polityki pieniężnej państw pozostających poza strefą euro, wpływ zmian kursu walutowego na ceny oraz monitorowanie działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego[86] i zakazem uprzywilejowanego dostępu[87].

W trakcie spotkań komitetów ESBC oraz grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC omawiano zagadnienia dotyczące m.in.:

- sytuacji makroekonomicznej w krajach UE,

[85] Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.
[86] Wynikającym z art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
[87] Wynikającym z art. 124 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

- konsolidacji systemu TARGET2 z platformą rozrachunku papierów wartościowych T2S,
- płatności natychmiastowych oraz waluty cyfrowej banku centralnego,
- dostępu do systemów płatności dla podmiotów niebankowych,
- rozwoju zintegrowanego systemu sprawozdawczego AnaCredit (baza danych o pojedynczych kredytach bankowych w strefie euro),
- cyberbezpieczeństwa oraz fałszerstw banknotów euro,
- przygotowań do brexitu i wpływu brexitu na sytuację gospodarczą w UE oraz na ESBC (zmiana klucza kapitałowego EBC oraz umowy ERM II).

W 2019 r. pracownicy NBP wzięli udział w 314 wyjazdach do banków centralnych i EBC oraz w 98 wyjazdach do innych instytucji europejskich (w 2018 r. — odpowiednio 318 i 93).

13.1.2. Udział w pracach innych organów unijnych

W 2019 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli — bezpośrednio bądź pośrednio — w pracach następujących gremiów UE:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń);
- Komitetu Rady UE do Spraw Ekonomicznych i Finansowych (Economic and Financial Committee, EFC); w 2019 r. NBP wspólnie z MF zorganizował po raz pierwszy doroczne, wyjazdowe posiedzenie EFC;
- grup roboczych Rady UE i Komisji Europejskiej.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2019 r. eksperci NBP uczestniczyli w posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD oraz działaniach podejmowanych w ramach OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa Grupa ds. Edukacji Finansowej).

W 2019 r. przedstawiciele NBP spotkali się z członkami misji Sekretariatu OECD przygotowującej XVI przegląd gospodarczy Polski. Tematami spotkania były: bieżąca sytuacja gospodarcza, polityka pieniężna i stabilność systemu finansowego w Polsce.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego (GBŚ)

W ramach współpracy z GBŚ przedstawiciele NBP[88]:

[88] Prezes NBP pełni funkcję Gubernatora RP w Banku Światowym.

- uczestniczyli w Wiosennych i Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego w Waszyngtonie,
- wzięli udział w negocjacjach w ramach 19. Uzupełnienia Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (International Development Association, IDA[89]),
- współpracowali z administracją publiczną w zakresie opracowania stanowisk Polski w sprawach związanych z działalnością GBŚ oraz przygotowań do objęcia (od listopada 2020 r.) przez przedstawiciela Polski stanowiska Dyrektora Wykonawczego w Banku Światowym.

Ponadto w 2019 r. NBP zorganizował prezentację raportu Banku Światowego pt. *January 2019. Global Economic Prospects*.

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW)

W 2019 r. współpraca z MFW polegała na udziale NBP w spotkaniach z przedstawicielami MFW w ramach ich wizyt w Warszawie (w lipcu oraz w grudniu) oraz na opiniowaniu dokumentów rozpatrywanych przez Radę Wykonawczą MFW.

W 2019 r. zakończono — realizowany przez MFW i Bank Światowy — przegląd służący kompleksowej ocenie stabilności systemu finansowego w Polsce (Financial Sector Assessment Program, FSAP[90]). NBP brał udział w pracach nad tym przeglądem.

Ponadto w 2019 r. NBP kontynuował działania w ramach czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW:

- jako członek Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow, NAB) NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do kwoty odpowiadającej 1,29 mld SDR; NBP ma uczestniczyć w NAB do listopada 2022 r.;
- NBP jest sygnatariuszem umowy pożyczki dwustronnej na rzecz MFW o wartości do 6,27 mld EUR; za zgodą NBP[91] umowa została przedłużona o kolejny rok i obecnie obowiązuje do końca 2020 r.

Środki udostępnione MFW przez NBP w ramach NAB, jak też na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status rezerw walutowych. Do tej pory MFW nie korzystał ze środków z pożyczki dwustronnej. W ramach NAB Fundusz wykorzystał natomiast kwotę, która na koniec 2019 r. stanowiła 66,3 mln SDR[92].

[89] IDA to jeden z podmiotów GBŚ, który specjalizuje się w udzielaniu pomocy rozwojowej najuboższym państwom świata.
[90] Współpraca pomiędzy MFW i NBP w ramach FSAP trwała przez cały 2018 r.
[91] Decyzja Zarządu NBP z maja 2019 r.
[92] W latach 2011–2019 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na łączną kwotę 451,2 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki w łącznej wysokości 384,9 mln SDR.

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR)

W 2019 r.:

- przedstawiciele NBP uczestniczyli w XXVIII Dorocznym Spotkaniu Rady Gubernatorów,
- NBP[93] we współpracy z administracją publiczną brał udział w konsultacjach dotyczących wieloletniego planu strategicznego EBOR (Strategic and Capital Framework 2021–2025) oraz innych dokumentów rozpatrywanych na posiedzeniach Rady Dyrektorów EBOR,
- NBP zorganizował prezentację raportu EBOR pn. *Transition Report 2018–2019: Work in Transition*.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych, Międzynarodowym Bankiem Współpracy Gospodarczej i Azjatyckim Bankiem Inwestycji Infrastrukturalnych

W 2019 r.:

- przedstawiciele NBP uczestniczyli w 6 posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych (BIS); w 2019 r. Narodowy Bank Polski jako akcjonariusz BIS otrzymał dywidendę w wysokości 1,96 mln SDR;
- przedstawiciele NBP i Ministerstwa Finansów uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG i spotkaniach roboczych związanych z bieżącą działalnością tego banku;
- NBP kontynuował współpracę z Ministerstwem Finansów w zakresie formułowania stanowisk Polski w sprawach związanych z działalnością Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB)[94]; przedstawiciele NBP wzięli udział w Dorocznym Spotkaniu AIIB w Luksemburgu.

13.2.6. Inne działania na forum międzynarodowym

W 2019 r. NBP zorganizował lub współorganizował z bankami centralnymi i zagranicznymi oraz krajowymi instytucjami finansowymi łącznie 18 konferencji międzynarodowych (w 2018 r. – 19), a także liczne spotkania grup roboczych, gremiów unijnych i prezentacje raportów międzynarodowych instytucji finansowych. Oprócz wydarzeń przedstawionych w innych miejscach *Sprawozdania* zorganizowano m.in.:

- prezentację raportu Europejskiego Banku Inwestycyjnego pn. *2018/19 Investment Report. Retooling Europe's Economy* (11 marca 2019 r.),
- konferencję pn. *Shaping a New Reality of Cash* (29–31 maja 2019 r.),
- seminarium NBP i stowarzyszenia Bruegel pt. *Climate Change and the Role of Central Banks* (16 września 2019 r.),
- 2. edycję konferencji NBP, Narodowego Banku Węgier oraz Official Monetary and Financial Institutions Forum (OMFIF) pt. *High-level Conference on the Successes and Challenges in the CEE Region* (3–5 października 2019 r.),

[93] Prezes NBP pełni funkcję Gubernatora RP w EBOR.
[94] Przedstawiciel NBP pełni funkcję Zastępcy Gubernatora w AIIB; funkcję Gubernatora w AIIB pełni Minister Finansów.

- konferencję pt. *Financial Reporting and Auditing: Meeting the Information Users' Needs* (we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie i Akademią Leona Koźmińskiego; 11–13 grudnia 2019 r.).

W 2019 r. w ramach programu współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego z bankami centralnymi państw przechodzących transformację gospodarczą zrealizowano łącznie 84 przedsięwzięcia (z udziałem 232 osób z 29 instytucji), w tym:

- 20 wizyt studyjnych i 1 staż w NBP,
- 56 wyjazdów ekspertów NBP do innych banków centralnych,
- 4 seminaria poświęcone obrotowi gotówkowemu, przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, komunikacji polityki pieniężnej oraz systemowi płatniczemu,
- 3 warsztaty dotyczące transportu wartości pieniężnych, zarządzania ryzykiem finansowym oraz organizowania konferencji międzynarodowych przez NBP.

NBP kontynuował ponadto współpracę dwustronną z bankami centralnymi Białorusi i Ukrainy oraz międzynarodowe projekty pomocowe (w tym zakończony projekt twinningowy dla Narodowego Banku Republiki Białorusi, realizowany projekt twinningowy na rzecz Narodowego Banku Gruzji oraz program pomocowy Komisji Europejskiej dla banków centralnych krajów Bałkanów Zachodnich)[95].

Aktywność międzynarodowa NBP obejmowała również wyjazdy zagraniczne pracowników (wyjazdy na konferencje międzynarodowe: w 2019 r. — 120, w 2018 r. — 133, oraz wyjazdy do instytucji międzynarodowych: w 2019 r. – 70, w 2018 r. – 100).

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- udział w pracach gremiów UE nad dokończeniem budowy unii bankowej, utworzeniem wspólnego mechanizmu ochronnego dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz pogłębieniem unii rynków kapitałowych,
- poszerzanie relacji z bankami centralnymi i innymi instytucjami międzynarodowymi oraz umacnianie pozycji międzynarodowej NBP przez organizację konferencji międzynarodowych i udział w międzynarodowych projektach pomocowych,
- zakończenie projektu twinningowego na rzecz Narodowego Banku Republiki Białorusi.

[95] W ramach projektu na rzecz Białorusi zrealizowano 30 misji eksperckich i 2 staże w NBP, w ramach projektu dla Gruzji – 15 misji eksperckich, a w ramach programu dla Bałkanów Zachodnich – 12 misji.

14. Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie kadrami

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w NBP wyniosło 3312 etatów i było wyższe o 32 etaty niż w 2018 r. Wzrost ten był spowodowany m.in. nowelizacją przepisów prawa (rozszerzenie uprawnień nadzorczych NBP), zmianami organizacyjnymi oraz rozwojem i obsługą nowych systemów informatycznych.

Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2019 r. w porównaniu z 2018 r. były wyższe o 4,1%, natomiast łącznie z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników — o 5,6%.

Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2016–2019 przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2016–2019

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2019-2018
Ogółem	3 296	3 281	3 280	3 312	32
Centrala	1 934	1 949	1 950	1 983	33
Oddziały okręgowe	1 362	1 332	1 330	1 329	-1

Źródło: dane NBP.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2019 r. na jednego pracownika przypadało średnio 2,6 szkolenia (w 2018 r. — 3). Prowadzona w NBP ocena efektywności szkoleń pozostała na poziomie z 2018 r. i wynosi 4,8 w pięciostopniowej skali.

W 2019 r. organizowano szkolenia w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych, kontynuowano realizację programu rozwoju kadry kierowniczej oraz podejmowano działania wspomagające adaptację nowych pracowników. Zorganizowano także praktyki dla 15 studentów z uczelni krajowych i zagranicznych przygotowujących prace dyplomowe z dziedziny finansów i bankowości.

14.2. Zmiany organizacyjne

Z dniem 12 listopada 2019 r. w Narodowym Banku Polskim przekształcono Departament Badań Ekonomicznych w Departament Badań i Innowacji Finansowych oraz zlikwidowano Departament Innowacji Finansowych. Do głównych zadań nowego departamentu należy prowadzenie prac badawczych, a także sporządzanie prognoz w zakresie strategicznych zagadnień ekonomicznych oraz innowacji finansowych.

14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

W 2019 r. NBP kontynuował działania mające na celu ograniczenie możliwości wystąpienia zdarzeń powodujących zakłócenia w realizacji zadań, straty finansowe lub negatywnie wpływające na wizerunek NBP. Identyfikowano i monitorowano aktualne i przyszłe zagrożenia dla Banku. Kontynuowano promowanie standardów ujętych w *Zasadach etyki pracowników Narodowego Banku Polskiego*.

14.4. Działalność inwestycyjna

W 2019 r. nakłady inwestycyjne NBP wyniosły 78,0 mln zł (w 2018 r. — również 78,0 mln zł). Główne obszary działalności inwestycyjnej w NBP obejmowały teleinformatykę, infrastrukturę budowlaną i zabezpieczenia.

Dokonane w 2019 r. inwestycje teleinformatyczne polegały na wymianie technologicznej lub modernizacji infrastruktury serwerowej i sieciowej, dostosowaniu systemów transakcyjnych do zmian przepisów prawnych, unowocześnieniu używanych lub wdrożeniu nowych systemów, aplikacji informatycznych i systemów cyberbezpieczeństwa oraz zakupie sprzętu komputerowego. Inwestycje budowlane koncentrowały się na modernizacji infrastruktury regionalnej NBP. Najważniejsze inwestycje w obszarze zabezpieczeń objęły zakup pojazdów specjalnych przeznaczonych do ochrony transportów wartości i kontynuowanie programu modernizacji zabezpieczeń technicznych w NBP.

14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

Najważniejsze działania o charakterze informatycznym przeprowadzone w 2019 r. w NBP objęły:

- przygotowanie NBP do spełnienia zmienionych wymagań dotyczących obsługi poboru podatków (m.in. rozbudowa systemu ZSK-C/O, modyfikacja oprogramowania interfejsowego, uruchomienie nowego kanału komunikacji z MF),
- wdrożenie standardu GS1 w procesie zarządzania obiegiem gotówkowym w ramach NBP,
- wdrożenie Systemu Wspierającego Tworzenie Planu Finansowego w zakresie inwestowania rezerw dewizowych (SWPF),
- zakończenie budowy bazy danych Baza Statystyki Płatniczej — BSP.

Ponadto unowocześniono inne systemy informatyczne z obszaru: systemu płatniczego, polityki pieniężnej, kursów walut, sprawozdawczości i obsługi budżetu państwa.

14.6. Audyt wewnętrzny

W 2019 r. przeprowadzono 39 zadań audytowych (w 2018 r. — 33 zadania audytowe). Badania objęły w szczególności zagadnienia z zakresu informatyki i bezpieczeństwa, działalność emisyjno-skarbcową, dewizową, rachunkowość i działania na rzecz systemu płatniczego. Badano również zarządzanie ryzykiem operacyjnym, organizację wewnętrzną NBP, a także działalność statystyczną i badawczą.

Badania audytowe objęły 19 departamentów Centrali i 9 oddziałów okręgowych NBP. W ich wyniku sformułowano zalecenia i rekomendacje mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości, zwiększenie efektywności działania i poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych.

14.7. Działalność oddziałów okręgowych NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi działalność terenową za pośrednictwem 16 oddziałów okręgowych znajdujących się w każdym województwie.

W 2019 r. oddziały okręgowe:

- uczestniczyły w badaniach analitycznych z obszaru statystyczno-dewizowego, w tym w badaniach przedsiębiorstw oraz mikroprzedsiębiorstw, rynku nieruchomości, rynku pracy oraz badaniu zjawiska migracji;
- zorganizowały 18 konferencji skierowanych do lokalnych środowisk samorządowych, akademickich, naukowych i przedsiębiorców; ich tematem były gospodarka, finanse, pieniądz i bankowość;
- uczestniczyły w organizacji licznych szkoleń, konkursów, wystaw oraz wydarzeń w ramach działalności edukacyjnej, promocyjnej i informacyjnej NBP;
- wprowadzały modyfikacje obsługi rachunków bankowych w związku ze zmianami ustawowymi i udostępnianiem przez NBP nowych usług posiadaczom rachunków.

14.8. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2019 r. prowadzono prace nad utrzymaniem i zapewnieniem odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w NBP, w tym:

- rozwijano działalność Operacyjnego Centrum Bezpieczeństwa w NBP, m.in. o współpracę z innymi bankami centralnymi i poszerzone szkolenia dla pracowników NBP,
- wprowadzono podstawy prawne stosowania zaawansowanego podpisu elektronicznego NBP i zaktualizowano wewnętrzne przepisy dotyczące RODO,

- podniesiono poziom bezpieczeństwa kryptograficznego systemów informatycznych NBP przez unowocześnienie systemu DOCert.

Najważniejsze działania w 2019 r.:

- unowocześnienie stosowanych i wprowadzenie nowych systemów informatycznych,
- liczne działania z obszaru statystyczno-dewizowego oraz edukacyjne i szkoleniowe przeprowadzone przez oddziały okręgowe NBP.

Załączniki

1. Sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2019 roku wraz ze Sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania

Bilans NBP
na dzień 31 grudnia 2019 roku

Aktywa	Nota	31.12.2019	31.12.2018
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	42 518 790,2	19 928 317,3
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		445 195 431,8	419 868 025,9
2.1. Należności od MFW	2	*5 271 036,0*	*4 819 450,5*
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	*439 924 395,8*	*415 048 575,4*
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		*0,0*	*0,0*
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		*0,0*	*0,0*
5.3. Operacje dostrajające		*0,0*	*0,0*
5.4. Operacje strukturalne		*0,0*	*0,0*
5.5. Kredyty lombardowe		*0,0*	*0,0*
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	10,4	5 643 915,1
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 386 084,0	1 407 838,3
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	*898 026,4*	*906 670,7*
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	*272 163,0*	*271 165,9*
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	*10 497,9*	*871,4*
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	*31 299,8*	*35 007,8*
10.5. Inne	9	*174 096,9*	*194 122,5*
Aktywa ogółem		**489 100 316,4**	**446 848 096,6**

Pasywa	Nota	31.12.2019	31.12.2018
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	**10**	238 777 248,0	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	**11**	65 410 357,6	72 942 616,5
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		*50 655 941,5*	*61 390 258,2*
2.2. Depozyty na koniec dnia		*14 754 416,1*	*11 552 358,3*
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		*0,0*	*0,0*
*2.4. Inne operacje polityki pieniężnej **		*0,0*	*0,0*
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	**12**	385 342,2	362 810,7
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej *	**11**	64 985 650,0	53 276 000,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	**13**	9 346 735,8	7 273 508,0
5.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		*9 326 302,8*	*7 251 979,7*
5.2. Pozostałe zobowiązania		*20 433,0*	*21 528,3*
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	**14**	2 266 129,9	2 605 986,1
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	**15**	22 356 217,5	25 100 108,6
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	**16**	43 665 689,7	37 886 502,4
9. Zobowiązania wobec MFW	**17**	6 875 252,6	6 823 985,7
10. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
11. Pozostałe pasywa		222 477,3	239 079,3
11.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	**18**	*6 356,5*	*23 787,0*
11.2. Rozliczenia międzyokresowe	**19**	*144 302,7*	*142 056,0*
11.3. Inne	**20**	*71 818,1*	*73 236,3*
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	**21**	165 628,8	145 368,3
13. Różnice z wyceny	**22**	30 494 130,6	27 193 170,3
14. Fundusze i rezerwy	**23**	8 186 317,3	5 374 387,4
14.1. Fundusz statutowy		*1 500 000,0*	*1 500 000,0*
14.2. Fundusz rezerwowy		*0,0*	*0,0*
14.3. Rezerwy		*6 686 317,3*	*3 874 387,4*
15. Wynik finansowy	**24**	-4 036 860,9	-11 865 363,4
15.1. Wynik finansowy roku bieżącego		*7 828 502,5*	*0,0*
15.2. Strata z lat ubiegłych		*-11 865 363,4*	*-11 865 363,4*
Pasywa ogółem		**489 100 316,4**	**446 848 096,6**

* W 2019 r. przeniesiono saldo wyemitowanych bonów pieniężnych NBP prezentowane na dzień 31.12.2018 w pozycji 2.4. *Inne operacje polityki pieniężnej* do nowo wyodrębnionej pozycji 4. *Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej*. Szczegółowe informacje przedstawiono w Rozdziale 3. „Zmiany zasad rachunkowości". Dane porównawcze doprowadzono do porównywalności.

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku[1]

	Nota	2019	2018
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii	28	3 293 959,8	2 558 165,1
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii		*8 358 201,4*	*7 639 880,1*
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii		*-5 064 241,6*	*-5 081 715,0*
2. Wynik z operacji finansowych*		5 621 395,0	-1 517 340,8
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych, w tym:	29	*8 789 558,1*	*3 391 503,1*
- wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych		*5 733 405,1*	*4 363 115,3*
- wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych		*3 056 125,5*	*-972 057,6*
2.2. Koszty niezrealizowane, w tym:	30	*-356 233,2*	*-1 034 456,5*
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej walut obcych		*-109 545,3*	*-835 517,7*
- koszty niezrealizowane z wyceny cenowej		*-246 687,9*	*-198 938,8*
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		*0,0*	*0,0*
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	31	*-2 811 929,9*	*-3 874 387,4*
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		10 238,8	10 737,8
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	32	*49 565,6*	*44 780,8*
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	33	*-39 326,8*	*-34 043,0*
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	34	23 372,2	14 703,6
5. Pozostałe przychody	35	97 704,1	87 289,2
A. Przychody netto ogółem		**9 046 669,9**	**1 153 554,9**
6. Koszty wynagrodzeń	36	-574 712,9	-543 992,4
7. Koszty administracyjne	37	-264 559,4	-251 810,4
8. Koszty amortyzacji	38	-86 674,3	-85 736,3
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	39	-282 254,9	-260 891,9
10. Pozostałe koszty	35	-9 965,9	-11 123,9
B. Wynik finansowy roku bieżącego	40	**7 828 502,5**	**0,0**

* W 2019 r. zmieniono sposób prezentacji składowych pozycji 2. *Wynik z operacji finansowych*. Szczegółowe informacje przedstawiono w Rozdziale 3. „Zmiany zasad rachunkowości".

[1] Począwszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-" (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.

Informacja dodatkowa

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP", jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

Rolę, funkcje oraz cel i zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1810), zwana dalej „ustawą o NBP",
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357),
- Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane Dz. Urz. UE 2016 C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r., s. 1).

W myśl art. 2 ustawy o NBP, NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Zgodnie z ustawą o NBP, podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności systemu finansowego,
- działanie na rzecz wyeliminowania lub ograniczania ryzyka systemowego w systemie finansowym,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes NBP (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),
3. Zarząd NBP (członkowie powoływani na sześcioletnią kadencję).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Prezes NBP

Adam Glapiński

Rada Polityki Pieniężnej[2]

Przewodniczący	*Adam Glapiński*		
Członkowie	*Grażyna Ancyparowicz*	*Cezary Kochalski*	*Rafał Sura*
	Eugeniusz Gatnar	*Jerzy Kropiwnicki*	*Kamil Zubelewicz*
	Łukasz Hardt	*Eryk Łon*	*Jerzy Żyżyński*

Zarząd NBP[3]

Przewodniczący	*Adam Glapiński*		
Wiceprezes NBP – Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	*Piotr Wiesiołek*		
Wiceprezes NBP	*Anna Trzecińska*		
Członkowie	*Teresa Czerwińska*	*Ryszard Kokoszczyński*	*Paweł Szałamacha*
	Andrzej Kaźmierczak	*Paweł Samecki*	

[2] Z dniem 20 grudnia 2019 r. zakończyła się kadencja członka Rady Polityki Pieniężnej Jerzego Osiatyńskiego.
Z dniem 21 grudnia 2019 r. na funkcję członka Rady Polityki Pieniężnej powołany został Cezary Kochalski.

[3] Z dniem 2 kwietnia 2019 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Jacek Bartkiewicz (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 4 czerwca 2019 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołana została Teresa Czerwińska.
Z dniem 17 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestał pełnić Paweł Samecki (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 29 lutego 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP przestała pełnić Teresa Czerwińska (odwołana na skutek zrzeczenia się przez nią funkcji członka Zarządu NBP).
Z dniem 1 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP powołany został Piotr Pogonowski.
Z dniem 7 marca 2020 r. funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP przestał pełnić Piotr Wiesiołek (w związku z zakończeniem kadencji).
Z dniem 8 marca 2020 r. na funkcję członka Zarządu NBP, Wiceprezesa NBP - Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP powołana została Marta Kightley.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Zarząd NBP sporządził sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. zgodnie z:

- ustawą o NBP,
- uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 1), zwaną dalej „uchwałą nr 16/2003 RPP",
- uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz. 14), zwaną dalej „uchwałą nr 6/2019 RPP",
- uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.).

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Dane porównawcze w sprawozdaniu finansowym obejmują rok kalendarzowy od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2019 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta – firmę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2019 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP", na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r.- Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.) na dwa lata (badanie sprawozdania finansowego za lata 2019 i 2020) z możliwością przedłużenia umowy na kolejny okres dwuletni (badanie sprawozdania finansowego za lata 2021 i 2022).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2018 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 1/2019 w dniu 29 kwietnia 2019 r. (Dz. Urz. NBP poz. 2) oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 63/2019 w dniu 11 lipca 2019 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie, firma KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie zero. W związku z tym, w 2019 r. NBP nie dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa i nie dokonał odpisu na fundusz rezerwowy NBP.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości stosowane przez NBP, określone w aktach prawnych wymienionych w punkcie 1.2. wprowadzenia do niniejszego sprawozdania finansowego, odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, zwanym dalej „ESBC", których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego – zwanego dalej „EBC" – (UE) 2016/2249 z dnia 3 listopada 2016 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2016/34,z późn. zm.), zwane dalej „Wytycznymi EBC".

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się ustalonym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,

- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego[4].

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

Na dzień bilansowy dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) i instrumentów finansowych pozabilansowych[5] stosuje się zasadę wyceny według cen/kursów rynkowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) – są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości (standard London Good Delivery) jest wyceniane według średniej ceny rynkowej złota w dolarach amerykańskich z londyńskiego rynku kruszców (*London Bullion Market*).

Dłużne papiery wartościowe notowane na aktywnym rynku[6] wycenia się według średniej ceny rynkowej. W przypadku papierów, których wartość rynkowa nie jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen, do wyceny są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta.

Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (*forward transactions in securities*) wycenia się poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych z ich ceną ustaloną w umowie,

[4] Z wyjątkiem:
- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca,
- odsetek od depozytów zabezpieczających wykonanie gwarantowanych transakcji giełdowych (*futures*), które zalicza się do wyniku finansowego w dniu zapłaty.

[5] Pozycje pozabilansowe w walutach obcych wynikające z transakcji terminowych walutowych oraz transakcji wymiany walut są wyceniane według kursu średniego NBP.

[6] Aktywny rynek cechuje jednorodność przedmiotu obrotu, możliwość znalezienia w dowolnym momencie nabywców i sprzedawców oraz publicznie dostępna informacja o cenach lub możliwość ustalenia cen na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej (w szczególności na podstawie krzywych rentowności).

zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (spot) obowiązujący dla cen rynkowych z dnia wyceny.

Gwarantowane transakcje giełdowe (*futures*) są wyceniane w oparciu o giełdowe ceny zamknięcia.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

Dla aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych w walutach obcych, po określeniu ich wartości bilansowej w walucie oryginalnej, ustala się ich wartość w walucie krajowej. W procesie wyceny stosowane są kursy średnie NBP obowiązujące na dzień bilansowy.

Do wyceny na dzień 31 grudnia 2019 roku zostały wykorzystane ceny/kursy ogłoszone w dniu 31 grudnia 2019 roku, a dla danych porównawczych – ogłoszone w dniu 31 grudnia 2018 roku.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny uncji złota w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie, tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota, będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic na transakcjach w złocie) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej uncji złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny zasobu złota. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie, tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawa Ciągnienia (*Special Drawing Rights* — SDR) są traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje nominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (odpowiednio jako przychody z dyskonta i koszty premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako przychody z odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy, tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych, będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności wycenia się według obowiązujących na dzień bilansowy średniej ceny rynkowej lub stawki krzywej rentowności. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Transakcje z otrzymanym/udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów wynikających z tych papierów.

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną zakupu i odsprzedaży (sprzedaży i odkupu) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.5. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres używania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych ustalony na dzień 31 grudnia 2019 r.

Środki trwałe	Okresy używania (w miesiącach)
Grunty	nieograniczony
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	800
Budynki i lokale	480 lub 780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie, w tym	
- Kotły, maszyny energetyczne	*86-300[1]*
- Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	*48-240[2]*
- Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	*86-240[3]*
- Urządzenia techniczne	*36-300[4]*
- Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, w tym	
Dzieła sztuki	*nieograniczony*
Inne narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	*78-240[5]*
Środki transportu	72-180

Wartości niematerialne i prawne	Okresy używania (w miesiącach)
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120
Prawa autorskie, prawa do wynalazków, znaków towarowych, wzorów użytkowych i przemysłowych	120

[1] *Okres 300 miesięcy dotyczy tylko pozostałych turbozespołów i zespołów prądotwórczych, w tym agregatów lub zespołów prądotwórczych prądu przemiennego o napięciu poniżej 1000 V.*

[2] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko urządzeń do wymiany ciepła, w tym wymienników przeponowych różnych typów, oraz pozostałych urządzeń do wymiany ciepła.*

[3] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko maszyn, urządzeń i aparatów poligraficznych, w tym: maszyn do druku, maszyn introligatorskich, wiertarek do papieru oraz urządzeń i sprzętu pomocniczego.*

[4] *Okres 300 miesięcy dotyczy tylko urządzeń i aparatury energii elektrycznej, w tym: urządzeń rozdzielczych prądu zmiennego, urządzeń nastawczych prądu zmiennego i stałego, aparatury prądu zmiennego, stacji transformatorowych stałych i mobilnych, urządzeń i aparatury rozdzielczej prądu stałego, aparatury prądu stałego oraz transformatorów.*

[5] *Okres 240 miesięcy dotyczy tylko szaf i kas pancernych, sejfów, regałów metalowych oraz innych przedmiotów stanowiących wyposażenie użytkowe pomieszczeń.*

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy używania.

Okresy używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegają weryfikacji w każdym roku obrotowym.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, dokonuje się jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku oddano do używania, w kwocie równej wartości początkowej.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne podlegają okresowemu przeglądowi (nie rzadziej niż na dzień bilansowy) w celu weryfikacji, czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby dokonania (zwiększenia) odpisu z tytułu utraty wartości lub czy ustały przyczyny utraty wartości, które wymagałyby odwrócenia (zmniejszenia) odpisu z tytułu utraty wartości.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

2.5.6. Akcje i udziały

Akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu i wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.7. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu – materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia – produkty.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.8. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.9. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych uprawnionych podmiotów,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.10. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego (odpowiednio jako koszty dyskonta i przychody z premii) na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego (jako koszty odsetek) na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią, by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie, jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia, aby pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.13. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 9.1.4.).

Rezerwę tworzy się i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego. Tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego.

Rezerwę rozwiązuje się – zaliczając ją do przychodów – na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę utworzonej rezerwy w stosunku do wartości oszacowanej rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – *foreign exchange forward*

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – *foreign exchange swap*

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – *forward transactions in securities*

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny, poprzez porównanie ceny rynkowej dłużnych papierów wartościowych lub stawki krzywej rentowności (w przypadku braku dostępności cen) z ich ceną ustaloną w umowie, zdyskontowaną na dzień rozliczenia transakcji bieżącej (spot). Do dodatnich i ujemnych różnic z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.5.17. Gwarantowane transakcje giełdowe – *futures*

Gwarantowaną transakcję giełdową ujmuje się na kontach pozabilansowych, od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia, w wartości nominalnej zakupionego lub sprzedanego instrumentu bazowego.

Depozyt zabezpieczający wykonanie gwarantowanej transakcji giełdowej, złożony w środkach pieniężnych, ujmuje się na kontach bilansowych jako składnik aktywów. Depozyt zabezpieczający złożony w dłużnych papierach wartościowych nie zmienia ich zasobu.

Dzienne zmiany cen rynkowych gwarantowanej transakcji giełdowej zalicza się do wyniku finansowego każdego dnia, w tym również w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej.

W przypadku, gdy w dniu zamknięcia otwartej pozycji w gwarantowanej transakcji giełdowej ma miejsce rzeczywista dostawa instrumentu bazowego, jego zakup lub sprzedaż ujmuje się według ceny rynkowej.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego NBP, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść i są zdarzeniami korygującymi ich stan na dzień bilansowy.

3. Zmiany zasad rachunkowości

Zmiana uchwały nr 16/2003 RPP

Zmiany zasad rachunkowości w 2019 r. zostały wprowadzone uchwałą nr 7/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. (Dz. Urz. NBP poz. 15) zmieniającą uchwałę nr 16/2003 RPP. Zmiany dotyczyły rozszerzenia definicji aktywnego rynku oraz ceny rynkowej w zakresie źródeł informacji wykorzystywanych do wyceny dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności. Zmieniono również wzór bilansu NBP oraz rachunku zysków i strat NBP w odniesieniu do prezentacji lub nazw niektórych pozycji.

Zmiany definicji aktywnego rynku i ceny rynkowej

W zakresie zmiany definicji aktywnego rynku dokonano jej rozszerzenia o rynki, na których ceny nie są podawane do wiadomości publicznej, ale są możliwe do ustalenia na podstawie informacji podawanych do wiadomości publicznej.

W zakresie zmiany definicji ceny rynkowej wprowadzono możliwość, aby w przypadku dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku (niezakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności) oraz transakcji terminowych zakupu albo sprzedaży dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, dla których nie są dostępne ceny, za cenę rynkową można było uznać wartość określoną według właściwych krzywych rentowności podawanych do wiadomości publicznej.

Zmiany w prezentacji

W zakresie zmian w prezentacji:

- począwszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-" (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.;
- w bilansie NBP wprowadzono nową pozycję 4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, w której prezentowane jest saldo z pozycji 2.4. Inne operacje polityki pieniężnej zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego

na dzień 31 grudnia 2018 r. Na saldo tej pozycji składają się zobowiązania z tytułu emisji przez NBP bonów pieniężnych w ramach podstawowych i dostrajających operacji otwartego rynku. Biorąc pod uwagę, że nabywcami bonów pieniężnych NBP mogą być nie tylko instytucje monetarne, wyodrębnienie nowej pozycji w pasywach bilansu pozwoliło na bardziej przejrzystą prezentację zobowiązań NBP z tytułu emisji bonów pieniężnych (por. Nota 11). Nowy sposób prezentacji nie wpływa na zmianę sumy bilansowej NBP. W tabeli poniżej zaprezentowano pozycję 2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej oraz pozycję 4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej za 2018 r. z zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz dane porównawcze.

Pasywa	Nota	31.12.2018 (dane porównawcze)	31.12.2018 (zatwierdzone sprawozdanie finansowe)
		w tys. złotych	
[…]			
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	**11**	72 942 616,5	126 218 616,5
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		*61 390 258,2*	*61 390 258,2*
2.2. Depozyty na koniec dnia		*11 552 358,3*	*11 552 358,3*
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		*0,0*	*0,0*
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		*0,0*	*53 276 000,0*
[…]			
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	**11**	53 276 000,0	-

- w rachunku zysków i strat NBP wprowadzono głównie zmiany w prezentacji składowych pozycji 2. Wynik z operacji finansowych zamiast prezentacji:

  - osobno przychodów i kosztów operacji finansowych, w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. zaprezentowano łączny wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych;
  - przychodów i kosztów z tytułu rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych, w sprawozdaniu finansowym za 2019 r. zaprezentowano łączny wpływ na wynik finansowy, przy jednoczesnym rozdziale wyniku z tytułu odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych od wyniku z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe.

Nowy sposób prezentacji nie wpływa na zmianę wysokości wyniku z operacji finansowych, a tym samym wysokości wyniku finansowego NBP. W poniższej tabeli zaprezentowano pozycję *2. Wynik z operacji finansowych* z zatwierdzonego sprawozdania finansowego NBP sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz dane porównawcze.

Rachunek zysków i strat	Nota	2018 (dane porównawcze)*	Rachunek zysków i strat	Nota	2018 (zatwierdzone sprawozdanie finansowe)
		w tys. złotych			*w tys. złotych*
2. Wynik z operacji finansowych		-1 517 340,8	2. Wynik z operacji finansowych		-1 517 340,8
2.1. Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych	**29**	*3 391 503,1*	*2.1. Przychody z operacji finansowych*	**29**	*6 856 843,3*
			2.2. Koszty operacji finansowych	**29**	*3 465 340,2*
2.2. Koszty niezrealizowane	**30**	*-1 034 456,5*	*2.3. Koszty niezrealizowane*	**30**	*1 034 456,5*
2.3. Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		*0,0*	*2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość*	**31**	*0,0*
2.4. Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe	**31**	*-3 874 387,4*	*2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych*	**31**	*3 874 387,4*

* Począwszy od Sprawozdania finansowego NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. wartości kosztów prezentowane są ze znakiem „-" (minus). Odpowiednio dostosowano w tym zakresie dane porównawcze za 2018 r.

Zmiana zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

W dniu 5 listopada 2019 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła uchwałę nr 6/2019 w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP poz.14), która zastąpiła uchwałę nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP nr 17, poz. 19; por. Rozdział 9.1.4.). Zmiany dotyczyły przede wszystkim:

- rezygnacji z minimalnego poziomu oszacowania rezerwy[7] – w związku z przyjętym założeniem stosowania bardziej konserwatywnych parametrów do szacowania ryzyka kursowego,
- źródeł tworzenia rezerwy – rezerwa może być tworzona maksymalnie w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego[8]; utrzymano przy tym zasadę, iż tworzenie rezerwy nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku obrotowego (straty), oraz
- warunków jej rozwiązywania – rezerwa rozwiązywana jest na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych, powiększonych o nadwyżkę kosztów nad przychodami ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych, w kwocie, która mogłaby spowodować stratę (por. Rozdział 2.5.13.).[9]

Zmienione zasady tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych mogą skutkować wyższym oszacowaniem kwoty rezerwy przy jednoczesnym wydłużeniu okresu jej akumulacji.

[7] Równego kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.
[8] Dotychczas rezerwa była tworzona w kwocie nadwyżki przychodów nad kosztami.
[9] Dotychczas rezerwa mogła być rozwiązywana na pokrycie tylko kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej walut obcych, które mogłyby spowodować stratę.

4. Wartości oparte na profesjonalnych szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym NBP. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się być zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań, jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych. Zgodnie z uchwałą nr 6/2019 RPP oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 9.1.4.).

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje istotnych oszacowań, dotyczą w szczególności ustalania:

- kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej, sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuariusza),
- okresów używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

5. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	19 499 160,2	757 567,8	18 741 592,4
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	23 019 630,0	19 170 749,5	3 848 880,5
- rachunek bieżący w złocie	*10 813 438,9*	*2 265 651,6*	*8 547 787,3*
- lokaty terminowe w złocie	*12 206 191,1*	*16 905 097,9*	*-4 698 906,8*
Razem	**42 518 790,2**	**19 928 317,3**	**22 590 472,9**
w tym różnice z wyceny złota	*17 794 911,6*	*11 875 428,3*	*5 919 483,3*

		31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Złoto przechowywane w NBP	w tys. uncji	3 371,2	157,2	3 214,0
	(w tonach)	*(104,9)*	*(4,9)*	*(100,0)*
Złoto na rachunkach w bankach zagranicznych, w tym	w tys. uncji	3 980,0	3 978,5	1,5
	(w tonach)	*(123,7)*	*(123,7)*	*(0,0)*
- rachunek bieżący w złocie	*w tys. uncji*	*1 869,6*	*470,2*	*1 399,4*
	(w tonach)	*(58,1)*	*(14,6)*	*(43,5)*
- lokaty terminowe w złocie	*w tys. uncji*	*2 110,4*	*3 508,3*	*-1 397,9*
	(w tonach)	*(65,6)*	*(109,1)*	*(-43,5)*
Razem	**w tys. uncji**	**7 351,2**	**4 135,7**	**3 215,5**
	(w tonach)	***(228,6)***	***(128,6)***	***(100,0)***

Złoto jest przechowywane w NBP oraz w Banku Anglii.

Złoto przechowywane w Banku Anglii jest:

- utrzymywane na rachunku bieżącym w Banku Anglii,
- inwestowane w transakcje lokat terminowych z zagranicznymi bankami komercyjnymi oraz bankami centralnymi; odsetki od lokat terminowych w złocie są naliczane i wypłacane w USD (por. Nota 3 i Nota 28).

Wzrost salda o 100,0 ton wynikał z transakcji zakupu złota przez NBP na rynku międzybankowym w pierwszej połowie 2019 r. W drugiej połowie 2019 r. przetransportowano 100,0 ton złota z Banku Anglii do NBP.

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała także aktualizacja wyceny zasobu złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	3 337 230,8	2 673 540,0	663 690,8
Rachunek bieżący w MFW	1 547 266,4	1 558 705,4	-11 439,0
Lokata terminowa w MFW	37 229,3	36 933,6	295,7
Pożyczki udzielone MFW	349 309,5	550 271,5	-200 962,0
Razem	**5 271 036,0**	**4 819 450,5**	**451 585,5**
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	*-273 875,0*	*-318 531,1*	*44 656,1*

w tys. SDR	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Transza rezerwowa	634 092,9	512 054,7	122 038,2
Rachunek bieżący w MFW	293 989,4	298 533,9	-4 544,5
Lokata terminowa w MFW	7 073,8	7 073,8	0,0
Pożyczki udzielone MFW	66 370,8	105 391,8	-39 021,0
Razem	**1 001 526,9**	**923 054,2**	**78 472,7**

Pozycja obejmuje nominowane w SDR:

- transzę rezerwową, która odpowiada udziałom członkowskim Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, zwanym dalej „MFW", pomniejszonym o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1).

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	*21 796 747,9*	*21 388 360,0*	*408 387,9*
Rachunek nr 1 MFW	*-18 459 517,1*	*-18 714 820,0*	*255 302,9*
Transza rezerwowa	**3 337 230,8**	**2 673 540,0**	**663 690,8**

w tys. SDR	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Udziały członkowskie w MFW	*4 095 400,0*	*4 095 400,0*	*0,0*
Rachunek nr 1 MFW	*-3 461 307,1*	*-3 583 345,3*	*122 038,2*
Transza rezerwowa	**634 092,9**	**512 054,7**	**122 038,2**

Wielkość udziałów w MFW jest określana dla każdego kraju członkowskiego na podstawie wybranych wskaźników makroekonomicznych i wnoszona w pełnej wysokości (w walucie krajowej i w walutach obcych). Od wielkości udziałów uzależnione są m.in. liczba głosów w MFW danego kraju członkowskiego, przypisana mu wielkość alokacji SDR, limity przyznawanych kredytów.

Środki zgromadzone na Rachunku nr 1 MFW są wykorzystywane przez MFW w ramach kwartalnych Planów Transakcji Finansowych (*Financial Transactions Plans - FTP*). Środki te są zamieniane na walutę obcą i przekazywane krajom członkowskim – pożyczkobiorcom MFW, co powoduje wzrost transzy rezerwowej. Z kolei spłaty dokonywane przez pożyczkobiorców MFW w walutach obcych są zamieniane na walutę krajową i ujmowane na Rachunku nr 1 MFW, co powoduje spadek transzy rezerwowej.
Spadek transzy rezerwowej powodują również wpływy na Rachunek nr 1 MFW z tytułu opłacenia w złotych przez kraje członkowskie podwyższenia ich udziałów w MFW.

- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane środki pieniężne otrzymane w ramach alokacji SDR (por. Nota 17) oraz spłaty w SDR należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (*New Arrangements to Borrow - NAB*), jak również są dokonywane rozliczenia z tytułu odsetek i opłat od sald i transakcji związanych z MFW,
- nieoprocentowaną lokatę terminową NBP w administrowanym przez MFW Funduszu Powierniczym PRG-HIPC (Program Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych) (por. Nota 41),
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach NAB (por. Nota 27).

Transza rezerwowa (z wyjątkiem części nieoprocentowanej, która jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR), saldo rachunku bieżącego w MFW oraz pożyczki udzielone MFW są oprocentowane według stopy procentowej określonej przez MFW.

Wzrost pozycji w walucie oryginalnej był wynikiem zwiększenia transzy rezerwowej, co było efektem:

- transakcji zrealizowanych w ramach FTP - płatności dokonane przez MFW z Rachunku nr 1 MFW w NBP na rzecz krajów członkowskich (122.000,0 tys. SDR), oraz
- zasileń Rachunku nr 2 MFW (por. Nota 14) środkami pieniężnymi z Rachunku nr 1 MFW w kwocie odpowiadającej 38,2 tys. SDR.

Jednocześnie na zmianę pozycji w walucie oryginalnej wpływ miało:

- zmniejszenie należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB, co było głównie efektem spłaty przez MFW części zadłużenia wobec NBP w kwocie 38.900,0 tys. SDR (por. Nota 27),
- zmniejszenie rachunku bieżącego w MFW głównie w wyniku rozliczeń z MFW z tytułu odsetek i opłat (4.490,4 tys. SDR).

Na wartość pozycji w walucie krajowej wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22).

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki bieżące w walutach obcych, w tym*	9 259 141,9	10 290 650,8	-1 031 508,9
- rachunek bieżący w EBC dla rozliczeń w systemie TARGET2	*3 507 926,5*	*3 370 499,9*	*137 426,6*
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 168 428,6	37 477 995,2	-5 309 566,6
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	43 215 223,2	37 849 982,3	5 365 240,9
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	354 961 158,9	329 190 814,2	25 770 344,7
Zapas banknotów i monet zagranicznych	179 119,9	195 945,7	-16 825,8
Inne należności w walutach obcych, w tym	141 323,3	43 187,2	98 136,1
*- depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych**	*141 124,2*	*42 268,3*	*98 855,9*
- odsetki od lokat terminowych w złocie	*199,1*	*918,9*	*-719,8*
Razem	**439 924 395,8**	**415 048 575,4**	**24 875 820,4**
w tym			
- różnice z wyceny kursowej	*10 411 877,0*	*13 352 860,9*	*-2 940 983,9*
- różnice z wyceny cenowej	*1 814 526,9*	*1 229 622,1*	*584 904,8*

* W 2019 r. przeniesiono saldo uzupełniających depozytów zabezpieczających gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (*variation margin*) prezentowane na dzień 31.12.2018 w pozycji *Rachunki bieżące w walutach obcych* do pozycji Inne należności w walutach obcych - *depozyty zabezpieczające gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych*, gdzie dotychczas prezentowano wyłącznie depozyty początkowe (*initial margin*). Saldo depozytów *variation margin* na 31.12.2018 wynosiło 2.880,0 tys. zł.

Pozycja obejmuje głównie podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i NZD, to jest:

- dłużne papiery wartościowe (dyskontowe i o oprocentowaniu stałym) – wszystkie dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP są notowane na aktywnym rynku; zarówno na 31.12.2019, jak i na 31.12.2018 NBP nie posiadał dłużnych papierów wartościowych zakwalifikowanych jako utrzymywane do terminu wymagalności,
- lokaty terminowe,
- lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty reverse repo) – w ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami repo[10] (por. Nota 16).

Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

[10] Na 31.12.2019 dłużne papiery wartościowe o wartości 42.593.876,7 tys. zł stanowiły zabezpieczenie przyjętych lokat terminowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu – lokat repo (37.647.868,8 tys. zł na 31.12.2018 r.).

31.12.2019						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	515 400,0	2 638 681,5	155 200,0	174 400,0	29 350 529,6	1 977 145,4
Lokaty reverse repo	6 982 225,8	493 686,1	2 594 163,2	613 419,9	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	49 937 405,5	17 269 891,4	8 968 740,6	11 278 386,1	24 371 403,7	2 501 789,9
Razem	**57 435 031,3**	**20 402 259,0**	**11 718 103,8**	**12 066 206,0**	**53 721 933,3**	**4 478 935,3**

31.12.2018						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	606 500,0	4 220 596,4	100 000,0	300 400,0	27 489 447,1	1 539 240,8
Lokaty reverse repo	5 709 188,6	1 224 971,0	1 660 449,6	1 192 153,1	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	40 851 481,2	20 913 559,6	8 744 136,1	10 401 706,4	23 014 085,8	2 466 932,9
Razem	**47 167 169,8**	**26 359 127,0**	**10 504 585,7**	**11 894 259,5**	**50 503 532,9**	**4 006 173,7**

Zmiana						
w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD
Lokaty terminowe	-91 100,0	-1 581 914,9	55 200,0	-126 000,0	1 861 082,5	437 904,6
Lokaty reverse repo	1 273 037,2	-731 284,9	933 713,6	-578 733,2	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	9 085 924,3	-3 643 668,2	224 604,5	876 679,7	1 357 317,9	34 857,0
Razem	**10 267 861,5**	**-5 956 868,0**	**1 213 518,1**	**171 946,5**	**3 218 400,4**	**472 761,6**

Na zmianę pozycji w walutach obcych wpływ miały głównie:

- napływ środków pieniężnych w walutach obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 11, Nota 15 oraz Nota 16);
- osiągnięty dodatni wynik z zarządzania instrumentami inwestycyjnymi rezerw walutowych oraz efekty wyceny cenowej (por. Nota 28 i Nota 29 oraz Nota 22 i Nota 30);
- zmiana struktury walutowej benchmarku strategicznego w 2019 r., skutkująca wzrostem udziału instrumentów inwestycyjnych w USD, przy zmniejszeniu udziału instrumentów inwestycyjnych w EUR (por. Rozdział 9.1.4.);
- zakup złota (por. Nota 1);
- wzrost finansowania MFW z tytułu transakcji w ramach FTP (por. Nota 2);
- zmiana zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 16).

Dodatkowo na zmianę pozycji wpływ miała aktualizacja wyceny kursowej (por. Nota 22 i Nota 30).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej	0,0	5 643 437,2	-5 643 437,2
Odsetki należne za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej	0,0	420,9	-420,9
Inne należności w walucie krajowej	10,4	57,0	-46,6
Razem	**10,4**	**5 643 915,1**	**-5 643 904,7**

Na 31.12.2019 pozycja obejmowała należności z tytułu rozliczeń związanych z przyjmowaniem krajowych znaków pieniężnych.

Na 31.12.2018 pozycja obejmowała głównie należności od banków krajowych z tytułu kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP, które zostały całkowicie spłacone w pierwszym kwartale 2019 r.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

Zmiana stanu środków trwałych *(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)* *w tys. złotych*	2019				2018			
	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem	Grunty, PWUG*, budynki, lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Maszyny, urządzenia, aparaty, narzędzia, wyposażenie i środki transportu	Nakłady na środki trwałe	Razem
Wartość brutto na początek okresu	**1 014 908,1**	**653 848,5**	**12 059,8**	**1 680 816,4**	**979 418,3**	**661 606,7**	**77 209,1**	**1 718 234,1**
Zwiększenia	3 618,1	36 968,3	37 587,7	**78 174,1**	39 124,4	50 762,4	28 430,7	**118 317,5**
Zmniejszenia	-278,6	-39 232,5	-23 327,5	**-62 838,6**	-3 634,6	-58 520,6	-93 580,0	**-155 735,2**
Wartość brutto na koniec okresu	**1 018 247,6**	**651 584,4**	**26 320,0**	**1 696 152,0**	**1 014 908,1**	**653 848,5**	**12 059,8**	**1 680 816,4**
w tym całkowicie umorzone	*2 423,2*	*233 842,8*	*0,0*	***236 266,0***	*2 423,2*	*220 103,2*	*0,0*	***222 526,4***
Umorzenie na początek okresu	**-425 840,9**	**-451 634,8**	**0,0**	**-877 475,7**	**-412 174,0**	**-461 931,7**	**0,0**	**-874 105,7**
Zwiększenia	-14 099,9	-48 319,2	0,0	**-62 419,1**	-13 813,4	-47 656,7	0,0	**-61 470,1**
Zmniejszenia	278,6	38 428,7	0,0	**38 707,4**	146,5	57 953,6	0,0	**58 100,1**
Umorzenie na koniec okresu	**-439 662,1**	**-461 525,3**	**0,0**	**-901 187,5**	**-425 840,9**	**-451 634,8**	**0,0**	**-877 475,7**
Odpisy aktualizujące na początek okresu	**-272,9**	**-321,1**	**0,0**	**-594,0**	**-3 397,0**	**-311,8**	**-25 464,8**	**-29 173,6**
Zwiększenia	0,0	-158,2	0,0	**-158,2**	0,0	-12,5	0,0	**-12,5**
Zmniejszenia**	0,0	5,1	0,0	**5,1**	3 124,1	3,2	25 464,8	**28 592,1**
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	**-272,9**	**-474,3**	**0,0**	**-747,2**	**-272,9**	**-321,1**	**0,0**	**-594,0**
Wartość netto na koniec okresu	**578 312,6**	**189 584,7**	**26 320,0**	**794 217,3**	**588 794,3**	**201 892,6**	**12 059,8**	**802 746,7**

* Na 31.12.2019 wartość netto PWUG (praw wieczystego użytkowania gruntów) wyniosła 56.125,7 tys. zł przy umorzeniu w kwocie 29.500,2 tys. zł (na 31.12.2018 odpowiednio: 57.250,1 tys. zł i 28.375,7 tys. zł).

** Zmniejszenie odpisów aktualizujących wartość gruntów oraz nakładów na środki trwałe w 2018 r. związane było z nieodpłatnym przekazaniem nieruchomości w Zegrzu na rzecz Skarbu Państwa. Wpłynęło to odpowiednio na zmniejszenie wartości brutto tych pozycji.

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych *(ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabeli mogą się nie sumować)* *w tys. złotych*	2019				2018			
	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem	Oprogramowanie komputerowe	Prawa autorskie, prawa majątkowe i podobne wartości	Nakłady na wartości niematerialne i prawne	Razem
Wartość brutto na początek okresu	**464 017,2**	**15 429,4**	**4 386,0**	**483 832,6**	**427 435,8**	**14 054,4**	**16 356,5**	**457 846,7**
Zwiększenia	20 636,6	3 763,0	20 424,0	**44 823,6**	38 872,3	1 582,4	22 239,4	**62 694,1**
Zmniejszenia	-14 073,3	-226,4	-20 664,6	**-34 964,4**	-2 290,9	-207,4	-34 209,9	**-36 708,2**
Wartość brutto na koniec okresu	**470 580,4**	**18 965,9**	**4 145,4**	**493 691,8**	**464 017,2**	**15 429,4**	**4 386,0**	**483 832,6**
w tym całkowicie umorzone	*138 359,6*	*2 370,4*	*0,0*	***140 730,0***	*121 533,9*	*2 259,4*	*0,0*	***123 793,3***
Umorzenie na początek okresu	**-372 838,4**	**-7 061,3**	**0,0**	**-379 899,7**	**-351 685,6**	**-6 044,0**	**0,0**	**-357 729,6**
Zwiększenia	-23 047,5	-1 222,8	0,0	**-24 270,3**	-23 443,7	-1 051,9	0,0	**-24 495,6**
Zmniejszenia	14 069,8	226,4	0,0	**14 296,3**	2 290,9	34,6	0,0	**2 325,5**
Umorzenie na koniec okresu	**-381 816,0**	**-8 057,7**	**0,0**	**-389 873,7**	**-372 838,4**	**-7 061,3**	**0,0**	**-379 899,7**
Odpisy aktualizujące na początek okresu	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**
Zwiększenia	0,0	0,0	0,0	**0,0**	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Zmniejszenia	0,0	0,0	0,0	**0,0**	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Odpisy aktualizujące na koniec okresu	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**	**-8,9**	**0,0**	**0,0**	**-8,9**
Wartość netto na koniec okresu	**88 755,5**	**10 908,2**	**4 145,4**	**103 809,1**	**91 169,9**	**8 368,1**	**4 386,0**	**103 924,0**

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Akcje i udziały w podmiotach krajowych, w tym	128 848,9	128 848,9	0,0
- akcje Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A.	*51 708,1*	*51 708,1*	*0,0*
- akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A.	*75 312,5*	*75 312,5*	*0,0*
- udziały w Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	*1 820,0*	*1 820,0*	*0,0*
- inne	*8,3*	*8,3*	*0,0*
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych, w tym	143 314,1	142 317,0	997,1
- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych	*52 630,0*	*52 212,0*	*418,0*
- udziały w S.W.I.F.T.	*674,9*	*681,4*	*-6,5*
- udziały w Europejskim Banku Centralnym	*90 009,2*	*89 423,6*	*585,6*
Razem	**272 163,0**	**271 165,9**	**997,1**

Wzrost wartości pozycji wynikał ze wzrostu udziału NBP w kapitale subskrybowanym EBC, w związku z regularną aktualizacją klucza subskrypcji kapitału EBC, a także aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych.

Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych nie uległo zmianie w stosunku do 31.12.2018 i na 31.12.2019 kształtowało się następująco:

Podmiot	Kapitał zakładowy *(w tys. złotych)*	Cena nominalna 1 udziału/akcji *(w tys. złotych)*	Liczba akcji/udziałów w posiadaniu NBP	Udział NBP w kapitale zakładowym *(w %)*
	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019	31.12.2019
Zaangażowanie NBP w podmiotach krajowych, w tym				
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	21 000,0	1,0	7 000	33,33%
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	5 445,0	0,5	3 750	34,44%
- Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.	10 000,0	10,0	1 000	100,00%

Zaangażowanie NBP w podmiotach zagranicznych kształtowało się następująco:

- akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements - BIS*)
  Na 31.12.2019 i 31.12.2018 NBP posiadał 8.000 akcji przekładających się na tę samą liczbę głosów. Opłacono 25% wartości nominalnej akcji (wartość nominalna jednej akcji wynosi 5,0 tys. SDR), co wynosi 10.000,0 tys. SDR. Udział NBP w kapitale udziałowym BIS stanowi 1,43%.
- udziały w S.W.I.F.T. *(The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication)*
  Na 31.12.2019 i na 31.12.2018 NBP posiadał 53 udziały (w wysokości 158,5 tys. EUR) z ogólnej liczby udziałów: 109.612 - na 31.12.2019 i 109.814 - na 31.12.2018.
- udziały w Europejskim Banku Centralnym.
  Od 01.05.2004, to jest od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2019 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 21.136,4 tys. EUR (20.796,2 tys. EUR na 31.12.2018).

  Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC", wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat, jak również w momencie zmiany w składzie krajów członkowskich Unii Europejskiej (por. Nota 41). Ostatnia regularna aktualizacja klucza subskrypcji kapitału obowiązuje od 1 stycznia 2019 r. W jej wyniku udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł z 5,1230% do 5,2068%, co odpowiadało wzrostowi kwoty udziałów z 554.565,1 tys. EUR do 563.636,5 tys. EUR.

  NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W wyniku ostatniej

aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC z dnia 1 stycznia 2019 r. wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła z 20.796,2 tys. EUR do 21.136,4 tys. EUR. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 542.500,1 tys. EUR.

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	9 639,3	763,9	8 875,4
Różnice z wyceny cenowej	858,6	107,5	751,1
Razem	**10 497,9**	**871,4**	**9 626,5**

Pozycja obejmuje dodatnie różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 22).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rozliczenia międzyokresowe kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP*	5 421,6	6 667,1	-1 245,5
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług	25 878,2	28 340,7	-2 462,5
Razem	**31 299,8**	**35 007,8**	**-3 708,0**

* Por. Nota 11.

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług dotyczą głównie wydatków związanych z gospodarką własną NBP (przede wszystkim z tytułu opłat za usługi informatyczne na rzecz NBP).

Nota 9 Inne pozostałe aktywa

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Środki obrotowe, w tym	33 794,2	23 305,6	10 488,6
- metale szlachetne	*30 457,1*	*19 870,0*	*10 587,1*
- wartości kolekcjonerskie nieobiegowe	*2 781,1*	*2 854,1*	*-73,0*
- inne	*556,0*	*581,5*	*-25,5*
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej, w tym	107 027,3	120 885,7	-13 858,4
- pożyczki udzielone pracownikom, w tym	*22 149,3*	*21 085,9*	*1 063,4*
• pożyczki udzielone z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	*12 220,1*	*11 558,8*	*661,3*
- inne kredyty	*84 878,0*	*99 799,8*	*-14 921,8*
Inne należności, w tym	22 868,4	19 986,9	2 881,5
- publicznoprawne	*226,0*	*5,3*	*220,7*
- od odbiorców i dostawców	*10 393,1*	*9 521,9*	*871,2*
- inne	*12 249,3*	*10 459,7*	*1 789,6*
Środki pieniężne Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	4 761,7	5 663,7	-902,0
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	5 645,4	24 280,6	-18 635,2
Razem	**174 096,9**	**194 122,5**	**-20 025,6**

Spadek pozycji *Inne kredyty*, obejmującej należność z tytułu udzielonego przez NBP w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP, był wynikiem spłat wierzytelności z umów kredytowych przelanych na rzecz NBP jako zabezpieczenie tego kredytu (por. Rozdział 9.1.1.3.1.).

Wzrost wartości pozycji *Metale szlachetne* wynikał głównie z zakupu złota nieodpowiadającego międzynarodowym standardom czystości pod koniec 2019 r. na potrzeby emisji monet kolekcjonerskich w 2020 r.

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych. Spadek pozycji jest wypadkową wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 25) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem zakupu/sprzedaży w transakcji.

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Banknoty krajowe w obiegu	233 384 973,1	214 430 353,4	18 954 619,7
Monety krajowe w obiegu	5 392 274,9	5 059 583,3	332 691,6
Razem	**238 777 248,0**	**219 489 936,7**	**19 287 311,3**

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2019 wyniosła 297.749,1 tys. zł w porównaniu z 291.741,1 tys. zł na 31.12.2018. Wzrost pozycji wynikał ze zwiększenia zapotrzebowania rynku na pieniądz gotówkowy.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2019 r. wyniósł 228.433,1 mln zł w porównaniu z 206.813,5 mln zł w 2018 r.

Nota 11 Zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych		31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
2.	Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	72 942 616,5	-7 532 258,9
	Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych), w tym	50 655 941,5	61 390 258,2	-10 734 316,7
	- rachunki bieżące banków oraz KSKOK	*49 866 531,5*	*60 585 533,9*	*-10 719 002,4*
	- rachunki rezerw obowiązkowych banków nieposiadających rachunku bieżącego w NBP	*789 410,0*	*804 724,3*	*-15 314,3*
	Depozyty na koniec dnia, w tym	14 754 416,1	11 552 358,3	3 202 057,8
	- naliczone odsetki	*202,1*	*158,3*	*43,8*
4.	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, w tym	64 985 650,0	53 276 000,0	11 709 650,0
	- operacje podstawowe	*64 985 650,0*	*53 276 000,0*	*11 709 650,0*
	- operacje dostrajające	*0,0*	*0,0*	*0,0*
	Razem	**130 396 007,6**	**126 218 616,5**	**4 177 391,1**

Nota obejmuje zobowiązania z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej.

Wartość środków pieniężnych utrzymywanych przez banki oraz KSKOK[11] w NBP z tytułu rezerwy obowiązkowej jest uzależniona od kształtowania się podstawy naliczania rezerwy obowiązkowej oraz obowiązującej stopy rezerwy obowiązkowej. Rezerwa obowiązkowa jest wielkością uśrednioną w okresie jej utrzymywania.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej obejmują głównie zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu emisji przez NBP bonów

[11] Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe utrzymują rezerwę obowiązkową na rachunku KSKOK.

pieniężnych[12] w ramach podstawowych[13] i dostrajających[14] operacji otwartego rynku, których celem jest absorpcja płynności.

Środki rezerwy obowiązkowej oraz depozyty na koniec dnia podlegają oprocentowaniu, natomiast bony pieniężne są emitowane z dyskontem (por. Nota 8). Na 31.12.2019 i 31.12.2018 stopy procentowe będące podstawą oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej, depozytów na koniec dnia oraz ustalenia dyskonta bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku kształtowały się następująco:

%	31.12.2019	31.12.2018
Rezerwa obowiązkowa*	0,50	0,50
Depozyt na koniec dnia**	0,50	0,50
Bony pieniężne***	1,50	1,50

* Wysokość oprocentowania środków rezerwy obowiązkowej.
** Stopa depozytowa NBP.
*** Stopa referencyjna NBP.

Wzrost ogółu zobowiązań NBP z tytułu operacji polityki pieniężnej o 4.177.391,1 tys. zł na 31.12.2019 w porównaniu do 31.12.2018 był przede wszystkim rezultatem:

- skupu napływających do NBP walut obcych z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP (por. Nota 3, Nota 15 oraz Nota 16);
- wypłaconych: dyskonta od bonów pieniężnych oraz odsetek od środków rezerwy obowiązkowej (por. Nota 28);

przy jednoczesnym zmniejszeniu pozycji z tytułu:

- spłaty w pierwszym kwartale 2019 r. kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 4),
- przyrostu pieniądza gotówkowego w obiegu w 2019 r. (por. Nota 10).

Sposób lokowania posiadanych w NBP środków pieniężnych pomiędzy zakup bonów pieniężnych NBP, złożenie depozytu na koniec dnia lub pozostawienie środków na rachunku bieżącym w NBP jest wynikiem indywidualnych decyzji banków.

[12] Zgodnie z uchwałą nr 30/2003 Zarządu NBP z dnia 12 września 2003 r. w sprawie emitowania bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24, z późn. zm.) nabywcami bonów pieniężnych mogą być banki krajowe, oddziały banków zagranicznych i oddziały instytucji kredytowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny oraz Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.
[13] W 2019 r. okresy zapadalności operacji podstawowych wynosiły 6, 7 i 8 dni (w 2018 r. tylko 7 dni).
[14] W 2019 r. okresy zapadalności operacji dostrajających wynosiły 1, 2 i 3 dni (w 2018 r. przeprowadzono również operację o okresie zapadalności 4 dni).

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rozrachunki w krajowych systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A., w tym	383 523,3	358 751,5	24 771,8
- w systemie Elixir	*120 892,1*	*155 159,1*	*-34 267,0*
- w systemie Express Elixir	*262 631,2*	*203 592,4*	*59 038,8*
Zobowiązania z tytułu zastępczej obsługi kasowej	1 818,9	4 059,2	-2 240,3
Razem	**385 342,2**	**362 810,7**	**22 531,5**

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną, które dotyczą rozliczeń w systemach płatniczych Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz zastępczej obsługi kasowej[15].

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Zobowiązania wobec sektora rządowego, w tym	9 326 302,8	7 251 979,7	2 074 323,1
- rachunki budżetu państwa	*5 199 873,9*	*4 279 041,1*	*920 832,8*
- rachunki funduszy zabezpieczenia społecznego	*4 058 661,0*	*2 896 011,0*	*1 162 650,0*
- rachunki pozostałych podmiotów sektora rządowego	*67 750,6*	*76 927,6*	*-9 177,0*
- inne zobowiązania wobec sektora rządowego	*17,3*	*0,0*	*17,3*
Pozostałe zobowiązania	20 433,0	21 528,3	-1 095,3
Razem	**9 346 735,8**	**7 273 508,0**	**2 073 227,8**

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla podmiotów sektora rządowego.

[15] Dotyczy wypłat gotówki dokonywanych w bankach krajowych przez państwowe jednostki budżetowe oraz urzędy obsługujące organy podatkowe, mające siedzibę poza miastem, w którym NBP prowadzi obsługę kasową (por. Nota 33).

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki międzynarodowych organizacji finansowych i banków centralnych, w tym	9 379,0	16 549,8	-7 170,8
- Rachunek nr 2 MFW	*89,5*	*121,7*	*-32,2*
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	2 256 750,9	2 589 436,3	-332 685,4
Razem	**2 266 129,9**	**2 605 986,1**	**-339 856,2**

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rachunki budżetu państwa	16 267 552,3	21 328 213,5	-5 060 661,2
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	3 507 913,5	3 307 151,7	200 761,8
Pozostałe zobowiązania	2 580 751,7	464 743,4	2 116 008,3
Razem	**22 356 217,5**	**25 100 108,6**	**-2 743 891,1**
w tym różnice z wyceny kursowej	*137 270,4*	*552 604,3*	*-415 333,9*

W pozycji *Pozostałe zobowiązania* są ujmowane zobowiązania w walutach obcych z tytułu zleceń płatniczych posiadaczy rachunków w NBP będących w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy. Wzrost pozycji wynikał z większej wartości nierozliczonych zleceń posiadaczy rachunków.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	42 919 855,6	37 848 426,7	5 071 428,9
Rachunki międzynarodowych organizacji niefinansowych	745 834,1	37 796,9	708 037,2
Pozostałe zobowiązania	0,0	278,8	-278,8
Razem	**43 665 689,7**	**37 886 502,4**	**5 779 187,3**
w tym różnice z wyceny kursowej	*1 448 909,7*	*1 472 452,1*	*-23 542,4*

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (lokaty repo) zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach

realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami reverse repo (por. Nota 3).

Poniżej przedstawiono lokaty repo w podziale na waluty obce.

w tys. jednostek waluty oryginalnej	USD	EUR	GBP	AUD
31.12.2019	6 982 119,4	493 665,6	2 593 794,5	503 356,2
31.12.2018	5 709 135,2	1 224 878,2	1 660 311,1	1 192 042,9
Zmiana	1 272 984,2	-731 212,6	933 483,4	-688 686,7

Pozostałe zobowiązania obejmują głównie będące w trakcie rozliczenia na dzień bilansowy transakcje własne w walutach obcych.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Alokacja SDR	**6 875 252,6**	**6 823 985,7**	**51 266,9**
w tym różnice z wyceny kursowej SDR	*-357 227,6*	*-451 016,5*	*93 788,9*

Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. W ramach alokacji ogólnej i specjalnej Rzeczypospolitej Polskiej przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR. Zobowiązanie wobec MFW z tytułu alokacji SDR jest oprocentowane według stopy procentowej MFW.

Spadek pozycji w walucie oryginalnej wynikał ze spadku naliczonych odsetek z tytułu alokacji. Na zmianę pozycji w walucie krajowej wpływ miała przede wszystkim aktualizacja wyceny kursowej SDR (por. Nota 22).

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Różnice z wyceny kursowej	6 356,5	23 459,0	-17 102,5
Różnice z wyceny cenowej	0,0	328,0	-328,0
Razem	**6 356,5**	**23 787,0**	**-17 430,5**

Pozycja obejmuje ujemne różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (por. Nota 26 i Nota 30). Spadek ujemnych różnic z wyceny kursowej transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych jest wypadkową

wolumenu tych transakcji na koniec roku (por. Nota 25) oraz różnicy między średnim kosztem zasobu a kursem średnim NBP.

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	84 282,3	81 206,0	3 076,3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	60 020,4	60 850,0	-829,6
Razem	**144 302,7**	**142 056,0**	**2 246,7**

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dotyczą głównie wartości otrzymanych nieodpłatnie w ubiegłych latach środków trwałych.

Nota 20 Inne pozostałe pasywa

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	16 981,0	17 222,5	-241,5
Inne zobowiązania, w tym	44 804,2	54 658,3	-9 854,1
- publicznoprawne	*17 774,4*	*14 809,5*	*2 964,9*
- wobec dostawców	*18 326,6*	*38 221,5*	*-19 894,9*
- inne	*8 703,2*	*1 627,3*	*7 075,9*
Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych	10 032,9	1 355,5	8 677,4
Razem	**71 818,1**	**73 236,3**	**-1 418,2**

Wyrównanie do średniego kosztu zasobu waluty obcej dla instrumentów pozabilansowych dotyczy transakcji bieżących w walutach obcych ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	156 899,5	137 035,1	19 864,4
Pozostałe rezerwy	8 729,3	8 333,2	396,1
Razem	**165 628,8**	**145 368,3**	**20 260,5**

Zmianę rezerw w 2019 i 2018 r. w podziale na poszczególne tytuły przedstawiają poniższe tabele (por. Nota 36).

w tys. złotych	01.01.2019	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2019
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	137 035,1	33 388,6	-13 501,5	-22,7	156 899,5
- z tytułu odpraw emerytalnych	*70 177,2*	*15 168,1*	*-4 116,7*	*0,0*	*81 228,6*
- z tytułu odpraw rentowych	*1 810,1*	*268,1*	*-57,2*	*0,0*	*2 021,0*
- z tytułu nagród jubileuszowych	*51 844,2*	*14 259,8*	*-8 827,6*	*0,0*	*57 276,4*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	*12 093,6*	*3 522,0*	*-85,1*	*0,0*	*15 530,5*
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	*1 110,0*	*170,6*	*-414,9*	*-22,7*	*843,0*
Pozostałe, w tym	8 333,2	399,7	0,0	-3,6	8 729,3
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	*8 276,0*	*399,2*	*0,0*	*-3,6*	*8 671,6*
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	*57,2*	*0,5*	*0,0*	*0,0*	*57,7*
Razem	**145 368,3**	**33 788,3**	**-13 501,5**	**-26,3**	**165 628,8**

w tys. złotych	01.01.2018	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	31.12.2018
Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	125 481,2	23 750,0	-11 929,1	-267,0	137 035,1
- z tytułu odpraw emerytalnych	*65 542,0*	*8 740,2*	*-4 105,0*	*0,0*	*70 177,2*
- z tytułu odpraw rentowych	*1 722,1*	*238,6*	*-150,6*	*0,0*	*1 810,1*
- z tytułu nagród jubileuszowych	*49 032,1*	*9 802,5*	*-6 990,4*	*0,0*	*51 844,2*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	*7 305,0*	*4 924,2*	*-135,6*	*0,0*	*12 093,6*
- na ustawowe i dodatkowe odprawy pieniężne oraz dodatkowe świadczenia dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zwalnianych z przyczyn niedotyczących pracowników	*1 880,0*	*44,5*	*-547,5*	*-267,0*	*1 110,0*
Pozostałe, w tym	8 302,8	557,7	0,0	-527,3	8 333,2
- na przyszłe zobowiązania z tytułu spraw sądowych	*8 249,9*	*553,4*	*0,0*	*-527,3*	*8 276,0*
- na przyszłe zobowiązania wynikające z operacji finansowych w walucie krajowej	*52,9*	*4,3*	*0,0*	*0,0*	*57,2*
Razem	**133 784,0**	**24 307,7**	**-11 929,1**	**-794,3**	**145 368,3**

Nota 22 Różnice z wyceny

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota	17 794 911,6	11 875 428,3	5 919 483,3
Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych	9 019 122,4	12 271 378,4	-3 252 256,0
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	2 062 073,4	1 428 340,4	633 733,0
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	*2 061 214,8*	*1 428 232,9*	*632 981,9*
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	*858,6*	*107,5*	*751,1*
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0
Razem	**30 494 130,6**	**27 193 170,3**	**3 300 960,3**

Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota przeliczoną na złote.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP[16].

Średnie koszty zasobu walut obcych i złota oraz kursy średnie NBP i średnia cena rynkowa złota

	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
w złotych	31.12.2019		31.12.2018	
USD	3,6517	3,7977	3,5129	3,7597
EUR	4,2588	4,2585	4,2166	4,3000
GBP	4,8319	4,9971	4,7761	4,7895
AUD	2,6600	2,6624	2,7066	2,6549
NOK	0,4340	0,4320	0,4381	0,4325
NZD	2,5106	2,5567	2,4997	2,5230
SDR	5,5365	5,2630	5,5663	5,2212
uncja złota*	3 363,2276	5 783,8971	1 947,1693	4 818,6195

* Cena uncji złota w USD wynosiła odpowiednio: 1.523,00 USD na 31.12.2019 oraz 1.281,65 USD na 31.12.2018.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej walut obcych w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
USD	7 215 159,5	10 104 703,6	-2 889 544,1
EUR	0,0	1 827 375,7	-1 827 375,7
GBP	1 495 388,6	119 108,3	1 376 280,3
AUD	27 163,9	0,0	27 163,9
NZD	200 522,3	90 652,5	109 869,8
SDR	80 618,1	129 034,6	-48 416,5
Pozostałe	270,0	503,7	-233,7
Razem	**9 019 122,4**	**12 271 378,4**	**-3 252 256,0**

Dodatnie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Dodatnie różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe nominowane w poszczególnych walutach obcych przedstawiono poniżej.

[16] W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej, dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP. Na koniec 2019 i 2018 r. taka sytuacja wystąpiła w przypadku waluty SDR, której zasób był ujemny.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	788 135,0	413 286,2	374 848,8
Papiery wartościowe w EUR	195 235,2	288 236,1	-93 000,9
Papiery wartościowe w GBP	248 152,7	174 273,8	73 878,9
Papiery wartościowe w AUD	502 012,8	256 889,6	245 123,2
Papiery wartościowe w NOK	68 874,1	92 314,8	-23 440,7
Papiery wartościowe w NZD	258 805,0	203 232,4	55 572,6
Razem	**2 061 214,8**	**1 428 232,9**	**632 981,9**

Dodatnie różnice z wyceny cenowej instrumentów finansowych pozabilansowych dotyczyły na 31.12.2019 transakcji terminowych sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w AUD, natomiast na 31.12.2018 transakcji terminowych zakupu dłużnych papierów wartościowych w GBP (por. Nota 26 i Nota 7).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2019:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP, podobnie jak na 31.12.2018, nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0
Fundusz rezerwowy	0,0	0,0	0,0
Rezerwy	6 686 317,3	3 874 387,4	2 811 929,9
Razem	**8 186 317,3**	**5 374 387,4**	**2 811 929,9**

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,

- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Zmiana pozycji była efektem zwiększenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 2.5.13., Rozdział 3., Nota 31 i Rozdział 9.1.4.). Zmianę stanu rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w 2019 i 2018 r. przedstawia poniższa tabela:

w tys. złotych	Stan początkowy	Zwiększenie	Rozwiązanie	Stan końcowy
2019	3 874 387,4	2 811 929,9	0,0	**6 686 317,3**
2018	0,0	3 874 387,4	0,0	**3 874 387,4**

Nota 24 Wynik finansowy

Na 31.12.2019 pozycja obejmowała:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie 7.828.502,5 tys. zł (por. Nota 40),
- niepokrytą stratę z lat ubiegłych w kwocie 11.865.363,4 tys. zł, która jest efektem poniesienia przez NBP strat:
  - za 2007 r. w wysokości 12.427.261,7 tys. zł,
  - za 2017 r. w wysokości 2.524.935,6 tys. zł

  oraz jej częściowego pokrycia środkami z funduszu rezerwowego:
  - w 2008 r. – w kwocie 969.350,0 tys. zł,
  - w 2015 r. – w kwocie 250.000,0 tys. zł,
  - w 2016 r. – w kwocie 400.000,0 tys. zł,
  - w 2018 r. – w kwocie 1.467.483,8 tys. zł.

6. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

31.12.2019 *w tys. złotych*	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	225 875,4	212 897,5	0,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	0,0	149 294,4	0,0	212 897,5	76 581,0	438 772,9

31.12.2018 *w tys. złotych*	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	984 860,0

Spadek pozycji wynikał z niższego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec 2019 r. transakcji bieżących zakupu/sprzedaży walut obcych.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych, w tym	0,0	48 913,9	-48 913,9
- papiery wartościowe w GBP	*0,0*	*48 913,9*	*-48 913,9*
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych, w tym	715 747,3	553 724,9	162 022,4
- papiery wartościowe w AUD	*715 747,3*	*553 724,9*	*162 022,4*
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	8 315 511,7	0,0	8 315 511,7
- bond futures w USD	*4 950 243,2*	*0,0*	*4 950 243,2*
- bond futures w EUR	*1 468 441,4*	*0,0*	*1 468 441,4*
- bond futures w GBP	*1 376 491,0*	*0,0*	*1 376 491,0*
- bond futures w AUD	*520 336,1*	*0,0*	*520 336,1*
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (bond futures), w tym	0,0	1 485 646,8	-1 485 646,8
- bond futures w EUR	*0,0*	*1 343 206,8*	*-1 343 206,8*
- bond futures w GBP	*0,0*	*142 440,0*	*-142 440,0*
Zakupione gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (depo futures), w tym	7 472 725,0	0,0	7 472 725,0
- depo futures w GBP	*7 472 725,0*	*0,0*	*7 472 725,0*
Sprzedane gwarantowane transakcje giełdowe w walutach obcych (depo futures), w tym	5 041 400,0	0,0	5 041 400,0
- depo futures w GBP	*5 041 400,0*	*0,0*	*5 041 400,0*

Pozycja obejmuje instrumenty finansowe wynikające z transakcji terminowych wykorzystywane przez NBP w ramach zarządzania rezerwami walutowymi.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Nowe Porozumienia Pożyczkowe - NAB

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych, do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek, do kwoty odpowiadającej ustanowionemu limitowi. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Obowiązujące Nowe Porozumienia Pożyczkowe z dnia 17 listopada 2017 r., będące odnowieniem Nowych Porozumień Pożyczkowych z 2011 r., wygasają po okresie pięciu lat (to jest 16 listopada 2022 r.).

Na 31.12.2019 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.219.125,0 tys. SDR (6.416.254,9 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019). Na 31.12.2018 kwota, do której NBP był zobowiązany udzielić MFW pożyczek w ramach NAB, wyniosła 1.180.225,0 tys. SDR (6.162.190,8 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018).

w tys. SDR	Stan początkowy	Zwiększenie		Zmniejszenie		Stan końcowy
		ustanowienie limitu	spłata pożyczki	udzielenie pożyczki	zmniejszenie limitu	
2011	0,0	2 528 590,0	0,0	-174 000,0	0,0	**2 354 590,0**
2012	2 354 590,0	0,0	2 500,0	-127 000,0	0,0	**2 230 090,0**
2013	2 230 090,0	0,0	27 200,0	-51 600,0	0,0	**2 205 690,0**
2014	2 205 690,0	0,0	72 827,5	-54 400,0	0,0	**2 224 117,5**
2015	2 224 117,5	0,0	102 200,0	-44 200,0	0,0	**2 282 117,5**
2016	2 282 117,5	0,0	21 323,8	0,0	-1 243 190,0*	**1 060 251,3**
2017	1 060 251,3	0,0	83 076,2	0,0	0,0	**1 143 327,5**
2018	1 143 327,5	0,0	36 897,5	0,0	0,0	**1 180 225,0**
2019	1 180 225,0	0,0	38 900,0	0,0	0,0	**1 219 125,0**
	Razem	**2 528 590,0**	**384 925,0**	**-451 200,0**	**-1 243 190,0**	

* W wyniku podniesienia udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w 2016 r. wielkość limitu uległa zmniejszeniu o 1.243.190,0 tys. SDR (z pierwotnej wielkości 2.528.590,0 tys. SDR do 1.285.400,0 tys. SDR).

Pożyczka dwustronna

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanych pożyczek do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest

możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Obecna umowa pożyczki dwustronnej z dnia 23 stycznia 2017 r., zastępująca umowę z marca 2013 r., obowiązuje do końca 2020 r. Wysokość limitu pożyczki została utrzymana na dotychczasowym poziomie.

Do 31.12.2019 MFW nie korzystał ze środków dostępnych w ramach umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP. W związku z tym na 31.12.2019 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.700.795,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2019). Na 31.12.2018 kwota, do której NBP zobowiązany był udzielić MFW pożyczek w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.961.000,0 tys. zł według kursu średniego NBP na 31.12.2018).

7. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 28 Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Zmiana
Instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych, w tym	8 272 055,7	7 560 987,6	-3 482 507,9	-3 408 338,1	4 789 547,8	4 152 649,5	636 898,3
*- dłużne papiery wartościowe**	*7 634 903,1*	*6 866 850,0*	*-3 058 595,6*	*-2 901 167,0*	*4 576 307,5*	*3 965 683,0*	*610 624,5*
*- lokaty terminowe***	*282 342,0*	*231 537,0*	*-96 850,3*	*-75 659,8*	*185 491,7*	*155 877,2*	*29 614,5*
*- lokaty reverse repo***	*350 776,4*	*455 025,6*	*-1 217,0*	*-6 192,6*	*349 559,4*	*448 833,0*	*-99 273,6*
*- lokaty repo****	*1 684,2*	*7 287,1*	*-325 519,3*	*-424 398,9*	*-323 835,1*	*-417 111,8*	*93 276,7*
*- pozostałe***	*2 350,0*	*287,9*	*-325,7*	*-919,8*	*2 024,3*	*-631,9*	*2 656,2*
Złoto**	5 960,2	11 355,6	-164,7	0,0	5 795,5	11 355,6	-5 560,1
Międzynarodowy Fundusz Walutowy	47 657,7	32 366,6	-68 878,6	-62 262,4	-21 220,9	-29 895,8	8 674,9
Instrumenty polityki pieniężnej, w tym	90,6	140,6	-1 455 090,9	-1 566 489,2	-1 455 000,3	-1 566 348,6	111 348,3
- bony pieniężne NBP	*0,0*	*0,0*	*-1 224 402,8*	*-1 350 744,6*	*-1 224 402,8*	*-1 350 744,6*	*126 341,8*
*- rezerwa obowiązkowa*****	*90,1*	*136,7*	*-225 021,2*	*-208 699,6*	*-224 931,1*	*-208 562,9*	*-16 368,2*
- depozyt na koniec dnia	*0,0*	*0,0*	*-5 666,9*	*-7 045,0*	*-5 666,9*	*-7 045,0*	*1 378,1*
- kredyt lombardowy	*0,5*	*3,9*	*0,0*	*0,0*	*0,5*	*3,9*	*-3,4*
Inne przychody/koszty z tytułu odsetek	32 437,2	35 029,7	-57 599,5	-44 625,3	-25 162,3	-9 595,6	-15 566,7
Razem	**8 358 201,4**	**7 639 880,1**	**-5 064 241,6**	**-5 081 715,0**	**3 293 959,8**	**2 558 165,1**	**735 794,7**

* W przychodach ujęto przychody z dyskonta i odsetek, a w kosztach - koszty premii.
** W kosztach ujęto koszty odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.
*** W przychodach ujęto przychody z odsetek z tytułu ujemnego oprocentowania.
**** W przychodach ujęto przychody z odsetek za naruszenie obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych

(por. Nota 3 i Nota 16)

	2019							
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 860 949,5	-433 782,7	314 436,0	495 687,0	160 039,2	178 978,5	0,0	4 576 307,5
Lokaty terminowe	53 277,4	-96 850,3	6 511,6	2 830,1	148 799,6	70 923,3	0,0	185 491,7
Lokaty reverse repo	239 893,9	-1 216,9	91 906,5	18 474,7	0,0	501,2	0,0	349 559,4
Lokaty repo	-225 206,3	1 562,3	-85 221,4	-14 505,6	0,0	-464,1	0,0	-323 835,1
Pozostałe	2 299,2	-299,8	15,6	14,9	8,0	-3,7	-9,9	2 024,3
Razem	**3 931 213,7**	**-530 587,4**	**327 648,3**	**502 501,1**	**308 846,8**	**249 935,2**	**-9,9**	**4 789 547,8**

2018								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	3 182 325,5	-437 826,2	295 716,8	560 222,3	165 336,5	199 908,1	0,0	3 965 683,0
Lokaty terminowe	67 562,4	-75 659,8	5 814,3	2 864,1	76 852,6	78 443,6	0,0	155 877,2
Lokaty reverse repo	395 695,8	-6 192,6	34 353,3	22 318,5	0,0	2 658,0	0,0	448 833,0
Lokaty repo	-375 080,4	7 110,8	-29 202,5	-17 550,1	0,0	-2 389,6	0,0	-417 111,8
Pozostałe	258,4	-622,3	0,5	2,7	12,5	-0,1	-283,6	-631,9
Razem	**3 270 761,7**	**-513 190,1**	**306 682,4**	**567 857,5**	**242 201,6**	**278 620,0**	**-283,6**	**4 152 649,5**

Zmiana								
w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Pozostałe	Razem
Dłużne papiery wartościowe	678 624,0	4 043,5	18 719,2	-64 535,3	-5 297,3	-20 929,6	0,0	610 624,5
Lokaty terminowe	-14 285,0	-21 190,5	697,3	-34,0	71 947,0	-7 520,3	0,0	29 614,5
Lokaty reverse repo	-155 801,9	4 975,7	57 553,2	-3 843,8	0,0	-2 156,8	0,0	-99 273,6
Lokaty repo	149 874,1	-5 548,5	-56 018,9	3 044,5	0,0	1 925,5	0,0	93 276,7
Pozostałe	2 040,8	322,5	15,1	12,2	-4,5	-3,6	273,7	2 656,2
Razem	**660 452,0**	**-17 397,3**	**20 965,9**	**-65 356,4**	**66 645,2**	**-28 684,8**	**273,7**	**636 898,3**

Wzrost o 636.898,3 tys. zł wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych wystąpił w warunkach:

- zwiększenia poziomu rezerw walutowych – ich średnioroczny poziom[17] wyniósł 375.498,2 mln zł w 2019 r. w porównaniu z 354.047,4 mln zł w 2018 r. (por. też Nota 3);
- zmiany struktury walutowej benchmarku strategicznego w drugiej połowie 2019 r. skutkującej wzrostem udziału portfela w USD, przy zmniejszeniu udziału portfela w EUR (por. Rozdział 9.1.4.);
- średniorocznej deprecjacji złotego w stosunku do USD (wzrost średniorocznego kursu z 3,6134 w 2018 r. do 3,8395 w 2019 r.);
- wzrostu średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w USD przy jednoczesnym spadku średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w AUD i NZD;
- wzrostu średniorocznego oprocentowania lokat terminowych w NOK;
- spadku średniorocznego zaangażowania w jednoczesne transakcje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych.

[17] Kalkulacja w oparciu o wartości nominalne na bazie dziennej.

Średnioroczne kursy walut obcych

w złotych	2019	2018	Zmiana
USD	3,8395	3,6134	0,2261
EUR	4,2980	4,2623	0,0357
GBP	4,8995	4,8170	0,0825
AUD	2,6687	2,6972	-0,0285
NOK	0,4364	0,4438	-0,0074
NZD	2,5295	2,4980	0,0315

Przychody z tytułu odsetek od złota (por. Nota 1 i Nota 3)

Pozycja obejmuje przychody z odsetek od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD. Spadek pozycji w 2019 r. był skutkiem niższego średniorocznego poziomu składanych lokat w warunkach obniżającego się średniorocznego ich oprocentowania przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do USD w ujęciu średniorocznym.

Wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (por. Nota 2 i Nota 17)

w tys. złotych	Przychody		Koszty		Wynik		
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	Zmiana
Odsetki od transzy rezerwowej	27 051,0	11 950,5	0,0	0,0	27 051,0	11 950,5	15 100,5
Odsetki od rachunku bieżącego w MFW	15 591,1	14 130,6	0,0	0,0	15 591,1	14 130,6	1 460,5
Odsetki od pożyczek udzielonych MFW	5 015,6	6 285,5	0,0	0,0	5 015,6	6 285,5	-1 269,9
Odsetki od alokacji SDR	0,0	0,0	-68 878,6	-62 262,4	-68 878,6	-62 262,4	-6 616,2
Razem	**47 657,7**	**32 366,6**	**-68 878,6**	**-62 262,4**	**-21 220,9**	**-29 895,8**	**8 674,9**

Ujemny wynik z tytułu odsetek od należności/zobowiązań związanych z MFW jest skutkiem nadwyżki oprocentowanych zobowiązań w SDR (alokacja SDR) nad oprocentowanymi należnościami w SDR (transza rezerwowa[18], rachunek bieżący w MFW oraz pożyczki udzielone MFW, por. Rozdział 9.1.4.1.). Zmniejszenie ujemnego wyniku było przede wszystkim skutkiem wzrostu należności z tytułu transzy rezerwowej (por. też Nota 2) w warunkach deprecjacji złotego w stosunku do SDR w ujęciu średniorocznym (wzrost kursu z 5,1111 w 2018 r. do 5,3045 w 2019 r.), wyższego średniorocznego oprocentowania SDR oraz spadku należności od pożyczek udzielonych MFW (por. też Nota 2).

[18] Wartość nieoprocentowanej części transzy rezerwowej jest stała i wynosi 56.236,0 tys. SDR (por. Nota 2).

Wynik z tytułu odsetek i dyskonta od instrumentów polityki pieniężnej (por. Nota 11)

Spadek o 111.348,3 tys. zł ujemnego wyniku z odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych w ramach operacji polityki pieniężnej był głównie spowodowany:

- niższymi o 126.341,8 tys. zł kosztami dyskonta od bonów pieniężnych NBP,

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach podstawowych operacji polityki pieniężnej	-1 198 018,2	-1 324 373,7	126 355,5
Koszty dyskonta od bonów pieniężnych NBP emitowanych w ramach dostrajających operacji polityki pieniężnej	-26 384,6	-26 370,9	-13,7
Razem	**-1 224 402,8**	**-1 350 744,6**	**126 341,8**

Powyższa zmiana była spowodowana głównie spadkiem średniorocznego poziomu emisji bonów pieniężnych NBP przy niezmienionej stopie referencyjnej NBP.

Średnioroczny poziom operacji podstawowych i dostrajających* oraz średnioroczny poziom stopy referencyjnej

w mln złotych / %	2019	2018	Zmiana
Operacje podstawowe	78 693,8	86 982,7	-8 288,9
Operacje dostrajające	1 731,6	1 731,7	-0,1
Stopa referencyjna NBP	1,50	1,50	0,0 p.p.

* Do wyliczenia wielkości średniorocznych operacji podstawowych i dostrajających uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- wyższymi o 16.321,6 tys. zł kosztami odsetek od rezerwy obowiązkowej, co było efektem wzrostu średniego poziomu rezerwy obowiązkowej w ciągu roku,

Średni poziom rezerwy obowiązkowej* oraz średnioroczne oprocentowanie rezerwy obowiązkowej

w mln złotych / %	2019	2018	Zmiana
Rezerwa obowiązkowa	45 006,0	41 972,6	3 033,4
Oprocentowanie rezerwy obowiązkowej	0,50	0,50	0,0 p.p.

* Kwoty rezerwy obowiązkowej obliczane przy uwzględnieniu okresów rezerwowych, ważone liczbą dni w okresie.

Inne przychody / koszty z tytułu odsetek

W ramach *Innych przychodów / kosztów z tytułu odsetek* ujmowane są głównie koszty odsetek od rachunków prowadzonych przez NBP dla budżetu państwa, przychody z odsetek od kredytów refinansowych udzielonych w innej formie określonej przez Zarząd NBP oraz przychody i koszty z tytułu odsetek związane z rozliczeniami w TARGET2.

Nota 29 Wynik z tytułu zrealizowanych operacji finansowych

w tys. złotych	Wynik		
	2019	2018	Zmiana
Zrealizowane różnice kursowe na transakcjach w walutach obcych	5 733 405,1	4 363 115,3	1 370 289,8
Zrealizowane różnice na transakcjach w złocie*	32,1	454,2	-422,1
Zrealizowane różnice cenowe, w tym	3 056 125,5	-972 057,6	4 028 183,1
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	*2 887 114,3*	*-808 946,1*	*3 696 060,4*
- z instrumentów finansowych pozabilansowych, w tym	*169 011,2*	*-163 111,5*	*332 122,7*
• z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe	*279 688,1*	*5 961,0*	*273 727,1*
• z gwarantowanych transakcji giełdowych (futures), w tym:	*-110 676,9*	*-169 072,5*	*58 395,6*
# bond futures	*-110 265,8*	*-169 072,5*	*58 806,7*
# depo futures	*-411,1*	*0,0*	*-411,1*
Pozostałe operacje finansowe	-4,6	-8,8	4,2
Razem	**8 789 558,1**	**3 391 503,1**	**5 398 055,0**

* Zrealizowane różnice wynikające z rozliczenia lokat w złocie.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych na transakcjach w walutach obcych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Pozostałe	Razem
2019	3 806 771,2	1 173 493,7	523 369,1	53 352,4	116 118,2	18 490,5	38 862,3	2 947,7	**5 733 405,1**
2018	2 525 615,8	671 463,8	492 177,7	-100 362,0	578 087,8	111 674,1	95 119,0	-10 660,9	**4 363 115,3**
Zmiana	1 281 155,4	502 029,9	31 191,4	153 714,4	-461 969,6	-93 183,6	-56 256,7	13 608,6	**1 370 289,8**

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w 2019 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD oraz EUR. Wzrost wyniku był spowodowany przede wszystkim wzrostem średniorocznej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu waluty USD, a także zwiększonym wolumenem sprzedaży waluty EUR.

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	Razem
2019	1 550 220,0	609 002,4	290 364,3	422 828,1	8 859,4	5 840,1	**2 887 114,3**
2018	-891 819,8	69 266,7	-30 858,1	44 465,1	0,0	0,0	**-808 946,1**
Zmiana	2 442 039,8	539 735,7	321 222,4	378 363,0	8 859,4	5 840,1	**3 696 060,4**

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
2019	190 536,9	17 108,0	-155,0	72 198,2	**279 688,1**
2018	-4 828,1	-990,9	-962,6	12 742,6	**5 961,0**
Zmiana	195 365,0	18 098,9	807,6	59 455,6	**273 727,1**

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych z dziennej wyceny gwarantowanych transakcji giełdowych (futures)

w tys. złotych	USD	EUR	GBP	AUD	Razem
Bond futures					
2019	-22 693,2	-67 659,2	-9 548,1	-10 365,3	**-110 265,8**
2018	-142 665,2	-23 094,3	-3 313,0	0,0	**-169 072,5**
Zmiana	119 972,0	-44 564,9	-6 235,1	-10 365,3	**58 806,7**
Depo futures					
2019	0,0	0,0	-411,1	0,0	**-411,1**
2018	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Zmiana	0,0	0,0	-411,1	0,0	**-411,1**

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic cenowych dotyczył głównie transakcji sprzedaży papierów wartościowych w USD, EUR, AUD i GBP. Wzrost wyniku w 2019 r. w porównaniu do 2018 r. był związany przede wszystkim z:

- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych przeprowadzanymi w warunkach obniżającej się rentowności na rynku USD, GBP oraz AUD;
- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w związku z transakcjami zakupu złota (por. Nota 1 oraz Nota 3);
- transakcjami sprzedaży dłużnych papierów wartościowych w EUR w związku ze zmianą benchmarku strategicznego (por. Nota 3 oraz Rozdział 9.1.4.).

Nota 30 Koszty niezrealizowane

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	-109 545,3	-835 517,7	725 972,4
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	-246 687,9	-198 938,8	-47 749,1
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	*-246 687,9*	*-198 610,8*	*-48 077,1*
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	*0,0*	*-328,0*	*328,0*
Razem	**-356 233,2**	**-1 034 456,5**	**678 223,3**

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP[19] (por. Nota 22). Ujemne różnice z wyceny kursowej w podziale na waluty obce przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
EUR	-5 817,7	0,0	-5 817,7
AUD	0,0	-552 387,7	552 387,7
NOK	-103 646,7	-283 076,6	179 429,9
Pozostałe	-80,9	-53,4	-27,5
Razem	**-109 545,3**	**-835 517,7**	**725 972,4**

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Ujemne różnice cenowe w podziale na papiery wartościowe w walutach obcych przedstawiono poniżej.

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Papiery wartościowe w USD	-147 292,3	-178 372,5	31 080,2
Papiery wartościowe w EUR	-54 730,5	-989,1	-53 741,4
Papiery wartościowe w GBP	-33 333,6	-8 115,7	-25 217,9
Papiery wartościowe w AUD	-11 331,5	0,0	-11 331,5
Papiery wartościowe w NOK	0,0	-11 133,5	11 133,5
Razem	**-246 687,9**	**-198 610,8**	**-48 077,1**

Nota 31 Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe

Por. Nota 23 i Rozdział 9.1.4.

Nota 32 Przychody z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Za prowadzenie przez NBP rachunków bankowych	582,2	526,4	55,8
Za wykonanie zleceń płatniczych	32 388,7	31 648,3	740,4
Pozostałe przychody z tytułu opłat i prowizji	16 594,7	12 606,1	3 988,6
Razem	**49 565,6**	**44 780,8**	**4 784,8**

[19] W przypadku ujemnego zasobu waluty obcej ujemne różnice z wyceny kursowej są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wzrost pozostałych przychodów z tytułu opłat i prowizji w 2019 r. dotyczył głównie przychodów z opłat za niedostarczenie w terminie dłużnych papierów wartościowych przez kontrahentów NBP (tzw. *fails charges*[20]), które w 2019 r. wyniosły 5.696,2 tys. zł w porównaniu z 1.849,5 tys. zł w 2018 r.

Nota 33 Koszty z tytułu opłat i prowizji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Za otwarcie i prowadzenie rachunków NBP	-7 877,2	-7 170,5	-706,7
Za wykonanie własnych zleceń płatniczych	-4 979,8	-3 889,9	-1 089,9
Z tytułu zastępczej obsługi kasowej	-3 693,5	-4 417,4	723,9
Koszty z tytułu opłaty za uczestnictwo NBP w systemie TARGET2	-14 640,6	-13 249,0	-1 391,6
Pozostałe koszty z tytułu opłat i prowizji	-8 135,7	-5 316,2	-2 819,5
Razem	**-39 326,8**	**-34 043,0**	**-5 283,8**

Wzrost kosztów opłat i prowizji za wykonanie własnych zleceń płatniczych związany był głównie z wydaniem z Banku Anglii części zasobu złota w związku z jego przetransportowaniem do Polski (por. Nota 1).

Spadek kosztów z tytułu zastępczej obsługi kasowej (ZOK) był spowodowany głównie udostępnieniem posiadaczom rachunków w NBP pod koniec 2018 r. nowych usług bankowych, w wyniku czego w 2019 r. wykorzystywano usługi substytucyjne (tj. karty płatnicze i wypłaty z bankomatów z użyciem telefonu komórkowego), ograniczając tym samym korzystanie z ZOK (por. Nota 12).

Wzrost pozostałych kosztów z tytułu opłat i prowizji był głównie wynikiem wzrostu kosztów opłat z tytułu braku dostarczenia w terminie papierów wartościowych (tzw. *fails charges*[21]) z 1.392,4 tys. zł w 2018 r. do 5.575,3 tys. zł w 2019 r. (por. Nota 32), przy jednoczesnym spadku kosztów opłat transakcyjnych związanych z zawieraniem gwarantowanych transakcji giełdowych (futures) z 3.256,7 tys. zł w 2018 r. do 1.727,1 tys. zł w 2019 r.

Nota 34 Przychody z tytułu akcji i udziałów

Pozycja obejmuje przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

[20] *Fails charges* dotyczą transakcji kupna/sprzedaży papierów wartościowych oraz transakcji repo/reverse repo w USD. Opłaty są naliczane, gdy jedna strona dostarczy papiery wartościowe drugiej stronie z datą późniejszą niż uzgodniona.
[21] W sytuacji opóźnienia dostarczenia przez kontrahenta do NBP papierów wartościowych NBP otrzymuje przychody z tego tytułu (por. Nota 32). W takim przypadku NBP może ponieść również koszty, w związku z brakiem możliwości przekazania wymaganych papierów wartościowych innym kontrahentom.

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Dywidendy otrzymane, w tym	**23 372,2**	**14 703,6**	**8 668,6**
- Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A.	*6 565,5*	*0,0*	*6 565,5*
- Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.	*6 570,0*	*4 702,5*	*1 867,5*
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych	*10 236,7*	*10 001,1*	*235,6*

Nota 35 Pozostałe przychody i pozostałe koszty

Pozostałe przychody/koszty obejmują głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich oraz koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, a także przychody z uzyskania metali szlachetnych z przetopu monet kolekcjonerskich wycofanych ze sprzedaży. Wzrost salda pozostałych przychodów wynikał głównie ze wzrostu tych przychodów.

Nota 36 Koszty wynagrodzeń

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty wynagrodzeń	-442 092,8	-424 232,9	-17 859,9
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	-33 218,0	-23 705,5	-9 512,5
Koszty narzutów na wynagrodzenia, w tym	-99 402,1	-96 054,0	-3 348,1
- Pracowniczy Program Emerytalny	*-27 888,2*	*-26 885,9*	*-1 002,3*
Razem	**-574 712,9**	**-543 992,4**	**-30 720,5**

W 2019 r. przeciętne zatrudnienie w NBP ukształtowało się na poziomie 3.312 etatów i było wyższe o 32 etaty w porównaniu do 2018 r. Wzrost ten spowodowany był m. in. nowelizacją przepisów prawa (rozszerzenie uprawnień nadzorczych NBP), zmianami organizacyjnymi, rozwojem i obsługą nowych systemów informatycznych.

W 2019 r. wyższe koszty wynagrodzeń wynikały głównie z przyjętej polityki kadrowo-płacowej.

Wzrost kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników związany był głównie ze zmianą założeń aktuarialnych przyjętych do ich oszacowania i dotyczących głównie stopy dyskontowej i dynamiki wzrostu wynagrodzeń. W 2019 i 2018 r. koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w podziale na poszczególne tytuły kształtowały się następująco (por. Nota 21).

w tys. złotych	2019		2018	
	Koszt utworzenia rezerw	*w tym zyski/straty aktuarialne**	Koszt utworzenia rezerw	*w tym zyski/straty aktuarialne**
Koszty utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, w tym	**-33 218,0**	***-20 163,5***	**-23 705,5**	***-9 530,6***
- z tytułu odpraw emerytalnych	*-15 168,1*	*-10 506,3*	*-8 740,2*	*-4 186,0*
- z tytułu odpraw rentowych	*-268,1*	*-73,3*	*-238,6*	*-52,3*
- z tytułu nagród jubileuszowych	*-14 259,8*	*-9 583,9*	*-9 802,5*	*-5 292,3*
- z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych	*-3 522,0*	-	*-4 924,2*	-

* Zyski i straty aktuarialne to efekt zmian założeń aktuarialnych, takich jak prawdopodobieństwo rezygnacji pracownika z pracy, umieralność, stopa dyskontowa czy poziom przyszłych wynagrodzeń. Zyski aktuarialne są prezentowane ze znakiem (+), a straty ze znakiem (-).

Nota 37 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Zużycie materiałów i energii	-23 329,4	-23 499,4	170,0
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	-14 077,1	-13 285,3	-791,8
Podróże służbowe	-4 264,0	-4 377,8	113,8
Usługi obce	-179 471,9	-166 458,4	-13 013,5
Podatki i opłaty	-22 363,3	-21 983,9	-379,4
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	-4 914,5	-4 633,3	-281,2
Pozostałe koszty administracyjne	-16 139,2	-17 572,3	1 433,1
Razem	**-264 559,4**	**-251 810,4**	**-12 749,0**

Wzrost kosztów usług obcych w 2019 r. wynikał głównie ze zwiększenia kosztów w zakresie obsługi systemów informatycznych (w tym serwis, konserwacja i asysta techniczna oprogramowania) oraz konserwacji urządzeń kasowo-skarbcowych, przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów informacji i promocji NBP (w 2018 r. wyższe koszty informacji i promocji związane były głównie z obchodami 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości).

Nota 38 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2019	2018	Zmiana
Koszty amortyzacji środków trwałych	-62 404,0	-61 240,7	-1 163,3
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	-24 270,3	-24 495,6	225,3
Razem	**-86 674,3**	**-85 736,3**	**-938,0**

Nota 39 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2019 r. pozycja wyniosła 282.254,9 tys. zł i była o 21.363,0 tys. zł wyższa w porównaniu z 2018 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji banknotów powszechnego obiegu w wyniku wzrostu ogólnej liczby zamówionych banknotów każdego nominału, w warunkach uzyskania niższych cen ich zakupu,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu kosztów emisji monet głównie w wyniku spadku ogólnej liczby zamówionych monet powszechnego obiegu, a także niższego kosztu zużycia złota na produkcję monet kolekcjonerskich.

Nota 40 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2019 r. wyniósł 7.828.502,5 tys. zł.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku) – 391.425,1 tys. zł,
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa – 7.437.077,4 tys. zł.

8. Pozostałe noty objaśniające

Nota 41 Zdarzenia po dacie bilansu

Aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC

W dniu 1 lutego 2020 r. nastąpiła aktualizacja klucza subskrypcji kapitału EBC, w związku z wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej i w konsekwencji wycofaniem Banku Anglii z ESBC[22]. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł do 6,0335%, co odpowiada kwocie 653.126,8 tys. EUR. W rezultacie wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła do 24.492,3 tys. EUR (por. Nota 6). Odpowiednia płatność na rzecz EBC w kwocie 3.355,9 tys. EUR została dokonana przez NBP w dniu 3 lutego 2020 r.

Lokata terminowa w MFW

W styczniu 2020 r. NBP wyraził zgodę na wydłużenie o 10 lat terminu obowiązywania wygasającej w czerwcu 2020 r. Umowy Depozytu (nieoprocentowanej lokaty terminowej) w ramach Funduszu Powierniczego MFW przeznaczonego na operacje Programu Ograniczania Ubóstwa i Wspierania Wzrostu Gospodarczego – Inicjatywa na rzecz Oddłużenia Krajów Najuboższych (PRG-HIPC) (por. Nota 2).

Epidemia wirusa SARS-CoV-2

W związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2, uwzględniając powagę sytuacji oraz zagrożenie dla polskiej gospodarki, NBP w marcu 2020 r. zastosował operacje z przyrzeczeniem odkupu, zasilające banki w płynność oraz operacje zakupu obligacji skarbowych na rynku wtórnym w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku. Udostępnił także możliwość udzielania kredytu wekslowego dla banków, w celu refinansowania kredytów udzielanych przez banki przedsiębiorstwom sektora niefinansowego. Ponadto obniżył stopę rezerwy obowiązkowej podwyższając jednocześnie oprocentowanie środków utrzymywanych w NBP w ramach tej rezerwy.

Nota 42 Pozostałe kwestie

NBP jest stroną umów swapowych z Narodowym Bankiem Szwajcarii (SNB) oraz Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU)[23] odpowiednio od 2012 r. i 2015 r. Umowy te nie miały wpływu na bilans lub rachunek zysków i strat NBP w 2019 r. i 2018 r.

[22] Wartość kapitału subskrybowanego EBC nie uległa zmianie w wyniku wycofania Banku Anglii z ESBC i wynosi 10.825.007,1 tys. EUR. Udział Banku Anglii w kapitale subskrybowanym EBC, który na dzień 31.12.2019 wynosił 14,3374%, został alokowany pomiędzy pozostałe banki centralne ESBC.
[23] Umowa swapowa z Narodowym Bankiem Ukrainy (NBU) wygasła w lutym 2020 r.

9. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku. Obejmuje on:

- w zakresie ryzyka finansowego – działalność Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym odpowiedzialnego za zarządzanie tym ryzykiem;
- w zakresie ryzyka operacyjnego (por. Rozdział 9.2.) – zarządzanie na następujących poziomach:
  - zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym – dokonywane przez dyrektorów departamentów Centrali i Oddziałów Okręgowych NBP, którzy na bieżąco monitorują i oceniają poziom ryzyka operacyjnego w swojej jednostce i na tej podstawie podejmują działania ograniczające występowanie ryzyka,
  - działalność Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, który monitoruje i analizuje ryzyko operacyjne w skali NBP, odpowiada za opracowanie regulacji oraz projekty rozwiązań dotyczące zmian procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP. Przygotowuje także sprawozdawczość dotyczącą ryzyka operacyjnego na potrzeby Zarządu NBP i Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym,
  - działalność Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, która dokonuje oceny efektywności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w NBP, monitoruje bieżący poziom ryzyka operacyjnego i analizuje przyczyny powstawania ryzyka na poziomie wysokim lub nieakceptowalnym. Przedstawia i rekomenduje również Zarządowi NBP propozycje rozwiązań i zmian w tym obszarze;
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach zarządzania ryzykiem obejmują m.in.:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka oraz jego akceptację bądź brak akceptacji,
- dobór mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem.

9.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, ustalany w sposób uwzględniający

również ograniczenie ryzyka koncentracji. Ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

9.1.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciążących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

9.1.1.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej przedstawiono maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe związane z aktywami NBP, bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (ekspozycje przedstawione w tabeli są oparte na kwotach ujętych w bilansie).

Ekspozycja na ryzyko kredytowe NBP wynika głównie z aktywów finansowych związanych z zarządzaniem rezerwami walutowymi (pozycja A.2.2 bilansu).

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Pozycja bilansu	Nota
Rachunki bieżące w złocie	10 813 438,9	2 265 651,6	A.1	1
Lokaty terminowe w złocie	12 206 191,1	16 905 097,9	A.1	1
Należności od MFW	5 271 036,0	4 819 450,5	A.2.1	2
Rachunki bieżące w walutach obcych*	9 259 141,9	10 290 650,8	A.2.2	3
Lokaty terminowe w walutach obcych	32 168 428,6	37 477 995,2	A.2.2	3
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	43 215 223,2	37 849 982,3	A.2.2	3
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	354 961 158,9	329 190 814,2	A.2.2	3
Zapas banknotów i monet zagranicznych	179 119,9	195 945,7	A.2.2	3
Inne należności w walutach obcych*	141 323,3	43 187,2	A.2.2	3
Kredyty i pożyczki udzielone w walucie krajowej pozostałym monetarnym instytucjom finansowym	0,0	5 643 437,2	A.6	4
Pozostałe**	135 264,7	146 344,2	A.6, A.10.3, A.10.5	4, 7, 9
Razem	**468 350 326,5**	**444 828 556,8**		

* Por. wyjaśnienie pod tabelą w Nocie 3.

** Dotyczy głównie kredytów i pożyczek udzielonych w walucie krajowej, środków pieniężnych Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych utrzymywanych w bankach komercyjnych, różnic z wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w walutach obcych oraz innych należności (por. Nota 4, Nota 7 oraz Nota 9).

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 1.219.125,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu sektorowym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018
Instytucje rządowe i samorządowe	321 836 977,9	316 528 174,8
- Zagraniczne instytucje rządowe szczebla centralnego	*301 854 448,9*	*308 162 309,8*
- Pozostałe	*19 982 529,0*	*8 365 865,0*
Monetarne instytucje finansowe	102 458 037,0	86 001 000,2
- Zagraniczne instytucje kredytowe	*75 654 975,0*	*55 659 058,3*
- Banki centralne, BIS oraz MFW	*26 788 997,1*	*24 685 191,8*
- Krajowe instytucje kredytowe	*14 064,9*	*5 656 750,1*
Międzynarodowe organizacje finansowe	4 582 535,4	904 068,3
Niemonetarne instytucje finansowe	34 900 985,0	38 189 416,6
Sektor niefinansowy	4 392 656,4	3 009 944,0
Pozostałe	179 134,8	195 952,9
Razem	**468 350 326,5**	**444 828 556,8**

Poniżej przedstawiono koncentrację maksymalnej ekspozycji NBP na ryzyko kredytowe w ujęciu geograficznym kontrahenta.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018
Stany Zjednoczone	171 762 301,6	170 814 719,9
Strefa euro	128 895 310,0	125 262 038,1
Wielka Brytania	90 902 612,5	83 307 373,1
Australia	30 334 885,9	27 657 150,1
Norwegia	14 262 780,8	11 847 833,0
Kraje azjatyckie	9 688 435,2	1 403 415,7
Nowa Zelandia	6 396 823,8	6 224 804,3
Dania	3 497 252,2	1 989 856,4
Szwecja	1 489 835,2	1 856 175,7
Szwajcaria	826 005,1	1 684 677,0
Polska	132 134,1	5 787 484,3
Pozostałe	10 161 950,1	6 993 029,2
Razem	**468 350 326,5**	**444 828 556,8**

9.1.1.2. Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami dewizowymi

W procesie zarządzania rezerwami dewizowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i obligacji korporacyjnych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw dewizowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach dewizowych jest niski - transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

9.1.1.2.1. Jakość kredytowa lokat terminowych

Kondycja finansowa kontrahentów NBP, z którymi zawierane są lokaty terminowe w ramach zarządzania rezerwami walutowymi i złotem, monitorowana jest na bieżąco na podstawie codziennych informacji agencji ratingowych dotyczących zmian ocen wiarygodności kredytowej oraz prognoz ratingowych, a także implikowanych ratingów wyznaczanych w oparciu o rynkowe kwotowania CDS (*Credit Default Swap*). Przy ocenie wiarygodności kredytowej uwzględniane są również dane finansowe kontrahentów.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w lokaty terminowe związane z zarządzaniem rezerwami walutowymi według średniego ratingu kontrahentów na 31.12.2018 i 31.12.2019.[24]

[24] Struktura zaangażowania w lokaty terminowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla kontrahentów lokat terminowych.

Wykres 1. Struktura zaangażowania w lokaty terminowe według średniego ratingu kontrahenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

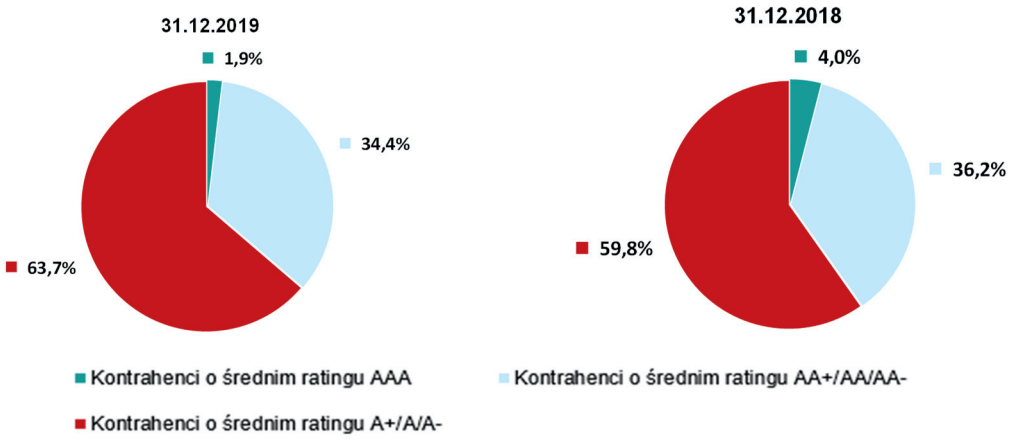

NBP zawiera lokaty terminowe również z bankami centralnymi krajów spełniających przyjęte wymogi ratingowe. Na 31.12.2019 NBP posiadał lokaty terminowe w dwóch bankach centralnych o wartości nominalnej 1.565.886,6 tys. zł. Na 31.12.2018 NBP posiadał lokaty terminowe w trzech bankach centralnych, o łącznej wartości nominalnej 6.698.777,1 tys. zł.

9.1.1.2.2. Jakość kredytowa dłużnych papierów wartościowych

Poniższa tabela przedstawia zaangażowanie NBP w dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy i pozostałe podmioty.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
Rządowe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych	301 853 590,3	308 162 202,3	-6 308 612,0
Pozostałe dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, w tym:	53 107 568,6	21 028 611,9	32 078 956,7
- korporacyjne w USD	*3 843 161,8*	*3 103 132,8*	*740 029,0*
Razem	**354 961 158,9**	**329 190 814,2**	**25 770 344,7**

Rządowe dłużne papiery wartościowe

Przy ocenie jakości kredytowej dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy wykorzystywane są m.in. ratingi wiarygodności kredytowej kraju emitenta papierów wartościowych. Poniżej przedstawiono strukturę zaangażowania w rządowe papiery wartościowe z uwzględnieniem

średniego ratingu kraju emitenta.[25] W 2019 r. NBP dokonywał inwestycji w papiery wartościowe krajów o ratingu co najmniej na poziomie A-/Baa1.

Wykres 2. Struktura zaangażowania w rządowe papiery wartościowe z uwzględnieniem średniego ratingu kraju emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

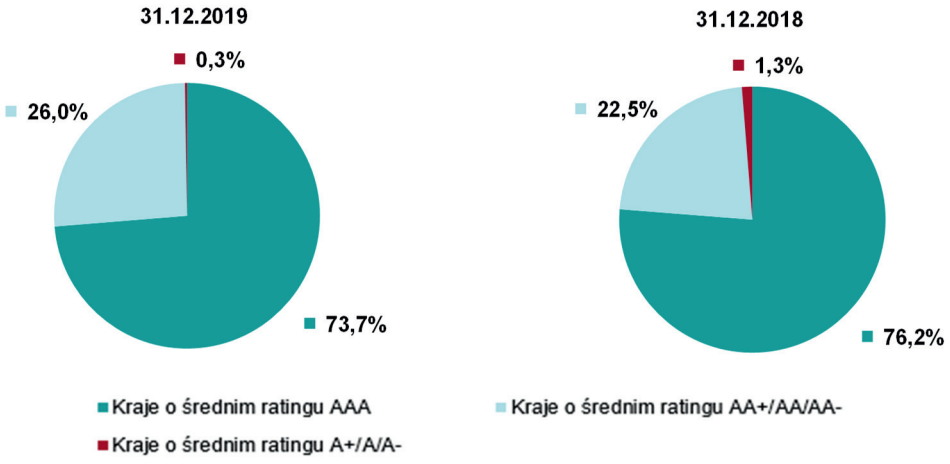

Pozostałe dłużne papiery wartościowe

Ocena jakości kredytowej emitentów pozostałych papierów wartościowych jest przeprowadzana w oparciu o model punktowy uwzględniający: status emitenta, ratingi przyznawane przez agencje ratingowe oraz dane finansowe emitenta.

Poniższy wykres przedstawia strukturę zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018.[26]

[25] Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania ryzyka kredytowego.
[26] Struktura zaangażowania w papiery wartościowe została zaprezentowana na podstawie wartości wykorzystywanych do monitorowania limitów inwestycyjnych dla emitentów pozostałych papierów wartościowych.

Wykres 3. Struktura zaangażowania w pozostałe papiery wartościowe według średniego ratingu emitenta na 31.12.2019 i 31.12.2018

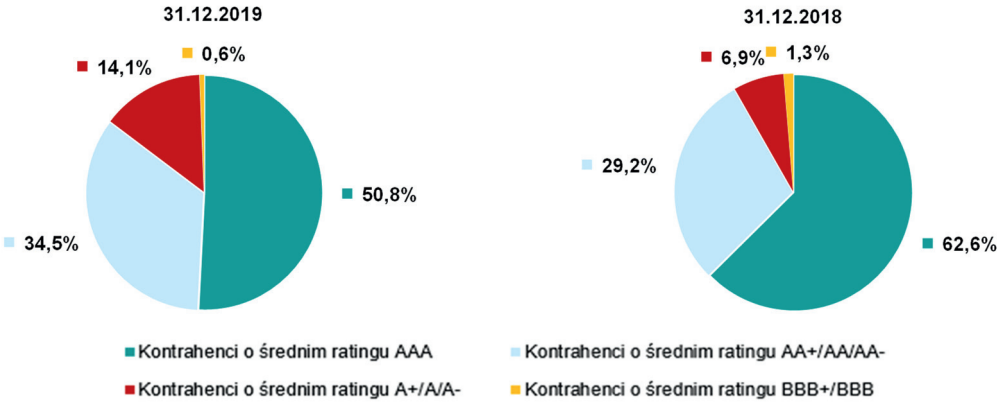

9.1.1.3. Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych. Banki korzystają w szczególności z kredytu technicznego, a także kredytu lombardowego. Banki wykorzystują również kredyt w ciągu dnia w euro. NBP może również, na wniosek banku, udzielić kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP.

Łączna kwota wykorzystanego kredytu w skali roku *

w mln złotych / euro	2019	2018	Zmiana
Kredyt lombardowy	7,6	57,4	-49,8
Kredyt techniczny	12 106 854,1	12 155 347,2	-48 493,1
Kredyt refinansowy udzielony w innej formie określonej przez Zarząd NBP**	246 900,1	282 525,2	-35 625,1
Kredyt w ciągu dnia w euro	68 263,3	22 301,7	45 961,6

* Wartości wyszczególnionych kredytów są sumą dziennego ich wykorzystania.

** Salda na dzień bilansowy przedstawiono w Nocie 4 oraz Nocie 9 (por. Rozdział 9.1.1.3.1).

Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez stosowanie zabezpieczeń spełniających kryteria określone przez NBP.

Podstawowym zabezpieczeniem, przedstawianym przez banki, są papiery wartościowe w złotych emitowane przez Skarb Państwa oraz NBP. Lista akceptowanych aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w złotych, a także – dla kredytu lombardowego – papiery skarbowe w euro.

W przypadku kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP stosowane może być szersze spektrum zabezpieczeń.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący uwzględnieniu ryzyka niekorzystnych zmian cen rynkowych oraz kursów walutowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi w Umowie w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunku w euro w systemie TARGET2-NBP, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A., zaakceptowane przez EBC (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

9.1.1.3.1. Należności przeterminowane z tytułu krajowych operacji kredytowych

Na dzień 31.12.2019 NBP posiadał przeterminowaną należność w kwocie 84.878,0 tys. zł (99.799,8 tys. zł na 31.12.2018) od banku krajowego w upadłości likwidacyjnej z tytułu udzielonego w 2015 r. kredytu refinansowego w innej formie określonej przez Zarząd NBP (por. Nota 9). Zabezpieczenie niespłaconej na dzień bilansowy części kredytu stanowiły wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP. W ramach przeprowadzonej oceny stwierdzono, że na 31.12.2019 zdyskontowana wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z zabezpieczenia w pełni pokrywa wartość bilansową należności. Wierzytelności banku krajowego z umów kredytowych będących przedmiotem przelewu na rzecz NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego w innej formie określonej przez Zarząd NBP nie wchodzą do masy upadłości banku krajowego zgodnie z przepisami zawartymi w art. 67 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze[27] (Dz. U. z 2015 r. poz. 233, z późn. zm.).

9.1.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

[27] Z dniem 1 stycznia 2016 r. stosownie do art. 428 pkt 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978) tytuł ustawy otrzymał brzmienie "Prawo upadłościowe". Tym niemniej zgodnie z art. 449 tej ustawy (tj. Prawa restrukturyzacyjnego), w sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy, tj. przed 1 stycznia 2016 r., wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe, tj. przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2016 r.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

9.1.2.1. Analiza wymagalności zobowiązań finansowych w walutach obcych

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności zobowiązań finansowych NBP w walutach obcych na 31.12.2019 i 31.12.2018[28].

Ponadto przystępując do programów pożyczkowych MFW (por. Nota 27) NBP zobowiązał się do udzielania MFW pożyczek w walutach obcych odpowiednio w ramach:

- porozumienia NAB – do kwoty 1.285.400,0 tys. SDR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 1.219.125,0 tys. SDR,
- pożyczek dwustronnych – do kwoty 6.270.000,0 tys. EUR, z czego do wykorzystania na 31.12.2019 pozostało 6.270.000,0 tys. EUR.

[28] Zobowiązania związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały pominięte.

31.12.2019 *w tys. złotych*	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFW	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	20 508 301,2	20 508 301,2	0,0	0,0	0,0	20 508 301,2	19 762 467,1	745 834,1	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	18 606,2	0,0	18 606,2	0,0	0,0	18 601,0	18 601,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	42 934 107,1	0,0	38 326 005,1	4 608 102,0	0,0	42 919 855,6	0,0	42 919 855,6	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	2 581 322,5	0,0	2 581 254,2	68,3	0,0	2 581 322,5	2 575 149,4	0,0	0,0	6 173,1
Alokacja SDR	6 879 551,6	0,0	13 232,9	0,0	6 866 318,7	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	439 708,8	0,0	439 708,8	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (kupno)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	**73 361 597,4**	**20 508 301,2**	**41 378 807,2**	**4 608 170,3**	**6 866 318,7**	**72 903 332,9**	**22 356 217,5**	**43 665 689,7**	**6 875 252,6**	**6 173,1**

31.12.2018 *w tys. złotych*	RAZEM	Avista	Od 1 dnia do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy	Wartość bilansowa	P.7 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	P.8 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	P.9 Zobowiązania wobec MFW	P.11 Pozostałe pasywa
Rachunki bieżące/pomocnicze prowadzone przez NBP w walutach obcych	24 668 682,6	24 668 682,6	0,0	0,0	0,0	24 668 682,6	24 630 885,7	37 796,9	0,0	0,0
Rachunki lokat terminowych prowadzone przez NBP w walutach obcych	9 214,9	0,0	9 214,9	0,0	0,0	9 205,0	9 205,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	37 864 307,6	0,0	34 068 597,9	3 795 709,7	0,0	37 848 426,7	0,0	37 848 426,7	0,0	0,0
Inne zobowiązania finansowe w walutach obcych	465 670,7	0,0	465 564,0	106,7	0,0	465 670,7	460 017,9	278,8	0,0	5 374,0
Alokacja SDR	6 830 473,2	0,0	18 688,5	0,0	6 811 784,7	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7	0,0
Środki pieniężne w walutach obcych do wydania z tytułu transakcji bieżących (spot)	986 910,6	0,0	986 910,6	0,0	0,0	-	-	-	-	-
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (kupno)	49 495,4	0,0	49 495,4	0,0	0,0	-	-	-	-	-
RAZEM	**70 874 755,0**	**24 668 682,6**	**35 598 471,3**	**3 795 816,4**	**6 811 784,7**	**69 815 970,7**	**25 100 108,6**	**37 886 502,4**	**6 823 985,7**	**5 374,0**

9.1.3. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration*, zwana dalej „MD", określająca wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom MD rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2019 r. utrzymano MD rezerw na poziomie obowiązującym w roku poprzednim.

Analiza wrażliwości, przeprowadzona w oparciu o MD[29], wykazała, że zmiana stóp procentowych o 100 pb (dla każdego portfela walutowego, równomiernie na całej długości krzywej rentowności) spowodowałaby zmianę wartości portfeli papierów wartościowych łącznie o 7.583,4 mln zł na 31.12.2019 (na 31.12.2018 o 6.991,1 mln zł). Poniżej zaprezentowano oszacowaną w oparciu o MD zmianę wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb.

Oszacowana w oparciu o MD zmiana wartości portfeli papierów wartościowych w poszczególnych walutach w reakcji na zmianę stóp procentowych o 100 pb

w mln złotych	31.12.2019	31.12.2018	Zmiana
USD	3 345,4	2 678,9	666,5
EUR	1 377,7	1 765,9	-388,2
GBP	1 398,4	1 292,8	105,6
AUD	937,8	799,6	138,2
NOK	352,7	301,6	51,1
NZD	171,4	152,3	19,1
Razem	**7 583,4**	**6 991,1**	**592,3**

Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP, na koniec roku przychody powstałe z wyceny cenowej papierów wartościowych są ujmowane jako różnice z wyceny w pasywach bilansu, natomiast koszty powstałe z wyceny cenowej tych papierów obciążają wynik finansowy NBP.

[29] W analizie wrażliwości wykorzystano wskaźnik MD dla poszczególnych portfeli walutowych papierów wartościowych na 31.12.2019 i 31.12.2018, jako miarę liniową zależności ceny od rentowności, a także stan portfeli papierów wartościowych na 31.12.2019 i 31.12.2018 według wartości wykorzystywanych do monitorowania MD.

9.1.4 Ryzyko kursowe i ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów walut obcych na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (*Value at Risk* - VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4.).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego[30] wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2019 r. zmieniono obowiązującą strukturę walutową benchmarku strategicznego i na 31.12.2019 obejmowała ona[31]:

- 51% USD,
- 20% EUR,
- 12% GBP,
- 8% AUD,
- 6% NOK,
- 3% NZD.

9.1.4.1. Ekspozycja na ryzyko kursowe i zmiany ceny złota

Poniżej przedstawiono wartości zasobów walutowych NBP na 31.12.2019 i 31.12.2018 w podziale na waluty, przy czym pozycje w walutach obcych związane z gospodarką własną jako nieistotne zostały zaprezentowane w ramach zasobu PLN.

[30] Benchmark strategiczny jest portfelem porównawczym odzwierciedlającym długoterminowe założenia strategii inwestycyjnej poprzez określenie struktury walutowej oraz poziomu modified duration.
[31] Na 31.12.2018 struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała: 44% USD, 27% EUR, 12% GBP, 8% AUD, 6% NOK oraz 3% NZD.

31.12.2019 *w tys. złotych*	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42 518 790,2	0,0	42 518 790,2
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	0,0	218 342 530,6	96 137 916,9	58 606 832,1	32 140 848,3	23 215 158,5	11 452 125,4	5 271 036,0	0,0	28 984,0	445 195 431,8
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,4
10. Pozostałe aktywa	1 222 529,2	8 676,2	94 825,7	4 337,7	858,6	963,1	1 263,5	52 630,0	0,0	0,0	1 386 084,0
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*8 676,2*	*44,1*	*4 337,7*	*0,0*	*963,1*	*1 263,5*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*15 284,6*
AKTYWA OGÓŁEM	**1 222 539,6**	**218 351 206,8**	**96 232 742,6**	**58 611 169,8**	**32 141 706,9**	**23 216 121,6**	**11 453 388,9**	**5 323 666,0**	**42 518 790,2**	**28 984,0**	**489 100 316,4**
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	238 777 248,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	238 777 248,0
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	65 410 357,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	65 410 357,6
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	385 342,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	385 342,2
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	64 985 650,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	64 985 650,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	9 346 735,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9 346 735,8
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2 266 129,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 266 129,9
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	3 588 664,6	18 743 067,6	16 645,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	7 840,1	22 356 217,5
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	0,0	26 515 994,7	2 848 108,9	12 961 450,4	1 340 135,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43 665 689,7
9. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 875 252,6	0,0	0,0	6 875 252,6
11. Pozostałe pasywa	199 914,9	9 165,5	5 794,5	5 029,7	20,2	1 162,0	1 383,5	0,0	0,0	7,0	222 477,3
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*8 872,5*	*16,6*	*4 956,3*	*0,0*	*1 160,4*	*1 383,5*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*16 389,3*
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	165 628,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	165 628,8
13. Różnice z wyceny	28 432 057,2	788 135,0	195 235,2	248 152,7	502 871,4	68 874,1	258 805,0	0,0	0,0	0,0	30 494 130,6
14. Fundusze i rezerwy	8 186 317,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8 186 317,3
15. Wynik finansowy	-4 036 860,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4 036 860,9
PASYWA OGÓŁEM	**414 118 520,8**	**30 901 959,8**	**21 792 206,2**	**13 231 277,8**	**1 843 027,3**	**70 036,3**	**260 188,5**	**6 875 252,6**	**0,0**	**7 847,1**	**489 100 316,4**
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	225 875,4	212 897,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	0,0	0,0	149 294,4	0,0	212 897,5	76 581,0	0,0	0,0	0,0	438 772,9
ZASÓB NETTO	**-412 895 981,2**	**187 675 122,4**	**74 653 433,9**	**45 230 597,6**	**30 298 679,6**	**22 933 187,8**	**11 116 619,4**	**-1 551 586,6**	**42 518 790,2**	**21 136,9**	
w tym:											
*Zasób bilansowy**	*-412 895 981,2*	*187 449 443,3*	*74 440 508,9*	*45 380 510,6*	*30 298 679,6*	*23 146 282,6*	*11 193 320,4*	*-1 551 586,6*	*42 518 790,2*	*21 136,9*	
*Zasób pozabilansowy**	*0,0*	*225 679,1*	*212 925,0*	*-149 913,0*	*0,0*	*-213 094,8*	*-76 701,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	

* Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.11) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

31.12.2018 *w tys. złotych*	PLN	USD	EUR	GBP	AUD	NOK	NZD	SDR	Złoto	Inne waluty	Razem
AKTYWA											
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19 928 317,3	0,0	19 928 317,3
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych	0,0	177 395 102,2	123 762 052,2	50 328 270,8	31 580 292,8	21 848 044,3	10 108 425,9	4 819 450,6	0,0	26 387,1	419 868 025,9
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	5 643 915,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 643 915,1
10. Pozostałe aktywa	1 237 043,9	9 699,5	100 175,8	871,4	4 040,1	3 060,5	735,1	52 212,0	0,0	0,0	1 407 838,3
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*9 699,5*	*6 745,3*	*763,9*	*4 040,1*	*3 060,5*	*735,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*25 044,4*
AKTYWA OGÓŁEM	**6 880 959,0**	**177 404 801,7**	**123 862 228,0**	**50 329 142,2**	**31 584 332,9**	**21 851 104,8**	**10 109 161,0**	**4 871 662,6**	**19 928 317,3**	**26 387,1**	**446 848 096,6**
PASYWA											
1. Pieniądz w obiegu	219 489 936,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	219 489 936,7
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	72 942 616,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	72 942 616,5
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	362 810,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	362 810,7
4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	53 276 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53 276 000,0
5. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	7 273 508,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7 273 508,0
6. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	2 605 986,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 605 986,1
7. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	0,0	1 425 364,9	23 654 158,7	15 465,9	0,0	11,4	0,0	0,0	0,0	5 107,7	25 100 108,6
8. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	0,0	21 464 635,6	5 304 773,3	7 952 338,7	3 164 754,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37 886 502,4
9. Zobowiązania wobec MFW	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6 823 985,7	0,0	0,0	6 823 985,7
11. Pozostałe pasywa	208 562,9	9 478,2	12 723,7	1 467,1	4 420,5	1 684,7	735,4	0,0	0,0	6,8	239 079,3
w tym wyniki wyrównania i wyceny kursowej pozycji pozabilansowych	*0,0*	*9 469,9*	*7 506,1*	*1 355,5*	*4 064,4*	*1 683,4*	*735,1*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*24 814,4*
12. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	145 368,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	145 368,3
13. Różnice z wyceny	25 764 829,9	413 286,1	288 236,1	174 381,4	256 889,5	92 314,8	203 232,5	0,0	0,0	0,0	27 193 170,3
14. Fundusze i rezerwy	5 374 387,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 374 387,4
15. Wynik finansowy	-11 865 363,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-11 865 363,4
PASYWA OGÓŁEM	**375 578 643,1**	**23 312 764,8**	**29 259 891,8**	**8 143 653,1**	**3 426 064,8**	**94 010,9**	**203 967,9**	**6 823 985,7**	**0,0**	**5 114,5**	**446 848 096,6**
POZYCJE POZABILANSOWE											
Waluta do otrzymania z tytułu transakcji bieżących	0,0	187 221,6	0,0	272 891,0	208 747,2	316 000,2	0,0	0,0	0,0	0,0	984 860,0
Waluta do wydania z tytułu transakcji bieżących	0,0	331 727,8	386 239,2	0,0	0,0	187 221,7	79 671,3	0,0	0,0	0,0	984 860,0
ZASÓB NETTO	**-368 697 684,1**	**153 947 530,7**	**94 216 096,9**	**42 458 380,1**	**28 367 015,3**	**21 885 872,4**	**9 825 521,8**	**-1 952 323,1**	**19 928 317,3**	**21 272,6**	
w tym:											
*Zasób bilansowy**	*-368 697 684,1*	*154 091 807,3*	*94 603 096,9*	*42 186 080,7*	*28 158 292,4*	*21 755 716,8*	*9 905 193,1*	*-1 952 323,1*	*19 928 317,3*	*21 272,6*	
*Zasób pozabilansowy**	*0,0*	*-144 276,6*	*-387 000,0*	*272 299,4*	*208 722,9*	*130 155,6*	*-79 671,3*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	

* Efekty wyrównania do średniego kosztu zasobu oraz wyceny kursowej zasobu pozabilansowego w walutach obcych (prezentowane w pozycjach A.10 i P.11) zostały ujęte w zasobie pozabilansowym. Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości w tabelach mogą się nie sumować.

9.1.4.2 Wartość zagrożona i rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk* – VaR). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem, nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym.

Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, oszacowane na podstawie analizy ich rozkładu. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Na 31.12.2018 r. została utworzona rezerwa w kwocie 3.874.387,4 tys. zł (oszacowanie kwoty rezerwy było równe kwocie niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych i wyniosło 11.865.363,4 tys. zł[32]).

Na 31.12.2019 r. oszacowanie rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych w NBP było równe wartości zagrożonej pomniejszonej o przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych i wyniosło 22.783.369,8 tys. zł. Na mocy uchwały nr 6/2019 RPP na 31.12.2019 uzupełniono rezerwę o 2.811.929,9 tys. zł, to jest w kwocie równej połowie nadwyżki przychodów ze zrealizowanych różnic kursowych walut obcych nad kosztami ze zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych walut obcych ujętych w wyniku finansowym roku obrotowego (por. Nota 29, Nota 30 i Nota 31). Na 31.12.2019 kwota rezerwy wyniosła 6.686.317,3 tys. zł (por. Nota 23).

9.1.4.3. Ryzyko zmiany ceny złota

Ryzyko zmiany ceny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Nota 1) jest związane z możliwością spadku wartości zasobu złota na skutek niekorzystnych zmian rynkowej ceny złota.

[32] Zgodnie z obowiązującą na 31.12.2018 r. uchwałą nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP Nr 17, poz. 19) oszacowana rezerwa nie mogła być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych. Tworzenie rezerwy nie mogło też powodować ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego (straty). Dlatego rezerwę utworzono jedynie w kwocie nadwyżki przychodów nad kosztami.

Wpływ spadku ceny złota na wynik finansowy ograniczają przychody niezrealizowane z jego wyceny oraz rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości (por. Rozdział 2.5.12. i Nota 22).

9.1.5. Kapitał NBP

NBP jako centralny bank państwa, nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej obowiązującym sektor bankowy.

Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje:

- fundusz statutowy,
- fundusz rezerwowy,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych,
- rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości,
- dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej,
- stratę bilansową (z lat ubiegłych i roku bieżącego),
- część zysku roku bieżącego pozostającą w NBP (to jest 5%), która zostanie przeznaczona na zwiększenie funduszu rezerwowego.

Poniżej przedstawiono wartości składników kapitału NBP.

w tys. złotych	31.12.2019	31.12.2018
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0
Fundusz rezerwowy	0,0	0,0
Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych	6 686 317,3	3 874 387,4
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2
Dodatnie różnice z wyceny zasobu złota, kursowej walut obcych i cenowej	28 876 107,4	25 575 147,1
Strata bilansowa z lat ubiegłych	-11 865 363,4	-11 865 363,4
Wynik finansowy roku bieżącego pozostający w NBP	391 425,1	0,0
Razem	**27 206 509,6**	**20 702 194,3**
% sumy bilansowej NBP	*5,6%*	*4,6%*

9.1.6. Wartość rynkowa aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych

NBP wycenia aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, z wyjątkiem:

- należności i zobowiązań z tytułu rachunków bankowych, w tym lokat i depozytów terminowych,
- udzielonych kredytów i pożyczek,
- pozostałych aktywów finansowych,
- pieniądza w obiegu,
- dłużnych papierów wartościowych wyemitowanych przez NBP.

W odniesieniu do tych instrumentów finansowych, biorąc pod uwagę ich charakterystykę (np. krótkoterminowy charakter, unikalność instrumentu) przyjęto założenie, że ich wartość bilansowa w przybliżeniu odpowiada wartości rynkowej/bieżącej.

Na podstawie stosowanych przez NBP metod ustalania wartości rynkowej dla wyceny cenowej, aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe klasyfikuje się do jednego z trzech poziomów.

Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest ustalana bezpośrednio na podstawie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów, zobowiązań lub instrumentów finansowych pozabilansowych.	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach).	Aktywa i zobowiązania finansowe oraz instrumenty finansowe pozabilansowe, których wartość rynkowa jest wyceniana za pomocą modeli wyceny, dla których dane wejściowe nie są oparte na danych rynkowych możliwych do zaobserwowania.
Do tej kategorii NBP zaklasyfikował dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP, z wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych wycenianych w oparciu o stawki krzywych rentowności.*	Do tej kategorii NBP zaklasyfikował: • dłużne papiery, do wyceny których są stosowane stawki krzywej rentowności dla danego typu papierów wartościowych o tym samym ratingu kredytowym emitenta, • transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe, do wyceny których stosowany jest model zasilany parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków.	Na 31.12.2019 i 31.12.2018 NBP nie zaklasyfikował do tej kategorii żadnych aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych.

* Wycenie według cen rynkowych podlega również złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości. Do jego wyceny NBP stosuje średnią cenę rynkową złota, która następnie podlega przeliczeniu na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy.

Przyporządkowanie do poszczególnych poziomów aktywów i zobowiązań finansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych, które na 31.12.2019 i 31.12.2018 zostały wykazane w bilansie według wartości rynkowej, przedstawiono poniżej.

31.12.2019 *w tys. złotych*	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	322 777 021,3	32 184 137,6	0,0	354 961 158,9	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	858,6	0,0	858,6	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	0,0	0,0	0,0	P.11.1
31.12.2018 *w tys. złotych*	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Wartość bilansowa	Pozycja bilansu
AKTYWA					
Papiery wartościowe zakupione przez NBP	329 190 814,2	0,0	0,0	329 190 814,2	A.2.2
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (dodatnie różnice z wyceny)	0,0	107,5	0,0	107,5	A.10.3
PASYWA					
Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe (ujemne różnice z wyceny)	0,0	328,0	0,0	328,0	P.11.1

W latach 2019 i 2018 nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomem 1 i 2.

NBP przeprowadza również gwarantowane transakcje giełdowe (*futures*). Transakcje te są wyceniane do cen rynkowych (poziom 1) i rozliczane na bazie dziennej (por. Rozdział 2.4. oraz Nota 29).

9.2. Ryzyko operacyjne

Pojęcie ryzyka operacyjnego w NBP obejmuje możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych, w tym niezrealizowania zadań i negatywnego wpływu na reputację, wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów i systemów wewnętrznych oraz ludzi lub zdarzeń zewnętrznych.

W NBP obowiązuje podział ryzyka operacyjnego na 4 podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne i ryzyko technologiczne, w ramach którego rozróżnia się teleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. systemów informatycznych i telekomunikacyjnych, oprogramowania i sprzętu IT) oraz nieteleinformatyczne ryzyko technologiczne (dotyczące m.in. obiektów budowlanych i elementów wyposażenia ruchomego).

Do stosowanych w NBP mechanizmów ograniczania ryzyka operacyjnego należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- stosowanie systemu limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),

- wprowadzenie kontroli dostępu oraz zabezpieczeń teleinformatycznych, fizycznych i elektronicznych,
- sporządzanie zapasowych kopii plików elektronicznych,
- sporządzanie planów awaryjnych i ewakuacyjnych, a także ćwiczenia i testy w ramach zapewnienia ciągłości działania NBP,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W 2019 r. odbyło się 13 posiedzeń Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, na których podejmowano tematy związane głównie z bieżącymi zagadnieniami mającymi wpływ na poziom ryzyka operacyjnego w NBP, cyberbezpieczeństwem w NBP, planami ciągłości działania oraz ewentualnym tzw. hard *Brexitem*.

W ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności umacniano standardy etyczne wspierając pracowników w stosowaniu Zasad Etyki Pracowników Narodowego Banku Polskiego.

Warszawa, dnia 26.03.2020 r.

Elektronicznie podpisane przez:

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Krzysztof Kruszewski

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Adam Glapiński
/-/ Marta Kightley
/-/ Anna Trzecińska
/-/ Andrzej Kaźmierczak
/-/ Ryszard Kokoszczyński
/-/ Piotr Pogonowski
/-/ Paweł Szałamacha

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Rady Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego („NBP"), które zawiera:

- bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- rachunek zysków i strat za rok zakończony 31 grudnia 2019 r.

oraz

- informację dodatkową

(„sprawozdanie finansowe").

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe NBP:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz jego wyniku finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2019 r. zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2019 r. poz. 1810) („ustawa o NBP"), uchwałą nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2020 r. poz. 1), uchwałą nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2019 r. poz. 14) oraz uchwałą nr 45/2013 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późn. zm.) (łącznie „podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego NBP");
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi NBP przepisami prawa;
- zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, tel. +48 (22) 528 11 11, fax +48 (22) 528 10 09, Email kpmg@kpmg.pl, Internet www.kpmg.pl

© 2020 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.,jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Coorperative („KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Podstawa Opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Krajowych Standardów Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB");
- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach").

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od NBP zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC"), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Spełniamy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IFAC. W trakcie badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od NBP zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach.

Odpowiedzialność Zarządu NBP za sprawozdanie finansowe

Zarząd NBP jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz zgodnie z podstawą prawną sporządzenia sprawozdania finansowego NBP oraz z obowiązującymi NBP przepisami prawa, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd NBP uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd NBP jest odpowiedzialny za ocenę zdolności NBP do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, w szczególności z art. 58 ustawy o NBP.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności NBP ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw NBP przez Zarząd NBP, obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia

wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może obejmować zmowę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej NBP;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd NBP;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd NBP zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność NBP do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania z badania sprawozdania finansowego, w tym odnoszących się do art. 58 ustawy o NBP;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i treść sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, a także czy sprawozdanie finansowe odzwierciedla stanowiące ich podstawę transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Zarządowi NBP informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

W imieniu firmy audytorskiej
KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
Nr na liście firm audytorskich: 3546

Tadeusz de Ville

Komandytariusz, Pełnomocnik

Katarzyna Łącka-Dziekan

Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 13131

Warszawa, 26 marca 2020 r.

2. Wybrane dane makroekonomiczne i finansowe

Tabela 1. PKB i jego komponenty

	2019		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019			
	Ceny bieżące (mld PLN)	proc. PKB	Roczna dynamika (w proc., ceny stałe roku poprzedniego)									Q1	Q2	Q3	Q4
PKB	2273,6	100,0	5,0	1,6	1,4	3,3	3,8	3,1	4,9	5,3	4,1	4,8	4,6	4,0	3,2
Popyt krajowy	2154,0	94,7	4,2	-0,5	-0,6	4,8	3,3	2,3	4,9	5,6	3,0	3,3	4,7	3,3	1,3
Spożycie	1708,9	75,2	2,0	0,5	0,8	2,8	2,8	3,5	4,1	4,3	4,1	4,6	4,3	4,2	3,2
Spożycie gospodarstw domowych	1283,4	56,5	3,3	0,8	0,3	2,6	3,0	3,9	4,5	4,2	3,9	3,9	4,4	3,9	3,3
Akumulacja	445,1	19,6	12,8	-3,9	-5,8	12,8	4,9	-2,0	7,9	10,6	-0,7	-3,3	6,3	-0,4	-3,6
Nakłady brutto na środki trwałe	422,8	18,6	8,8	-1,8	-1,1	10,0	6,1	-8,2	4,0	9,4	7,2	11,6	8,8	4,6	6,1
Eksport	1267,5	55,8	7,9	4,6	6,1	6,7	7,7	8,8	9,5	7,0	4,7	8,5	3,6	4,9	2,0
Import	1148,0	50,5	5,8	-0,3	1,7	10,0	6,6	7,6	9,8	7,6	2,7	5,9	3,6	3,5	-2,0
Wartość dodana	1998,1	87,9	5,0	1,7	1,5	3,3	3,7	3,0	4,8	5,3	4,1	4,7	4,6	4,0	3,2
Przemysł	501,7	22,1	7,9	2,8	0,9	4,5	3,8	3,9	2,5	5,2	4,2	6,1	4,3	3,3	3,3
Budownictwo	153,7	6,8	13,5	-4,0	-5,0	9,0	6,4	-8,5	6,8	11,7	3,0	8,8	4,4	3,6	-1,5
Usługi rynkowe i rolnictwo	1053,9	46,4	3,4	2,6	2,9	2,3	3,7	4,9	6,3	5,4	4,2	3,7	5,0	4,4	3,7
Usługi nierynkowe	288,8	12,7	1,1	0,1	0,9	1,7	2,0	1,3	2,4	2,0	4,0	4,2	3,8	3,7	4,3
	Wkład do rocznej dynamiki PKB (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Popyt krajowy	-	-	4,3	-0,5	-0,6	4,7	3,2	2,3	4,6	5,3	2,9	3,2	4,4	3,1	1,2
Spożycie	-	-	1,6	0,4	0,6	2,2	2,2	2,7	3,1	3,2	3,0	3,7	3,3	3,2	2,2
Spożycie gospodarstw domowych	-	-	2,0	0,5	0,2	1,5	1,8	2,3	2,6	2,4	2,2	2,4	2,5	2,3	1,6
Akumulacja	-	-	2,7	-0,9	-1,2	2,4	1,0	-0,4	1,5	2,1	-0,1	-0,5	1,1	-0,1	-1,0
Nakłady brutto na środki trwałe	-	-	1,8	-0,4	-0,2	1,9	1,2	-1,7	0,7	1,6	1,3	1,5	1,4	0,8	1,5
Eksport netto	-	-	0,7	2,1	2,0	-1,4	0,6	0,8	0,3	0,0	1,2	1,6	0,2	0,9	2,0
	Wkład do rocznej dynamiki wartości dodanej (w pkt proc., ceny stałe roku poprzedniego)														
Przemysł	-	-	2,0	0,7	0,2	1,1	1,0	1,0	0,7	1,3	1,1	1,6	1,0	0,7	0,9
Budownictwo	-	-	1,1	-0,3	-0,4	0,7	0,5	-0,7	0,5	0,8	0,2	0,4	0,4	0,3	-0,1
Usługi rynkowe i rolnictwo	-	-	1,7	1,3	1,5	1,2	1,9	2,5	3,3	2,9	2,2	1,9	2,7	2,4	1,8
Usługi nierynkowe	-	-	0,2	0,0	0,1	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,6	0,7	0,5	0,5	0,6

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Usługi rynkowe i rolnictwo obejmują sekcje A, G-N i R-U klasyfikacji PKD: rolnictwo, handel, transport, zakwaterowanie i gastronomię, informację i komunikację, działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, działalność profesjonalną, naukową i techniczną, administrowanie i działalność wspierającą, kulturę, rozrywkę i rekreację, pozostałą działalność usługową, działalność gospodarstw domowych oraz organizacje i zespoły eksterytorialne.

Usługi nierynkowe obejmują sekcje O, P i Q klasyfikacji PKD: administrację publiczną i obronę narodową, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukację, a także ochronę zdrowotną i pomoc społeczną. Wkłady do dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej mogą nie sumować się do łącznej dynamiki PKB i dynamiki wartości dodanej ze względu na zaokrąglenia.

Tabela 2. Roczna dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do rocznej dynamiki CPI

	Wagi 2019	Roczna dynamika (w proc.) 2019												średnio	średnio
	proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	w 2019 r.	w 2018 r.
CPI	100,0	0,7	1,2	1,7	2,2	2,4	2,6	2,9	2,9	2,6	2,5	2,6	3,4	2,3	1,6
Inflacja bazowa	58,9	0,8	1,0	1,4	1,7	1,7	1,9	2,2	2,2	2,4	2,4	2,6	3,1	2,0	0,7
Towary	31,3	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4	0,4	0,6	0,4	0,4	0,5	0,4	0,7	0,4	0,0
Usługi	27,6	1,7	2,2	2,6	3,5	3,1	3,7	4,0	4,1	4,6	4,6	5,1	5,9	3,8	1,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	0,8	2,1	2,6	3,3	5,0	5,7	6,8	7,2	6,3	6,1	6,5	6,9	4,9	2,6
Przetworzona	13,6	1,6	2,2	2,5	2,2	2,7	2,8	2,9	2,7	2,8	2,7	2,6	2,8	2,5	3,0
Nieprzetworzona	11,2	0,0	2,0	2,7	4,6	7,8	9,2	11,5	12,8	10,7	10,3	11,3	12,0	7,8	2,1
Mięso	6,2	-0,2	0,4	0,6	4,1	6,2	6,0	6,7	6,8	6,8	8,0	9,2	12,8	5,6	1,7
Warzywa	2,6	8,1	15,8	16,6	16,0	22,6	27,3	32,4	34,8	23,9	16,3	16,0	12,3	19,8	4,7
Energia	16,2	0,2	0,7	1,4	2,2	0,8	0,4	-0,4	-1,1	-2,0	-2,8	-3,0	-1,2	-0,4	3,6
Nośniki energii	10,8	-1,8	-1,6	-1,3	-0,8	-0,8	-0,9	-1,0	-1,4	-1,6	-1,7	-1,8	-1,8	-1,4	1,6
Paliwa	5,4	4,7	5,8	7,3	8,6	4,1	3,0	0,7	-0,4	-2,7	-4,8	-5,4	0,0	1,6	7,8
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	0,8	2,1	2,6	3,3	5,0	5,7	6,8	7,2	6,3	6,1	6,5	6,9	4,9	2,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,4	1,3	1,4	1,5	1,1	1,4	1,5	1,2	1,3	1,0	1,3	1,3	1,6	1,3	1,5
Odzież i obuwie	4,9	-3,0	-3,2	-2,4	-2,2	-1,9	-1,6	-1,5	-1,4	-1,2	-1,7	-1,8	-1,2	-1,9	-3,6
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,2	0,2	0,6	1,0	1,6	1,6	1,7	2,0	1,9	2,0	1,9	2,0	2,0	1,5	2,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,7	0,9	0,6	1,1	1,0	1,1	0,7	0,8	0,7	0,5	0,8	0,3	0,4	0,7	0,7
Zdrowie	5,1	2,6	2,6	2,9	3,0	3,1	3,1	3,7	3,6	3,9	4,0	3,1	3,2	3,2	2,0
Transport	10,3	1,9	2,5	3,5	4,8	1,7	1,4	0,3	-0,2	-1,7	-3,0	-3,4	0,5	0,7	4,2
Łączność	4,2	-4,6	-2,4	-2,5	-1,9	-2,6	-1,5	-1,1	-0,7	0,9	1,0	3,7	4,3	-0,7	-1,8
Rekreacja i kultura	6,5	1,2	1,3	1,9	2,4	2,9	3,4	3,0	2,8	2,6	2,6	3,6	3,6	2,6	1,3
Edukacja	1,1	3,1	3,1	3,1	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1	4,4	4,7	4,6	4,6	3,6	2,4
Restauracje i hotele	6,2	3,3	3,4	3,6	3,8	4,1	4,1	4,4	4,7	5,2	5,3	5,3	5,4	4,4	3,0
Inne towary i usługi	5,6	0,9	0,4	0,7	1,5	1,2	1,4	1,9	0,7	1,3	1,7	1,5	3,2	1,4	-0,5
	Wagi 2019	Wkład do rocznej dynamiki CPI (w pkt proc.) 2019												średnio	średnio
	proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	w 2019 r.	w 2018 r.
CPI	100,0	0,7	1,2	1,7	2,2	2,4	2,6	2,9	2,9	2,6	2,5	2,6	3,4	2,3	1,6
Inflacja bazowa	58,9	0,5	0,6	0,8	1,0	1,0	1,1	1,3	1,3	1,4	1,4	1,5	1,8	1,1	0,4
Towary	31,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0
Usługi	27,6	0,5	0,6	0,7	1,0	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	1,6	1,0	0,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	0,2	0,5	0,7	0,8	1,3	1,4	1,7	1,8	1,6	1,5	1,6	1,7	1,2	0,6
Przetworzona	13,6	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Nieprzetworzona	11,2	0,0	0,2	0,3	0,5	0,9	1,0	1,3	1,4	1,2	1,1	1,2	1,3	0,9	0,2
Mięso	6,2	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,8	0,3	0,1
Warzywa	2,6	0,2	0,4	0,4	0,4	0,6	0,7	0,8	0,8	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	0,1
Energia	16,2	0,0	0,1	0,2	0,4	0,1	0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,5	-0,5	-0,2	-0,1	0,6
Nośniki energii	10,8	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,2
Paliwa	5,4	0,2	0,3	0,4	0,4	0,2	0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,3	-0,3	0,0	0,1	0,4
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,9	0,2	0,5	0,7	0,8	1,3	1,4	1,7	1,8	1,6	1,5	1,6	1,7	1,2	0,6
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Odzież i obuwie	4,9	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	19,2	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	5,7	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zdrowie	5,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Transport	10,3	0,2	0,2	0,3	0,5	0,2	0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,3	-0,4	0,1	0,1	0,4
Łączność	4,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	-0,1
Rekreacja i kultura	6,5	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Edukacja	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Restauracje i hotele	6,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
Inne towary i usługi	5,6	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

Podana w tabeli inflacja bazowa oznacza dynamikę CPI po wyłączeniu cen żywności i energii.

Tabela 3. Bilans płatniczy (w mln PLN)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rachunek bieżący	-81 394	-60 368	-20 923	-35 536	-10 102	-9 662	1 438	-21 711	10 623
Saldo obrotów towarowych	-54 790	-34 128	-1 345	-13 634	9 326	12 834	6 100	-20 373	10 360
Saldo usług	21 073	25 145	32 070	37 922	45 610	60 942	76 390	92 274	108 192
Saldo dochodów pierwotnych	-50 811	-50 765	-49 900	-58 249	-61 408	-77 229	-80 471	-87 523	-100 121
Saldo dochodów wtórnych	3134	-620	-1748	-1 575	-3 630	-6 209	-581	-6089	-7 808
Rachunek kapitałowy	30 618	35 711	37 857	41 990	42 510	19 471	25 002	44 605	45 461
Rachunek finansowy	-80 227	-37 276	-18 676	-19 557	2 296	6 000	-9 861	7 222	38 070
Saldo inwestycji bezpośrednich	-40 631	-19 692	-13 311	-40 728	-38 666	-16 594	-28 833	-52 881	-42 980
Saldo inwestycji portfelowych	-50 222	-64 060	-398	7639	11 865	-14 712	-17 940	15 833	47 480
Saldo pozostałych inwestycji	-7 882	18 847	-5 781	11 654	29 644	-52 724	71 720	22 549	-1 635
Pochodne instrumenty finansowe	525	-8942	-2 200	-62	-3663	762	-4256	-4 841	-4 353
Oficjalne aktywa rezerwowe	17 983	36 571	3 014	1 940	3 116	89 268	-30 552	26 562	39 558
Saldo błędów i opuszczeń	-29 451	-12 619	-35 610	-26 011	-30 112	-3 809	-36 301	-15 672	-18 014

Źródło: dane NBP.

Tabela 4. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo obrotów bieżących/PKB (w proc.)	-5,2	-3,7	-1,3	-2,1	-0,6	-0,5	0,1	-1,0	0,5
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (w proc.)	-3,2	-1,5	1,0	0,4	1,8	0,5	1,3	1,1	2,5
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (w proc.)	-2,2	-0,6	1,9	1,4	3,1	4,0	4,1	3,4	5,2
Oficjalne aktywa rezerwowe (w miesiącach importu towarów i usług)	5,7	5,5	5,2	5,3	5,3	6,4	4,7	4,8	5,1
Zadłużenie zagraniczne brutto/PKB (w proc.)	70,7	70,2	69,8	72,7	71,8	76,4	67,0	63,8	58,4
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (w proc.)	-62,4	-65,3	-68,9	-69,1	-62,1	-61,6	-61,2	-55,6	-49,8

Źródło: dane NBP i GUS, obliczenia NBP.

Tabela 5. Agregaty monetarne (stan na koniec roku w mln PLN)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
M3	881 496,3	921 412,5	978 908,2	1 059 015,3	1 154 992,6	1 265 661,7	1 324 368,6	1 446 092,6	1 565 639,8
Operacje z przyrzeczeniem odkupu	9 575,7	13 047,2	12 277,5	10 350,3	7 267,1	6 238,6	6 478,3	11 239,6	6 809,4
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym do 2 lat (włącznie)	7 850,4	8 028,6	6 285,8	4 112,0	2 466,7	3 211,1	5 042,9	6 619,8	6 187,4
Emisja udziałów/jednostek uczestnictwa w funduszach rynku pieniężnego	324,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
M2	863 745,5	900 336,7	960 344,9	1 044 552,9	1 145 258,8	1 256 211,9	1 312 847,3	1 428 233,2	1 552 642,9
Depozyty i inne zobowiązania do 2 lat włącznie	395 692,9	415 523,7	404 509,6	438 270,2	453 134,4	440 907,8	406 472,7	415 880,1	397 775,6
Gospodarstwa domowe	243 076,5	278 114,3	263 776,6	290 770,2	304 873,9	302 916,8	279 206,7	282 754,6	277 564,2
Pozostałe instytucje finansowe	26 461,3	36 466,5	34 038,2	33 350,1	30 516,0	23 243,6	22 189,7	24 488,8	26 219,3
Przedsiębiorstwa niefinansowe	113 821,1	88 526,2	94 028,7	101 639,4	103 365,4	99 234,4	88 269,4	87 585,7	82 834,0
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	6 588,1	7 106,3	6 888,7	6 800,0	7 022,0	7 251,0	7 515,2	7 778,5	7 375,3
Instytucje samorządowe	4 706,7	4 708,1	4 644,8	4 526,3	5 633,5	5 886,8	6 046,3	4 562,1	3 242,8
Fundusze zabezpieczenia społecznego	1 039,2	602,3	1 132,7	1 184,4	1 723,7	2 375,3	3 245,3	8 710,3	540,0
M1	468 052,6	484 813,0	555 835,3	606 282,7	692 124,4	815 304,0	906 374,6	1 012 353,1	1 154 867,4
Pieniądz gotówkowy w obiegu (poza kasami MIF)	101 848,6	102 470,5	114 403,2	130 029,9	149 715,6	174 401,2	184 486,4	203 212,5	224 069,6
Depozyty i inne zobowiązania bieżące	366 204,0	382 342,5	441 432,1	476 252,7	542 408,9	640 902,8	721 888,2	809 140,6	930 797,8
Gospodarstwa domowe	234 934,3	236 791,4	279 831,7	300 786,4	341 115,2	402 000,9	453 227,5	523 307,3	603 823,1
Pozostałe instytucje finansowe	13 903,1	15 911,6	17 664,6	18 573,9	20 302,3	25 898,5	31 589,2	32 800,5	26 065,0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	89 472,2	99 252,8	112 497,1	124 239,3	145 975,4	169 753,0	187 138,6	199 721,7	233 408,9
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	8 401,3	9 391,8	10 393,3	11 305,4	12 518,0	14 911,5	16 425,7	18 289,9	19 470,6
Instytucje samorządowe	18 586,0	19 775,1	19 658,6	19 494,2	18 867,8	25 254,6	26 743,6	27 722,3	33 936,7
Fundusze zabezpieczenia społecznego	907,1	1 219,8	1 386,7	1 853,5	3 630,2	3 084,2	6 763,5	7 298,9	14 093,5

Źródło: dane NBP.

MIF – Monetarne Instytucje Finansowe.

Tabela 6. Czynniki kreacji pieniądza (stan na koniec roku w mln PLN)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aktywa zagraniczne netto	140 162,3	169 184,6	142 994,5	172 946,6	187 102,8	234 208,5	232 528,1	290 278,0	344 764,6
Aktywa zagraniczne	405 464,1	409 939,1	388 096,0	437 357,7	451 321,7	572 727,2	483 803,7	544 418,9	590 810,5
Pasywa zagraniczne	265 301,8	240 754,5	245 101,5	264 411,1	264 218,9	338 518,7	251 275,6	254 140,9	246 046,0
Należności	887 890,8	910 052,1	947 800,1	1 017 017,1	1 089 010,6	1 137 243,4	1 175 788,5	1 264 010,1	1 325 100,5
Kredyty i inne należności	861 743,2	872 435,9	904 029,1	963 655,2	1 029 144,7	1 076 440,2	1 113 993,1	1 197 892,5	1 259 757,4
Gospodarstwa domowe	536 970,6	538 120,1	562 379,9	593 272,7	632 523,3	665 062,0	676 361,6	723 232,7	766 545,2
Pozostałe instytucje finansowe	27 291,4	34 566,2	42 992,1	53 346,3	58 344,0	58 546,2	65 781,9	74 182,1	83 724,1
Przedsiębiorstwa niefinansowe	253 458,6	256 982,4	259 048,9	275 774,0	297 950,1	314 533,1	333 362,2	358 589,3	366 116,6
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	4 177,3	4 846,9	5 306,5	5 682,8	6 067,6	6 484,7	6 946,3	7 296,2	7 621,0
Instytucje samorządowe	39 001,6	37 080,0	34 301,5	35 579,3	34 259,5	31 814,1	31 541,1	34 592,2	35 750,5
Fundusze zabezpieczenia społecznego	843,7	840,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	19 043,0	28 681,1	33 385,0	41 985,3	47 228,9	48 019,9	47 501,7	47 609,7	46 938,5
Pozostałe instytucje finansowe	694,6	1 004,9	761,0	1 713,1	2 358,9	3 958,6	3 496,3	3 499,9	3 164,5
Przedsiębiorstwa niefinansowe	7 985,7	13 437,9	15 541,6	22 587,8	26 099,7	25 423,4	24 941,0	22 583,8	19 665,4
Instytucje samorządowe	10 362,6	14 238,3	17 082,4	17 684,4	18 770,3	18 637,8	19 064,4	21 526,0	24 108,7
Pozostałe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Akcje i pozostałe udziały kapitałowe oraz udziały/jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych niebędących funduszami rynku pieniężnego	7 104,6	8 935,1	10 386,0	11 376,6	12 637,0	12 783,4	14 293,7	18 507,9	18 404,6
Pozostałe instytucje finansowe	4 496,0	5 914,9	6 554,1	8 970,8	10 381,5	10 601,5	12 070,3	15 675,8	15 857,0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	2 608,6	3 020,2	3 831,9	2 405,8	2 255,5	2 181,9	2 222,5	2 831,0	2 546,8
Pozostałe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,8
Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego	121 624,2	108 380,1	145 336,6	168 872,5	201 343,4	253 371,3	268 824,0	275 697,1	310 226,3
Należności od instytucji rządowych szczebla centralnego	167 531,4	160 909,4	182 792,4	224 408,6	239 787,4	311 159,4	321 398,1	346 352,2	383 746,5
Kredyty	964,3	809,8	780,6	701,4	1 141,7	961,4	1 010,9	1 042,6	1 127,2
Dłużne papiery wartościowe	130 577,6	119 192,3	138 615,3	180 803,9	193 333,2	259 586,2	267 215,9	293 297,0	331 138,5
Pozostałe	35 989,5	40 907,3	43 396,5	42 903,3	45 312,5	50 611,9	53 171,3	52 012,6	51 480,8
Zobowiązania wobec instytucji rządowych szczebla centralnego	45 907,3	52 529,3	37 455,8	55 536,1	38 444,0	57 788,1	52 574,1	70 655,1	73 520,2
Długoterminowe zobowiązania finansowe	299 094,8	295 938,4	293 509,9	336 408,6	359 605,4	389 983,8	374 962,7	407 306,0	438 524,0
Depozyty i inne zobowiązania powyżej 2 lat	9 043,8	10 843,9	17 153,6	20 512,2	22 001,5	25 188,6	25 783,7	25 675,8	28 812,6
Gospodarstwa domowe	4 065,0	4 571,5	10 066,8	13 756,4	16 552,1	19 838,8	21 344,1	21 836,1	25 362,1
Pozostałe instytucje finansowe	3 007,2	4 103,6	5 485,3	5 851,1	4 623,8	4 452,1	3 482,7	2 938,6	2 540,8
Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 837,9	2 055,1	1 492,3	812,9	732,8	776,5	788,8	772,3	783,8
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	123,0	95,5	78,8	64,4	68,1	102,1	144,1	100,3	100,3
Instytucje samorządowe	8,0	18,2	30,4	27,3	24,7	19,0	23,9	28,6	25,6
Fundusze ubezpieczeń społecznych	2,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Emisja dłużnych papierów wartościowych z terminem pierwotnym powyżej 2 lat	30 733,8	35 870,8	40 874,5	40 421,7	43 878,8	53 781,8	69 762,3	72 267,2	78 383,0
Kapitał i rezerwy	259 317,2	249 223,6	235 481,7	275 474,7	293 725,2	311 013,4	279 416,8	309 363,1	331 328,4
Aktywa trwałe (bez aktywów finansowych)	42 662,6	45 159,9	48 473,7	50 382,0	51 475,1	52 609,9	53 221,1	54 777,4	62 007,1
Saldo pozostałych pozycji netto	-11 748,8	-15 425,9	-12 186,8	-13 794,3	-14 333,9	-21 787,7	-31 030,5	-31 363,9	-37 934,7

Źródło: dane NBP.

3. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2019 r. zorganizowano w NBP 26 otwartych seminariów naukowych (po tytule wskazano nazwisko i afiliację prelegenta):

- *Domestic and global output gaps as inflation drivers: what does the Phillips curve tell?*, Richhild Moessner — Bank Rozrachunków Międzynarodowych.
- *Polityka stabilizacji cen a przeciwdziałanie recesji. Dylematy współczesnej makroekonomii*, Jan L. Bednarczyk — Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu.
- *Crisis dynamics: The Case of Greece and Finland*, Katarina Juselius — Uniwersytet Kopenhaski.
- *Poznaj samego siebie: ryzyko i niepewność,* Tomasz Kopczewski — Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warszawski.
- *Czy globalizacja jest powiązana ze spadkiem marż w Polsce?,* Michał Gradzewicz, Jakub Mućk — Narodowy Bank Polski; Szkoła Główna Handlowa.
- Differences in Euro-Area Household Finances and their Relevance for Monetary Policy Transmission, Winfried Koeniger — Uniwersytet w St. Gallen.
- *Optimal Monetary Policy and Liquidity with Heterogeneous Households*, Xavier Ragot — Sciences Po, Paryż.
- *Model hardware-software: nowe ujęcie procesów produkcji, B+R i wzrostu w świecie ze sztuczną inteligencją*, Jakub Growiec — Szkoła Główna Handlowa w Warszawie; Narodowy Bank Polski.
- *An Outline of the Theory of Growth and Crisis in a Financialized Economy*, Amit Bhaduri - Jawaharlal Nehru University.
- *Intertemporal Labor Supply Substitution? Evidence from the Swiss Income Tax Holidays*, Michael Siegenthaler - KOF Swiss Economic Institute.
- *Koszty instrumentów płatniczych na rynku polskim*, Karolina Przenajkowska – Narodowy Bank Polski.
- *Bought, Sold and Bought Again: The Impact of Complex Value Chains on Export Elasticities*, François de Soyres – Bank Światowy.
- *The Source of Global Monetary Instability*, Robert Z. Aliber — University of Chicago Booth School of Business.
- *Wysokolewarowany wykup spółek a innowacyjność*, Monika Tarsalewska – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, University of Exeter Business School.
- *Secular Stagnation? Growth, Asset Returns and Welfare in the Next Decades*, Alexander Ludwig — Uniwersytet Goethego.
- *The credit-creation theory of banking, the central bank and the Treasury: Reflections on MMT and QE*, Marc Lavoie — University of Ottawa; Université Paris 13 (CEPN).
- *Bayesian structural VAR models: a new approach for prior beliefs on impulse responses*, Michele Piffer — Queen Mary, University of London.

- *Exchange rate undershooting*, Gernot J. Mueller - Uniwersytet w Tybindze.
- *Ramsey Rules, Fiscal Policies, and Labor Shares in the United States: 1948-2018*, Paul McNelis — Fordham University.
- *Imigracja z Ukrainy i jej wkład do wzrostu polskiego PKB*, Paweł Strzelecki — Narodowy Bank Polski; Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.
- *The Nonlinear Effects of Fiscal Policy*, Pedro Brinca — Nova School of Business and Economics, Universidade Nova de Lisboa.
- *The Income Distributive Channel of Monetary Policy*, Louis-Philippe Rochon — Laurentian University, Kanada.
- *The Dark Side of Bank Resolution: Counterparty Risk through Bail-in*, Wolf-Georg Ringe – Instytut Prawa i Ekonomii, Uniwersytet Hamburski.
- *How Does Bank Behaviour Affect Systemic Risk? An Adaptive Contagion Mapping Methodology*, Giovanni Covi – Bank Anglii.
- *Gravity without Apology: The Science of Elasticities, Distance, and Trade*, J. Peter Neary – Uniwersytet Oksfordzki, CEPR, CESifo.
- *Ujemne naturalne stopy procentowe i stagnacja sekularna: wiele hałasu o nic?*, Leon Podkaminer – The Vienna Institute for International Economic Studies.

W 2019 r. w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej znalazły się następujące publikacje pracowników NBP:

- Justyna Brzezicka, Jacek Łaszek, Krzysztof Olszewski, Joanna Waszczuk, *Analysis of the filtering process and the ripple effect on the primary and secondary housing market in Warsaw, Poland*, Land Use Policy, vol. 88, 104098.
- Marcin Bielecki, Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, *Comment on "The limits of forward guidance" by Jeffrey R.Campbell, Filippo Ferroni, Jonas D. M. Fisher and Leonardo Melosi*, Journal of Monetary Economics, vol. 108, Issue C, 135–139.
- Marcin Bielecki, Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, *Could the boom-bust in the eurozone periphery have been prevented?*, Journal of Common Market Studies, vol. 57, Issue 2, 336-352.
- Krzysztof Gajewski, Alejandro Jara, Yujin Kang, Junghwan Mok, David Moreno, Dobromił Serwa, *International spillovers of monetary policy: Lessons from Chile, Korea, and Poland*, Journal of International Money and Finance, vol. 90, Issue C, 175-186.
- Aleksandra Hałka, Agnieszka Leszczyńska-Paczesna, *Price convergence in the European Union – What has changed?*, Economic Modelling, vol. 79 , Issue C, 226–241.
- Aleksandra Hałka, Karol Szafranek, *Determinants of Low Inflation in an Emerging, Small Open Economy through the Lens of Aggregated and Disaggregated Approach*, Emerging Markets Finance & Trade, vol. 55, Issue 13, 3094-3111.
- Alfred A. Haug, Tomasz Jędrzejowicz, Anna Sznajderska, *Monetary and Fiscal Transmission in Poland*, Economic Modelling, vol. 79, Issue C, 15-27.

- Tomasz Łyziak, *Do global output gaps help forecast domestic inflation? Evidence from Philips curves for Poland,* International Journal of Forecasting, vol. 35, Issue 3, 1032–1041.
- Jan Hagemejer, Jakub Mućk, *Export-led growth and its determinants Evidence from CEEC countries*, The World Economy, Wiley Blackwell, vol. 42, Issue 7, 1994-2025.
- Natalia Nehrebecka, *Bank loans recovery rate in commercial banks: A case study of non-financial corporations*, Proceedings of Rijeka Faculty of Economics: Journal of Economics and Business, vol. 37, Issue 1, 139-172.
- Małgorzata Iwanicz-Drozdowska, Paola Bongini, Paweł Smaga, Bartosz Witkowski, *The role of banks in CESEE countries: exploring non-standard determinants of economic growth,* Post-Communist Economies; vol. 31, Issue 3, 349-382.
- Karol Szafranek, *Bagged neural networks for forecasting Polish (low) inflation*, International Journal of Forecasting, vol. 35, Issue 3, 1042-1059.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2019 r. ukazały się:

- Zbigniew Korzeb, Paweł Kulpaka, Paweł Niedziółka, *Deoligopolizacja rynku agencji ratingowych oraz inne inicjatywy na rzecz poprawy jakości ratingów zewnętrznych w kontekście oddziaływania agencji ratingowych na stabilność finansową*.
- Sławomir Franek, Marta Postuła, P*omiar siły instrumentów fiskalnych oraz ich skuteczność w poprawie stabilności finansów publicznych w krajach Unii Europejskiej*.
- Piotr Jaworski, Aleksander Kowalski, Kamil Liberadzki, Marcin Liberadzki, *Obligacje typu CoCo i bail-in jako instrumenty rekapitalizacji banków i zwiększenia stabilności finansowej.*

W serii wydawniczej *NBP Working Paper*s w 2019 r. ukazały się:

- Mariusz Kapuściński, Ilona Pietryka, *The impact of the excess reserves of the banking sector on interest rates and money supply in Poland.*
- Ewa Stanisławska, *Consumers' perception of inflation in inflationary and deflationary environment.*
- Paweł Macias, Damian Stelmasiak, *Food inflation nowcasting with web scraped data.*
- Janusz Brzeszczyński, Jerzy Gajdka, Ali M. Kutan, *Evolution of the impact of the interest rates changes announced by Narodowy Bank Polski (NBP) on the financial markets in the high, medium and low level of interest rates environments in Poland.*
- Michał Gradzewicz, Jakub Mućk, *Globalization and the fall of markups.*
- Tomasz Chmielewski, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, *Risk-taking channel – does it operate in the Polish banking sector?*
- Beata K. Bierut, Piotr Dybka, Institutional determinants of export competitiveness among the EU countries: evidence from Bayesian model averaging.
- Kristina Bluwstein, Michał Brzoza-Brzezina, Paolo Gelain, Marcin Kolasa, *Multi-period loans, occasionally binding constraints and monetary policy: a quantitative evaluation.*
- Claus Brand, Marcin Bielecki, Adrian Penalver, *The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy.*

- Marcin Kolasa, Grzegorz Wesołowski, *International spillovers of quantitative easing.*
- Marcin Hołda, *Newspaper-based economic uncertainty indices for Poland.*
- Jakub Growiec, Peter McAdam, Jakub Mućk, *On the optimal labor income share.*
- Piotr Bańbuła, Arkadiusz Kotuła, Agnieszka Paluch, Mateusz Pipień, Piotr Wdowiński, *Optimal level of capital in the Polish banking sector.*
- Ewa Stanisławska, Maritta Paloviita, Tomasz Łyziak, *Assessing reliability of aggregated inflation views in the European Commission Consumer Survey.*
- Magda Ciżkowicz-Pękała, Witold Grostal, Joanna Niedźwiedzińska, Elżbieta Skrzeszewska-Paczek, Ewa Stawasz-Grabowska, Grzegorz Wesołowski, Piotr Żuk, *Three decades of inflation targeting.*
- Anna Sznajderska, Mariusz Kapuściński, *The spillover effects of Chinese economy on Southeast Asia and Oceania.*
- George A. Matysiak, Krzysztof Olszewski, *A panel analysis of Polish regional cities: residential price convergence in the primary market.*
- Ewa Wróbel, *How to measure lending policy stance of commercial banks?*
- Hubert Gabrisch, *The productivity puzzle and the Kaldor-Verdoorn law: the case of Central and Eastern Europe.*
- Marcin Kolasa, Michał Rubaszek, Małgorzata Walerych, *Are flexible working hours helpful in stabilizing unemployment?*
- Kamila Kuziemska-Pawlak, Jakub Mućk, *Structural current account benchmarks for the European Union countries: cross-section exploration.*
- Paweł Kopiec, *Household heterogeneity and the value of government spending multiplier.*

4. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2019 r.

■ Data: 29 kwietnia 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 1/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 29 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2018 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura J. Żyżyński	**Przeciw:**	E. Gatnar Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki K. Zubelewicz

■ Data: 14 maja 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 2/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 maja 2019 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2018.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	**Przeciw:**	

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

■ Data: 14 maja 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 3/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 maja 2019 r. w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2018.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	**Przeciw:**

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

■ Data: 24 maja 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 4/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2018 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. M. Łon R. Sura J. Żyżyński	**Przeciw:**	E. Gatnar Ł. J. Hardt E. J. Osiatyński K. Zubelewicz

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

Data: 4 czerwca 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 1/DRF/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdania finansowe Narodowego Banku Polskiego za lata 2019 i 2020.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński	**Przeciw:**
	G. M. Ancyparowicz	
	E. Gatnar	
	Ł. J. Hardt	
	E. M. Łon	
	R. Sura	
	K. Zubelewicz	
	J. Żyżyński	

J. J. Kropiwnicki oraz E. J. Osiatyński byli nieobecni.

Data: 3 lipca 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Wniosek o podwyższenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:
Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	E. Gatnar	**Przeciw:**	A. Glapiński
	K. Zubelewicz		G. M. Ancyparowicz
			Ł. J. Hardt
			E. M. Łon
			E. J. Osiatyński
			R. Sura
			J. Żyżyński

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

Data: 10 września 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 5/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 10 września 2019 r. w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2020.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura J. Żyżyński	**Przeciw:**	K. Zubelewicz

J. J. Kropiwnicki był nieobecny.

Data: 11 września 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:
Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	E. M. Łon	**Przeciw:**	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński

Data: 2 października 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:
Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	E. M. Łon	**Przeciw:**	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński

E. Gatnar był nieobecny.

Data: 5 listopada 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński	**Przeciw:**	

■ Data: 5 listopada 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 7/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:
A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. M. Łon
E. J. Osiatyński
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Przeciw:

■ Data: 6 listopada 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:
Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:
E. M. Łon

Przeciw:
A. Glapiński
G. M. Ancyparowicz
E. Gatnar
Ł. J. Hardt
J. J. Kropiwnicki
E. J. Osiatyński
R. Sura
K. Zubelewicz
J. Żyżyński

Data: 3 grudnia 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Uchwała nr 8/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 3 grudnia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2020.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki E. M. Łon E. J. Osiatyński R. Sura J. Żyżyński	**Przeciw:**	K. Zubelewicz

Data: 4 grudnia 2019 r.

Przedmiot wniosku lub uchwały:
Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 p.b.

Decyzja RPP:
Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	E. M. Łon	**Przeciw:**	A. Glapiński G. M. Ancyparowicz E. Gatnar Ł. J. Hardt J. J. Kropiwnicki E. J. Osiatyński R. Sura K. Zubelewicz J. Żyżyński

5. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2019 r.

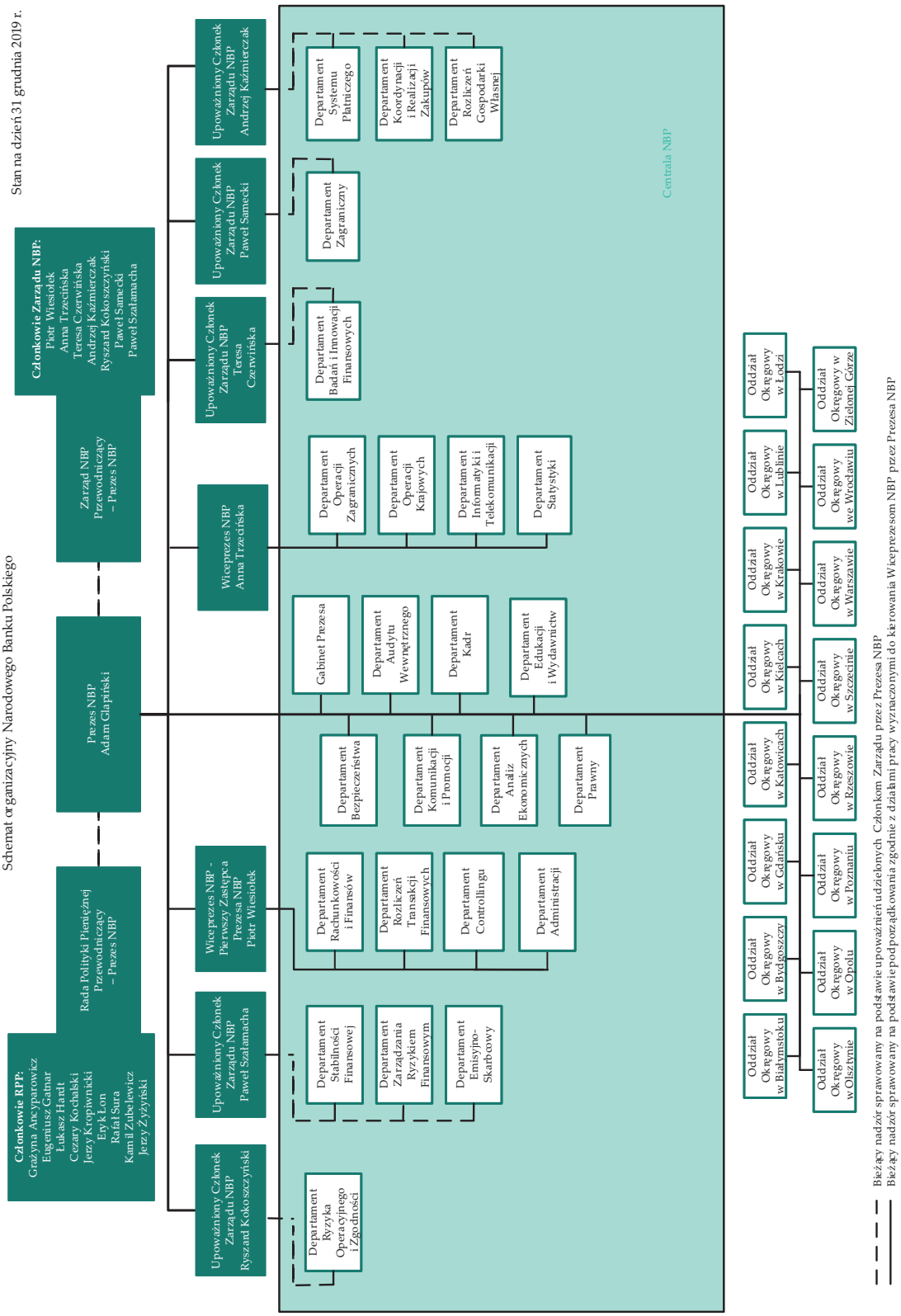

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ERRS	Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	System Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnienia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ZBP	Związek Banków Polskich

www.nbp.pl